

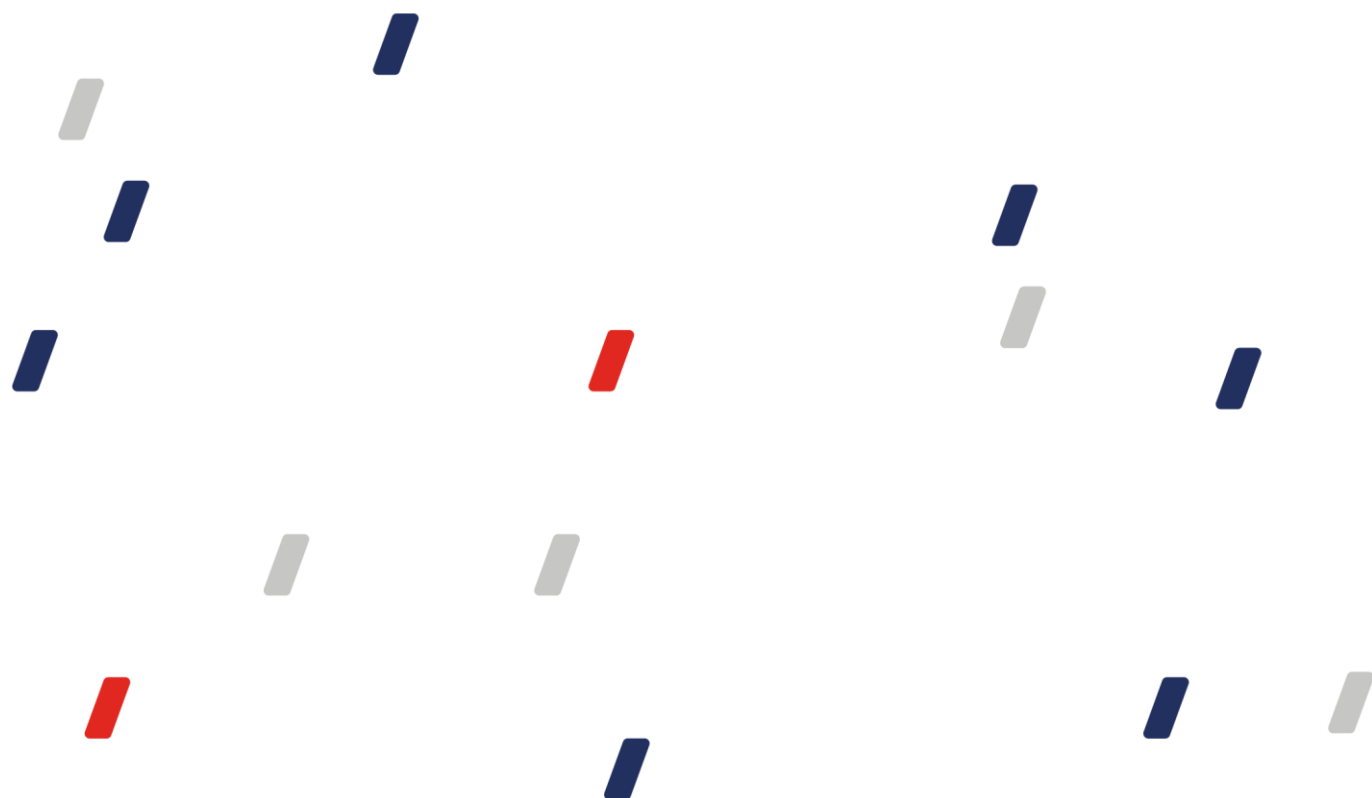
SOUHRNNÁ PUBLIKACE

Zpráva o činnosti a hospodaření
Energetického regulačního úřadu

a

Národní zpráva Energetického regulačního úřadu
o elektroenergetice a plynárenství v České republice

ZA ROK 2021

OBSAH

1	ÚVOD	1
1.1	Rada ERÚ	1
2	ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY RADY ERÚ	2
3	VÝVOJ NA ENERGETICKÉM TRHU A SPOTŘEBITEL	4
3.1	Elektroenergetika	4
3.2	Plynárenství	4
3.3	Reakce ERÚ na krizi na energetickém trhu	4
3.3.1	Poradenská činnost	5
3.3.2	Prevence a osvěta	6
3.3.3	Zajištění informované pomoci třetích stran	6
3.3.4	Jednání s dodavateli poslední instance a MPO	7
3.3.5	Řešení sociálních dopadů	8
3.3.6	Jednání s Veřejným ochráncem práv a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže	8
3.3.7	Mezinárodní jednání	9
3.3.8	Jednání s finančním sektorem	9
3.3.9	Spotřebitelské legislativní novinky pro rok 2022	9
3.3.10	Návrhy ERÚ na legislativní úpravy	9
3.4	Ochrana spotřebitele v ČR	10
4	ELEKTROENERGETIKA	12
4.1	Infrastruktura, regulace sítě a technické fungování	12
4.1.1	Projekty pro rozvoj chytrých sítí a lokální spolupráce	14
4.1.2	Bezpečná a spolehlivá regulace	14
4.1.3	Přeshraniční otázky, implementace síťových kodexů a rámcových pokynů	15
4.2	Konkurence a fungování trhů	15
4.2.1	Velkoobchodní trh	15
4.2.2	Maloobchodní trh	18
4.3	Cenová regulace – síťové tarify	21
4.3.1	Koncepce inovace tarifní struktury	25
5	PLYNÁRENSTVÍ	27
5.1	Infrastruktura, regulace sítě, zásobníky a technické fungování	28
5.1.1	Balancing	28
5.1.2	Přeshraniční otázky, implementace síťových kodexů a rámcových pokynů	29
5.1.3	Zásobníky plynu – regulovaný a neregulovaný přístup k zásobníkům plynu	31
5.1.4	Bezpečnostní standard dodávky plynu	32
5.2	Konkurence a fungování trhů	33
5.2.1	Velkoobchodní trh	33

5.2.2	Maloobchodní trh	35
5.3	Cenová regulace – síťové tarify a LNG tarify pro připojení a přístup	41
6	REMIT	44
7	TEPLÁRENSTVÍ	45
7.1	Řešení problémů se zajištěním dodávek tepelné energie.....	50
8	PODPOROVANÉ ZDROJE ENERGIE	52
8.1	Komunitní energetika	53
9	AKTIVITY ERÚ V OBLASTI VĚDY A VÝZKUMU	55
10	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	56
10.1	Reakce na vysoké ceny energie	56
10.2	Práce v mezinárodních skupinách	56
11	LEGISLATIVNÍ A SPRÁVNÍ ČINNOST	58
11.1	Legislativní činnost	58
11.1.1	Změny právních předpisů v působnosti ERÚ	58
11.1.2	Informace o novelizaci zákonů.....	60
11.2	Správní činnost.....	61
11.2.1	Řízení o rozkladu v roce 2021	61
11.2.2	Sporná řízení	61
11.2.3	Schvalovací řízení	62
11.2.4	Řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím	63
11.2.5	Sankční řízení.....	63
12	LICENCE	65
12.1	Vývoj.....	65
12.2	Uznávání odborné kvalifikace	67
12.3	Energetický regulační fond	67
12.4	Řízení ve věcech správních poplatků.....	67
13	ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ.....	68
13.1	Příjmy kapitoly	68
13.2	Výdaje kapitoly.....	69
13.3	Programové financování	70
13.4	Výdaje na zahraniční pracovní cesty.....	70
13.5	Vyhodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti hospodaření ERÚ	70
13.6	Plnění závazných ukazatelů	71
13.7	Peněžní fondy, údaje o majetku, pohledávkách a závazcích.....	71

14	LIDSKÉ ZDROJE.....	73
14.1	Personální agenda.....	73
14.2	Vzdělávací činnost.....	73
14.3	Zaměstnanci.....	74
15	VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM.....	76
15.1	Vnější kontrola.....	78
PŘÍLOHY		79
SEZNAMY		85
Tabulky		85
Grafy		85
Přílohy		86
LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY		87
Zákony ČR		87
Vyhlášky ČR.....		87
Nařízení EU		88
Směrnice EU		89
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK, POJMŮ A JEDNOTEK		91

1 ÚVOD

Na základě ustanovení energetického zákona (§ 17 odst. 10) předkládá Energetický regulační úřad (ERÚ, úřad) Zprávu o činnosti a hospodaření ERÚ za rok 2021 oběma komorám Parlamentu České republiky (ČR), vládě ČR, Evropské komisi (EK) a Agentuře pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER). EK, včetně ACER a Rady evropských energetických regulátorů (CEER) předkládá ERÚ také Národní zprávu ERÚ o elektroenergetice a plynárenství v ČR za rok 2021.

ERÚ působí v souladu s energetickým zákonem jako správní úřad pro výkon regulace v energetických odvětvích od 1. 1. 2001. Úřad reguluje elektroenergetiku, plynárenství, teplárenství a stanovuje podporu pro podporované zdroje energie (POZE). V čele ERÚ stojí pětičlenný kolektivní orgán (Rada ERÚ), jehož členy jmenuje vláda ČR na předem stanovené funkční období.

Souhrnná publikace zprávy o činnosti a národní zprávy pro rok 2021 zahrnuje stejná témata a data jako v předchozích letech. Obsah společný oběma zprávám, zásadní pro národní zprávu, je soustředěn především v prvních šesti kapitolách věnujících se postupně shrnutí vývoje na trhu s elektřinou a plynem, včetně zaměření na spotřebitele (kapitola 3), elektroenergetice (kapitola 4) a plynárenství (kapitola 5), REMIT (kapitola 6) a dále aktivitám v mezinárodní oblasti včetně pracovních skupin ACER a CEER (kapitola 10). Zbývající části zahrnují především obsah zprávy o činnosti důležitý pro odbornou veřejnost v ČR (teplárenství a POZE) a české národní instituce, jako jsou kapitoly o rozpočtovém hospodaření ERÚ, o lidských zdrojích a o vnitřní kontrole.

1.1 Rada ERÚ

V roce 2021 byl předsedou Rady ERÚ Stanislav Trávníček (vpravo), dalšími členy pak (zleva) Petr Kusý a Markéta Zemanová, Ladislav Havel a Martina Krčová.¹

¹ Profesní životopisy a výtahy z jednotlivých jednání Rady ERÚ: www.eru.cz/rada-eru

2 ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY RADY ERÚ

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

rok 2021 byl v mnoha ohledech bezprecedentním. Výrazné výkyvy na evropském energetickém trhu postupně přerostly v to, co dnes nazýváme energetickou krizí. Příčinou byla řada faktorů, respektive jejich kritická souhra v jediném okamžiku. Svou roli sehrál jistě růst cen emisních povolenek ve spojení s celosvětovým oživením ekonomiky po uvolnění protipandemických opatření, ale také nepříznivé přírodní vlivy snižující produkci obnovitelných zdrojů energie. Zásadní dopady měly kroky Ruska, které záměrně destabilizovalo jednotný evropský energetický trh účelovým omezením dodávek plynu již od poloviny loňského roku.

V České republice byl nejvýraznějším průvodním jevem tohoto dění pád společností ze skupiny BOHEMIA ENERGY entity. Ačkoliv tato skupina ještě v roce 2021 vykazovala zisk po zdanění přesahující 600 milionů korun, rekordní růst cen na burze ve spojení s jejím riskantním obchodním modelem vedl k tomu, že ze dne na den ukončila dodávky elektřiny nebo plynu přibližně 900 tisícům odběratelů.

Zákazníci, kterým byly v průběhu podzimu 2021 ukončeny dodávky energie od této či dalších společností, byli okamžitě přebíráni dodavateli poslední instance. Nikdo tedy nepřišel o elektřinu či plyn a institut záchranné sítě v historické zatěžkávací zkoušce obstál. Problematickou však byla cena za zajištění těchto dodávek, které dodavatelé poslední instance museli nakupovat na krátkodobém, v danou chvíli extrémně drahém trhu.

Energetický regulační úřad v rámci věcného usměrňování cen dodavatelů poslední instance již při úvodních jednáních snížil jimi navrhované ceny v průměru o pět set korun na jednu megawatthodinu. Ani to však nemohlo zamezit skokovému nárůstu ceny pro postižené odběratele, jestliže měl úřad dodržet zákonné podmínky věcného usměrňování, které garantují dodavatelům poslední instance úhradu oprávněných nákladů. Alespoň krátkodobou pomocí byla možnost dočasného snížení hrazených záloh na základě memoranda iniciovaného námi a Ministerstvem průmyslu a obchodu. Nicméně i toto memorandum deklarovalo, že jde o dočasné opatření, které pouze poskytuje čas k aktivaci sociálního systému.

Konec takto velkého dodavatele, ačkoliv historicky nešlo o první pád srovnatelné velikosti, přirozeně odstartoval debatu o úloze regulátora a možnostech dozoru, které nabízí aktuální energetický zákon a unijní pravidla. Odborná část diskuze se soustředila na potřebné změny legislativy, neboť Energetický regulační úřad má ve volné části trhu, kam spadají dodavatelé energií, pouze omezené pravomoci spočívající zejména v ochraně spotřebitele v zákonem vymezených případech. Do obchodní strategie dodavatelů však zasahovat nesmí.

Pro ilustraci, v roce 2021 se na nás obrátilo pro radu či s žádostí o pomoc přes 22 tisíc spotřebitelů, což představuje dvojnásobek předchozího roku. Naprostá většina z tohoto nárůstu se přitom koncentrovala do posledního čtvrtletí a soustředila se právě na dotazy a pomoc související s přechodem k dodávkám poslední instance a posléze ke standardním produktům. Velmi vítanou pak byla pomoc spolupracujících organizací, které jsme školili v dané problematice od prvních dnů, ať šlo o kontaktní linku Ministerstva průmyslu a obchodu, zaměstnance Úřadu práce ČR, členy Svazu měst a obcí ČR či řady nevládních, nejen spotřebitelských organizací. Tuto, často méně viditelnou, práci ocenila mj. i Kancelář veřejného ochránce práv ČR v závěrech souvisejícího šetření.

Ještě v závěru roku 2021 Energetický regulační úřad oslovil nově nastupující vládu České republiky se souborem návrhů opatření. Návrhy, které vycházely také ze zkušeností zahraničních regulátorů, mířily na

legislativní změny a opatření státu s cílem omezit růst cen energií a předejít pádu dalších dodavatelů. Naše snaha v tomto ohledu kontinuálně pokračuje a přesahuje do roku 2022.

Energetický regulační úřad se nezabýval pouze krizovým vývojem. V průběhu roku vydával četná cenová rozhodnutí v řádných termínech. Z hlediska změn stojí za zmínku především nové cenové rozhodnutí pro teplárenství, které vyšlo v září a navazovalo na cenové rozhodnutí z roku 2020. Současná Rada těmito dvěma rozhodnutími přistoupila k zavedení nové koncepce teplárenství, která kromě posílení transparentnosti a spravedlivosti cenových kalkulací míří na nápravu zásadních nedostatků předchozího cenového rozhodnutí aktualizovaného naposledy v roce 2013.

V oblasti cenových rozhodnutí pro elektroenergetiku a plynárenství, která mají zásadní vliv na výši tzv. regulované složky, se úřadu podařilo udržet nárůsty pod hladinou inflace, přestože již v průběhu roku 2021 burza vytvářela silný tlak na růst některých regulovaných poplatků, do nichž se promítají ceny energie jakožto komodity. Za tímto výsledkem stála také intenzivní jednání s Ministerstvem průmyslu a obchodu a dalšími rezorty, která probíhala již od léta roku 2021, kdy úřad odhalil riziko růstu regulované složky, který by dopadl především na velkoodběratele elektřiny z řad průmyslových podniků.

V legislativní oblasti bylo zásadní událostí schválení tzv. zprostředkovatelské novely energetického zákona Parlamentem České republiky. V září 2021 tak byla přijata novela, po které volal a na jejíž přípravě se Energetický regulační úřad podílel již od jara roku 2018. Jak naznačuje neformální název této novely, předpis nově definuje činnost zprostředkovatelů v energetice jakožto podnikání včetně potřebných pravidel. V návaznosti na nabytí účinnosti zákona vzniká v roce 2022 registr zprostředkovatelů a úřad postupně získává i potřebné kompetence v dozoru nad profesí, která proslula masivním poškozováním práv spotřebitelů. Očekávané pozitivní dopady však umenšuje fakt, že výrazné rozšíření našich povinností, které budou vyžadovat zcela odlišný typ dozoru, není provázen potřebným navýšením personálních kapacit úřadu.

Hovoříme-li o rozsahu agendy Energetického regulačního úřadu, byl ke konci loňského roku počet licencí 29 199. Jen za minulý rok přitom úřad vyřizoval 2 227 žádostí o udělení či změnu licence. Dochází tedy k setrvalému nárůstu, který bude nadále umocňován budováním decentrálních zdrojů, které mají posílit soběstačnost a bezpečnost dodávek energie v České republice. U registrace zprostředkovatelů úřad také očekává vyřizování až několika tisíc nových žádostí přinejmenším v úvodní fázi.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, dovolte, abych vám poděkoval za zájem o činnost Energetického regulačního úřadu a průběh i výsledky jeho práce, které popisuje tato zpráva.

Stanislav Trávníček
předseda Rady ERÚ

3 VÝVOJ NA ENERGETICKÉM TRHU A SPOTŘEBITEL

3.1 Elektroenergetika

V roce 2021 pokračovaly činnosti spojené s vývojem trhu s elektřinou v ČR, a to mimo jiné i v kontextu rozvoje propojené synchronní zóny Evropské unie (EU). Nejvýrazněji se tento efekt projevil na krátkodobém trhu s elektřinou, kde díky realizaci projektu Single Intraday Coupling na přelomu roku 2019/2020 došlo i k propojení Single Day-ahead Coupling a částečnému dovršení propojení krátkodobých trhů s elektřinou v rámci evropského hospodářského prostoru. Díky lokálnímu projektu, který byl pracovně nazýván Interim Coupling, došlo v červnu 2021 k propojení zemí projektu Multi Regional Coupling (MRC) a zemí projektu 4M Market Coupling (4M MC), a tím ke zrušení explicitních aukcí na šesti hranicích (PL-DE, PL-CZ, PL-SK, CZ-DE, CZ-AT, HU-AT) a jejich nahrazení implicitní alokací. Prodej nebo nákup elektřiny a získání potřebné přeshraniční přenosové kapacity tak probíhá na jednom místě pro všechny zapojené nabídkové oblasti a příslušné hranice. Jedná se o historický milník v oblasti obchodování s elektřinou v ČR.

Na vnitrodenním trhu s elektřinou organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 5 213 GWh elektřiny, což je meziroční nárůst zhruba o 17 % oproti roku 2020. Vážený průměr cen obchodované elektřiny na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2021 strmý růst na 106,09 EUR/MWh. Ke konci roku 2021 mělo přístup na krátkodobý trh s elektřinou 122 účastníků (v roce 2020 se jednalo o 119 účastníků).

3.2 Plynárenství

V roce 2021 byl uveden do provozu projekt Capacity4Gas, pokračovaly práce na realizaci projektu Moravia Capacity Extension a práce na projektu připojení nových uskladňovacích kapacit zásobníku plynu Dolní Bojanovice společnosti SPP Storage, s.r.o., k přepravní soustavě ČR.

Zásadní událostí roku 2021 pro plynárenství byla iniciativa EK, která představila legislativní balíček významně měnící podobu evropského trhu s energií v kontextu jeho dekarbonizace. Součástí balíčku byly zejména návrhy připravovaných znění nařízení (EU) o vnitřním trhu s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a směrnice (EU) o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a návrh nařízení (EU) o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942 (Dekarbonizační balíček).

Na vnitrodenním trhu s plynem organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 4 007 GWh plynu. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2021 strmý růst o 486 % na 46,25 EUR/MWh oproti roku 2020. Ceny zemního plynu se na spotovém trhu pohybovaly na konci roku 2021 dokonce nad hranicí 170 EUR/MWh. Ke konci roku 2021 mělo přístup na krátkodobý trh s plynem 115 účastníků (ke konci roku 2020 se jednalo o 104 účastníků).

Ceny českého vnitrodenního trhu s plynem v posledních letech úzce kopírují průběh cen srovnatelných produktů v německé obchodní oblasti THE obchodovaných na spotovém trhu na energetické burze European Energy Exchange AG (EEX) – platforma PEGAS.

3.3 Reakce ERÚ na krizi na energetickém trhu

V roce 2021 zaznamenaly trhy s energií nečekaný vývoj. V ČR ukončil činnost jeden z největších dodavatelů energie, společnosti BOHEMIA ENERGY entity s.r.o., a následně několik dalších menších dodavatelů, což mělo za následek převod téměř milionu odběratelů pod institut dodavatele poslední instance (DPI). Dodávka prostřednictvím tohoto institutu byla doprovázena skokovým zvýšením cen vyplývajícím z v té době aktuálních vysokých cen elektřiny a plynu na krátkodobém (spotovém) trhu. Pro ilustraci, v polovině roku 2020 se obchodovala jedna megawatthodina plynu na spotovém trhu v ČR za

12,45 EUR, ve stejném období v roce 2021 se obchodovala už za 97,55 EUR, obchodně se zvýšila i cena silové elektřiny. Trend zvyšujících se cen plynu a elektřiny ovšem nepostihl jen zákazníky v režimu DPI. Na růst cen reagovali běžní dodavatelé, a to změnou ceníků, změnou produktů na spotové produkty nebo vypovídáním smluv.

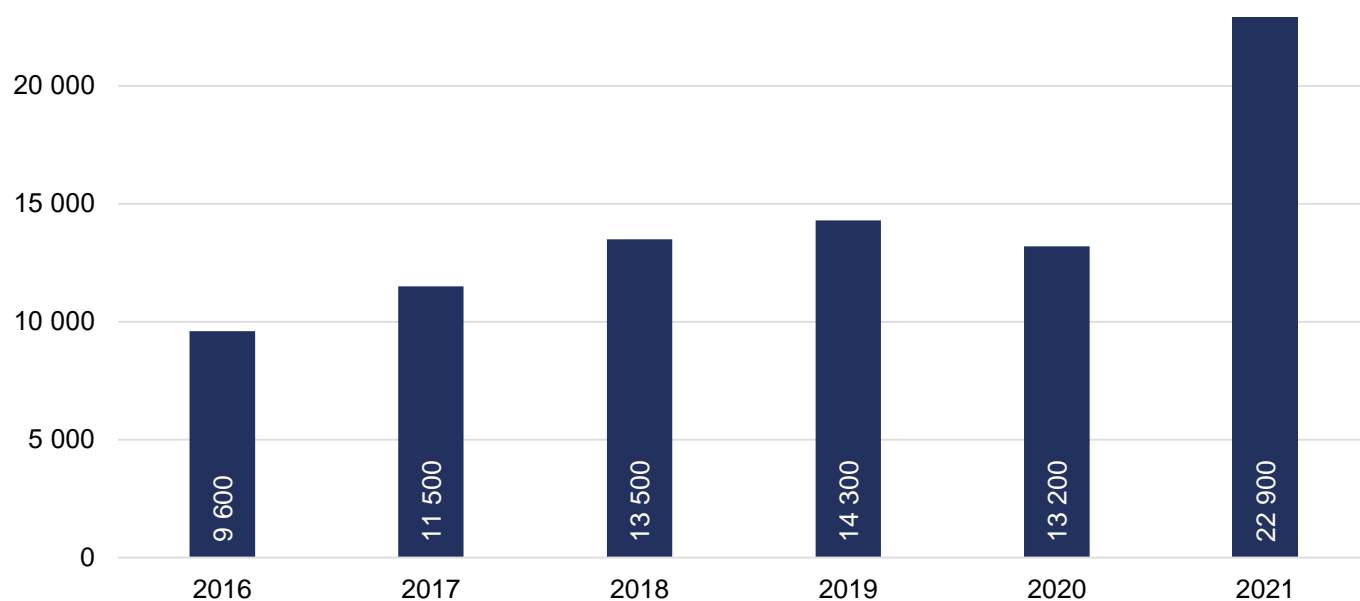
ERÚ řešil situaci na energetickém trhu na mnoha úrovních. Kromě přímé komunikace se spotřebiteli, kdy byla navázána i spolupráce na místní úrovni s neziskovými spotřebitelskými organizacemi a samosprávami, jejichž zástupci jsou spotřebitelům nejbližší, ERÚ také navrhoval a konzultoval systémová opatření s celou řadou zainteresovaných subjektů, včetně státních institucí.

Koncem roku 2021 ERÚ informoval končící i nastupující členy vlády o situaci a předložil řadu návrhů řešení aktuálních problémů a systémových opatření.

3.3.1 Poradenská činnost

Zatímco v roce 2020 ERÚ obdržel 13 200 podání spotřebitelů, v roce 2021 se jejich počet téměř zdvojnásobil na 22 900 podání.

Graf 1 Vývoj počtu podání spotřebitelů

Zdroj: ERÚ

Na úkor některých agend musel ERÚ zásadně personálně posílit kapacitu zaměstnanců pro vyřizování všech podání spotřebitelů (počet telefonátů za den byl více než desetinásobný), personální kapacity ostatních útvarů (kromě Oddělení ochrany spotřebitele) využíval ERÚ do konce roku 2021 s tím, že posila této agendy bude potřebná i v dalších měsících roku 2022.

V součinnosti s ERÚ byly také poskytovány odpovědi na speciálně zřízené lince MPO. I pro tyto účely posloužily aktualizované a průběžně doplňované často kladené dotazy zveřejněné na webu ERÚ. Pro poradny a poradce, ale i samotné spotřebitele, uspořádal ERÚ také několik školení (viz níže).

Většina spotřebitelských podnětů mířila na poskytnutí rady spotřebitelům, jak správně postupovat vůči dodavateli v jejich soukromoprávní věci (detailněji kapitola 3.4).

3.3.2 Prevence a osvěta

Kromě přímé komunikace v rámci poradenství ERÚ posílil informační kanály webových stránek ERÚ a sociálních sítí (Facebook, LinkedIn a Twitter). Na webu se jednalo o články, rady, výzvy, varování, ale také hojně navštěvované často kladené dotazy, které vycházely z podání spotřebitelů – některé dotazy se samozřejmě díky nastalé situaci začaly hojně objevovat zcela nově.

Při násobném nárůstu dotazů (zejména e-mailových) byly zavedeny komplexní automatické odpovědi, aby spotřebitel – než dostane konkrétní odpověď od zaměstnance ERÚ – dostal odpověď v co nejkratším čase, ta pro něj mohla být případně dostačující a mohl tak dále řešit nastalý problém sám již se svým dodavatelem.

Intenzivnější byla také spolupráce s médii jak po odborné stránce, tak po stránce spotřebitelské. ERÚ ve svých sděleních průběžně od srpna 2021 vydal zejména:

- ▮ upozornění zákazníkům, jejichž dodavatelé se chovají netransparentně (vypovídání fixovaných smluv),
- ▮ rady k dalšímu postupu zákazníkům, kteří se ocitli v režimu DPI,
- ▮ výzvy směrem k ostatním zákazníkům a výrobcům (kterým obchodník přestal dodávat či odebírat a jsou mimo režim DPI), aby si zajistili nové smluvní vztahy na trhu,
- ▮ výzvy vůči původním dodavatelům, aby předali data nezbytná pro přechod zákazníků k novému dodavateli,
- ▮ výstrahy na chování „energošmejdů“ (na sociálních sítích byl postupně zveřejňován také seriál *Desatero proti energošmejdům* a posléze druhý *Nekalé praktiky v energetice*, oba dostupné také na webu ERÚ).

3.3.3 Zajištění informované pomoci třetích stran

Již v prvním čtvrtletí roku 2021 bylo zřejmé, že rostoucí trend počtu spotřebitelských podání bude pokračovat. Pro informovanost široké – odborné i laické – veřejnosti ERÚ v červnu uspořádal tiskovou konferenci, kde představil statistiky týkající se spotřebitelských podání a samotné problémy, které spotřebitelé řeší, včetně nástrojů a postupů k jejich řešení. V průběhu roku rezonovala připravovaná, a v říjnu i díky snaze ERÚ schválená, „zprostředkovatelská novela“ energetického zákona. ERÚ pravidelně představoval veřejnosti, co se pro spotřebitele v roce 2022 změní tím, že bude zprostředkování postupně regulováno.

Pro neziskové organizace, sdružení spotřebitelů a zástupkyně a zástupce místních samospráv ERÚ uspořádal vzdělávací webináře (semináře on-line formou, vzhledem k nutnosti rychle reagovat na problémy spotřebitelů a také s ohledem na pokračující omezení díky pandemii nemoci COVID-19) k aktuální problematice tak, aby tyto organizace mohly poskytovat poradenství a informace svým klientům, resp. občanům a na svých místních pobočkách a pracovištích. Díky pravidelné spolupráci tak byla zajištěna účast místních buněk NRZP (např. Liberec, Olomouc), občanských poraden (např. Pardubice, Rokycany), univerzit (Brno, České Budějovice, Hradec Králové), Člověka v tísni, zástupců SOCR ČR, zástupců SMO ČR a mnoha zástupců konkrétních samospráv.

Dne 22. 10. 2021, několik dní po pádu dodavatelů ze skupiny Bohemia Energy, pořádal ERÚ samostatnou tiskovou konferenci, kde vysvětlil odborné i laické veřejnosti, co se vlastně na trhu odehrálo a jaké jsou další možnosti řešení nastalé situace pro jednotlivé skupiny zákazníků. Tisková konference byla následně široce medializována. Členové Rady ERÚ se v průběhu celého podzimu a zimy účastnili řady televizních a rozhlasových pořadů, kulatých stolů na téma situace na trhu a rady spotřebitelům. K aktuálním tématům také proběhl tiskový brífink dne 2. 11. 2021, kde byly osvětleny problémy, které postupně vyvstaly v souvislosti s pádem dodavatelů a přechodem jejich zákazníků do režimu DPI.

Na základě užší spolupráce se samosprávami pak ERÚ vydal dne 30. 11. 2021 leták pro seniory, kteří v té době mohli být v režimu DPI, ale nemuseli o tom vědět. Vzhledem k tomu, že v režimu DPI bylo možné setrvat šest měsíců, bylo potřeba identifikovat „nekontaktní zákazníky“, aby v co nejkratší době, i vzhledem k vysokým cenám, provedli změnu dodavatele. Při té příležitosti vydal ERÚ také manuál pro místní samosprávy a spotřebitelské organizace a poradny, které jsou spotřebitelům nejbližší, tj. v místě jejich bydliště.

V listopadu proběhl již druhý webinář Ochrana spotřebitele v kontextu aktuální energetické situace. Další dva webináře Pomoc seniorům – DPI a změna dodavatele, orientované mimo jiné na leták pro seniory a manuál pro ty, kteří seniorům mohou pomoci, pak proběhly v prosinci. S ohledem na potřebu a velký zájem o témata v roce 2021 byly naplánovány další webináře na rok 2022 s bohatou paletou témat pro různé cílové skupiny.

3.3.4 Jednání s dodavateli poslední instance a MPO

Od říjnového pádu dodavatelů ERÚ svolával několikrát týdně pracovní skupiny, kterých se účastnili distributoři, DPI, případně další dodavatelé. Původně byla jednání s distributory a dodavateli oddělená, od listopadu probíhala společně, včetně účasti operátora trhu.

Na jednáních se řešily zejména problémy spojené s předáváním dat o zákaznících, oslovováním zákazníků i výrobců, kteří ztratili dodavatele, dále například problematika výše cen DPI a s nimi související výše záloh a další okruhy otázek vyplývající z aktuální situace. Na sklonku roku byla řešena otázka konce režimu DPI u prvních odběrných míst (14. 4. 2022) a zákazníků, kteří stále nezahlásili odchod od DPI. Po šesti měsících by spadli do neoprávněného odběru a mohli by být odpojeni. ERÚ vyvinul značné úsilí zejména vůči společnosti innogy, aby neodpojovala před koncem roku 2021 konečné zákazníky z důvodu nezaplacení záloh – někteří nemuseli být neplatiči záměrně, ale například z důvodu nevědomosti, nebo z důvodů sociálních, respektive finančních.

Výsledkem jednání byl koordinovaný postup všech stran a včasné zjištění a řešení vznikajících problémů při přechodu velkého počtu zákazníků k DPI a odchodu od něj k jinému dodavateli, nebo přechodu na standardní produkt u DPI.

Ceny dodavatelů poslední instance

Ceny DPI byly i v roce 2021 věcně usměrňované, lze v nich proto uplatnit pouze ekonomicky oprávněné náklady a přiměřený zisk. Cenu nelze tzv. zastropovat či omezit pod úroveň nákladů – neumožňuje to česká legislativa (což je rozdíl např. oproti situaci na Slovensku, kde je regulace tržních cen stále ještě zákonem umožněna pro domácnosti a DPI). Ceny DPI byly velmi vysoké, za čímž stály vysoké náklady v podobě komodity nakupované na burze za aktuálně extrémně vysoké ceny.

ERÚ si vyžádal metodiky stanovení ceny dodávek poslední instance od všech DPI a metodiky měsíčně kontroloval. Výsledkem jednání s DPI bylo snížení výše některých položek, které tvoří výslednou cenu DPI, a ceny se díky ERÚ v řádu jednotek procent snížily.

ERÚ se dohodl s dodavateli na transparentním zveřejňování cen a informací vůči zákazníkům – například i ve srovnávacích nabídkách na internetu, které v tu dobu pro spotřebitele nabraly na významu. Všichni dodavatelé byli vyzváni k průběžnému zasílání aktuálních ceníků do srovnávače ERÚ, který umožňuje spotřebitelům porovnat jednotlivé nabídky na trhu s elektřinou zcela nezávisle.

Zálohy u dodavatele poslední instance

ERÚ ve spolupráci s MPO prosadil na základě intenzivních jednání se zástupci DPI snížení záloh pro všechny domácnosti – v listopadu 2021 bylo možné využít snížení zálohy o 50 % a v prosinci 2021 o 40 %. Cílem bylo co nejrychleji pomoci lidem, kteří se po ukončení dodávek energie od firem ze skupiny Bohemia

Energy a dalších obchodníků potýkali s několikanásobným zvýšením cen elektřiny a plynu. Snížení záloh, které je nutné hradit, zmírnilo velký sociální „náraz“ a získalo státním institucím čas na přípravu sociální pomoci. ERÚ informoval zákazníky o praktické realizaci této úlevy, a to v koordinaci s DPI.

Odchod z režimu dodavatele poslední instance

Na základě jednání ERÚ s DPI navýšili dodavatelé kapacity svých call center. Bylo potřeba odbavit statisíce zákazníků, kteří byli motivováni nejen potřebou změnit dodavatele do šesti měsíců, ale také nižšími cenami standardních produktů oproti cenám DPI.

ERÚ při jednáních vyzval několikrát DPI k maximálnímu zrychlení možnosti změny dodavatele z režimu DPI, se všemi DPI byla dohodnuta na jednáních možnost kontaktu ze strany zákazníka přes webové rozhraní – formulář pro doplnění kontaktních údajů zákazníků v DPI a formulář umožňující změnu dodavatele přes internet.

Nabídka produktů – apel na rozšíření nabídky všech dodavatelů

Dodavatelé v prvních dnech nabízeli omezené varianty produktů (např. pouze tříletý fix). ERÚ opakovaně vyzýval k rozšíření produktů na více variant fixací i nabídku nefixovaného produktu. Tlak ERÚ způsobil, že DPI (v roli běžného dodavatele) a ostatní dodavatelé nabídli širší variantu produktů. Výzvy však ERÚ musel činit opakovaně a danou problematiku preventivně projednal rovněž s ÚOHS, a to z hlediska možného zneužití situace na trhu.

Problematika předání dat o zákaznících dodavatelům poslední instance a distributorům

Úvodním problémem, který se však podařilo záhy vyřešit, byla neochota společností ze skupiny Bohemia Energy k předávání dat o zákaznících vůči DPI a distributorům. Vyzván a urgován telefonicky musel být dokonce jednatel společnosti Bohemia Energy, který nakonec potvrdil, že data bude předávat od 22. 10. 2021.

3.3.5 Řešení sociálních dopadů

ERÚ upozornil na vysoké ceny energií vstupující do výpočtu věcně usměrňovaných cen DPI a bylo nutné, aby stát začal řešit možné sociální dopady. ERÚ sám nemá v sociální oblasti žádné kompetence, účastnil se však jednání s MPO a MPSV, která se týkala možností najít úlevy pro zákazníky postižené vysokými cenami na trzích s elektřinou a plynem, zejména z hlediska výše cen DPI a záloh DPI, včetně poskytování potřebných dat ze strany ERÚ. Jednání vyústila v návrhy na realizaci opatření MPO a příspěvku na bydlení (MPSV návrh předložilo na vládu necelý měsíc po začátku krize), řada drobných řešení byla postupně doplňována a ERÚ se soustředil především na informovanost spotřebitelů o možnostech pomoci ze strany státu. Od počátku bylo však zřejmé, že do budoucna bude nutné hledat systémové nástroje pomoci zranitelným zákazníkům v návaznosti na zvyšující se ceny energie. ERÚ je připraven v tomto s dotčenými ministerstvy kontinuálně spolupracovat, předávat potřebná data a podílet se v rámci svých kompetencí na funkčních řešeních. Odchod z DPI neznamena návrat k původním podzimním cenám, již před koncem roku tedy bylo jasné, že v tomto směru bude muset stát přijít s komplexním řešením.

3.3.6 Jednání s Veřejným ochráncem práv a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

V průběhu roku došlo k několika jednáním s Veřejným ochráncem práv, kdy byla řešena otázka komplexnosti pomoci ERÚ spotřebitelům. Toto téma samozřejmě nabralo v druhé polovině na významu, jelikož změny a potenciální problémy postihly téměř milion zákazníků. Veřejný ochránce práv po jednáních s ERÚ ve své tiskové zprávě sdělil, že úřad postupuje v ochraně spotřebitele správně a využívá všech svých legislativou svěřených možností.

Kromě výše zmíněného omezování nabídky dodavateli bylo na jednáních se zástupci ÚOHS řešeno téma ohrožení konkurenceschopnosti. Bylo konstatováno, že vysoké ceny samy o sobě neznamenají narušení hospodářské soutěže, stejně tak ukončení činnosti některých dodavatelů je spíše průvodním jevem fungování volného liberalizovaného trhu, který je cílovým stavem stanoveným evropskou, potažmo národní legislativou.

3.3.7 Mezinárodní jednání

ERÚ se účastnil pravidelných i ad hoc schůzek organizací ACER a CEER (více v kapitole 10), kde se rostoucí velkoobchodní ceny a jejich vliv na maloobchod a spotřebitele staly jedním z témat. ERÚ průběžně sledoval dění na ostatních národních trzích a postupy regulačních orgánů a vlád evropských zemí, které byly postupně navrhovány a realizovány s cílem omezit dopady krize a další podobné situaci předejít. Otázkou byla i nemožnost regulovat činnost obchodníků. Ředitel ACER Christian Zinglensen při své návštěvě Prahy na jednání se zástupci ERÚ potvrdil v této problematice správný postup úřadu: *„Nejsem si vědom toho, že by kterýkoliv z evropských regulátorů dohlížel na volbu obchodní strategie konkrétního dodavatele energií, nebo na to, jak tento dodavatel řídí svá rizika a využívá příležitostí na trhu. To není základní úloha regulátorů.“*

3.3.8 Jednání s finančním sektorem

ERÚ inicioval jednání k možnostem spolupráce ve věci přípravy bankovních produktů vůči zákazníkům s problémy placení vysokých cen energie. Snaha státu připravit systém dávek od MPSV nepokryje všechny typy zákazníků, kteří by se mohli dostat do finanční tísně a potřebují spíše rozložit placení nákladů v čase.

Proběhlo několik setkání svolaných ERÚ za účasti České bankovní asociace, České spořitelny, MPO. Z jednání s bankami, s ohledem na jejich postoje k návrhům, bohužel nevzešlo konkrétní řešení pro zákazníky.

3.3.9 Spotřebitelské legislativní novinky pro rok 2022

Vyhláška ERÚ o vyúčtování

Dvěma zásadními úpravami, které se velmi prakticky dotknou spotřebitelů od 1. 1. 2022, jsou nutnost uvedení data ukončení smlouvy na zasláném vyúčtování a poprvé byl stanoven termín pro zaslání vyúčtování, konkrétně do 15 dnů od zdanitelného plnění. (Další úpravy vyhlášky o vyúčtování viz kapitola 11.1.1.)

Zprostředkovatelská novela energetického zákona

Od 1. 1. 2022 bude možné smlouvy uzavřené přes zprostředkovatele ukončit snadněji a bez sankce, jsou nově definovány náležitosti zprostředkovatelské smlouvy, povinnost informovat spotřebitele, že jedná jako zprostředkovatel. Omezeno je trvání plné moci na maximálně 12 měsíců. Stanovena byla povinnost předat písemné vyhotovení smlouvy bezodkladně spotřebiteli.

Od 1. 7. 2022 začne fungovat registr zprostředkovatelů a ERÚ bude na činnost zprostředkovatelů dohlížet a řešit spory ze zprostředkovatelských smluv, dojde tak ke kompletnímu přechodu kompetencí nad zprostředkovateli v energetice na ERÚ.

3.3.10 Návrhy ERÚ na legislativní úpravy

Návrhy ERÚ, které by řešily některé problémy, které s krizí vyvstaly, prezentoval předseda Rady ERÚ Stanislav Trávníček dne 2. 12. 2021 na setkání Institutu pro veřejnou diskuzi v prezentaci na téma Návrhy

ERÚ na možné změny právní úpravy – změny po krizi. První návrhy z počátku prosince 2021 ERÚ zaslal vládním představitelům koncem roku, druhou vlnu návrhů nachystal na leden 2022. Mimo návrhů na úpravu monitoringu a fungování běžných dodavatelů zahrnovaly body ERÚ také úpravu režimu DPI.

3.4 Ochrana spotřebitele v ČR

Zatímco v první polovině roku 2021 řešil ERÚ v podáních spotřebitelů z více než poloviny problémy se zprostředkováním, v září 2021 se v reakci na rostoucí ceny energií začaly objevovat stížnosti na praktiky dodavatelů spočívající ve snaze jednostranně změnit obsah smlouvy (často na spotový produkt) nebo pro ně nevýhodné smlouvy bezdůvodně spotřebitelům ukončit. S ohledem na skutečnost, že každé smluvní podmínky jsou jiné, nebylo vždy možné podnět uzavřít tak, že ve všech případech byl postup dodavatele v rozporu se smlouvou.

Po pádu dodavatelů ze skupiny Bohemia Energy a několika dalších dodavatelů se téměř milion zákazníků během pár dní ocitl v režimu DPI. Poskytování poradensko-informační služby spotřebitelské veřejnosti ze strany ERÚ bylo pro orientaci spotřebitelů na trhu a pro zvolení dalšího postupu velmi cenné a tato činnost ERÚ nabyla na významu.

Spotřebitelé akutně řešili problém v souvislosti se zvyšováním ceny dodávky energií (změnou smlouvy), dodávkou poslední instance, změnou dodavatele. Potýkali se s nejasnostmi ohledně vyúčtované výše spotřeby, jednostranného zvyšování záloh nebo nejistoty ohledně zajištění dalších dodávek – nabídka smluv byla několik týdnů omezená (doba trvání, cenové podmínky). Spotřebitelé čelili nedostupnosti dodavatelů a zahlcenosti jejich telefonních linek, zákaznických center atd. S ohledem na mimořádnou situaci na trhu mnoho spotřebitelů zvažovalo, zda ukončovat smluvní vztah s dodavatelem z důvodu zvýšení ceny, pokud neexistuje jistota, že se jim podaří najít výhodnější nabídku a plynule navázat dodávku energie. Spotřebitelé se tak ve svých podáních obraceli na ERÚ i v konkrétních smluvních věcech, které ERÚ místo jejich dodavatele nemohl z moci úřední vyřešit. Primárně je nutné vycházet z obsahu smlouvy a sjednaných obchodních podmínek. Práva je třeba uplatnit přímo u smluvní protistrany, stejně tak domáhat se těchto práv a hájit svoje zájmy. ERÚ v rámci poradenské činnosti přispěl k uvědomění si spotřebitelských práv a možností k jejich uplatnění. Postupy a pomoc zákazníkům a spotřebitelům byly v rámci pracovních skupin koordinovány ERÚ.

Extrémní počet podání na konci roku 2021 byl vysoce za hranicí kapacit úřadu, který na rozdíl od většiny dodavatelů nedisponuje zákaznickými centry a telefonními operátory. Bylo nezbytné přijmout provozní opatření již v tak složité době omezených kapacit způsobených pandemií COVID-19. Za účelem poskytnout co nejrychleji informaci pro efektivní řešení situace byly posíleny telefonní linky, zvýšena informovanost o aktuální situaci na trhu s energií prostřednictvím webu ERÚ, realizována osvětová a přednášková činnost pro spotřebitele a samosprávy formou webinářů (on-line semináře), včetně manuálu pro pomoc spotřebitelům, kteří by se obraceli přímo na samotné municipality. Prvotní a včasné informace byly také zajištěny zpracováním a odesláním komplexní automatické odpovědi na nejčastěji kladené dotazy v podáních spotřebitelů.

Přes složitou situaci se dařilo vyřídit podání vysvětlením problému, odkazem na příslušnou právní úpravu nebo poučením o právech spotřebitelů v energetických odvětvích. V řadě případů se také podařilo nastavit komunikaci dodavatele a spotřebitele tak, aby samy smluvní strany dospěly k dohodě o vyřešení problému. Smírné řešení konfliktu mezi spotřebitelem a dodavatelem se ukázalo stále jako nejrychlejší a nejefektivnější řešení sporu ze smlouvy s dodavatelem

V roce 2021 ERÚ obdržel celkem 138 návrhů na zahájení řízení ve věci spotřebitelského sporu, pravomocně bylo rozhodnuto o 107 návrzích. Typickým sporem bylo rozhodování o nesplnění smluvní povinnosti dodavatele řádně vyúčtovat dodávku elektřiny nebo plynu, nezaplacení přeplatku z vyúčtování

a také rozhodování o určení vzniku nebo zániku právního vztahu s předmětem dodávky elektřiny nebo plynu.

Zcela zásadní význam pro posílení ochrany spotřebitele v energetice má také výkon kontrolní činnosti ERÚ v oblasti dodržování povinností dodavatelů stanovených zejména energetickým zákonem, zákonem o ochraně spotřebitele a zákonem o cenách. V tomto směru je významná především preventivní funkce kontroly, která má jasně ukázat mantinely jednání dodavatele ve vztahu ke spotřebitelům. Předmětem kontrol dodržování zákona o ochraně spotřebitele bylo zejména dodržování povinností podnikání v energetických odvětvích (zákon o ochraně spotřebitele, § 4 odst. 4), resp. agresivní obchodní praktiky, kterých se podnikatel dopustí, pokud požaduje na spotřebiteli okamžitou nebo odloženou platbu za služby, které spotřebiteli dodal, ačkoli si je neobjednal. Přehled typů a počtů kontrol a sankčních řízení naleznete v následující tabulce.

Tabulka 1 Počet kontrol a počet šetření předaných k sankčním řízením v roce 2021

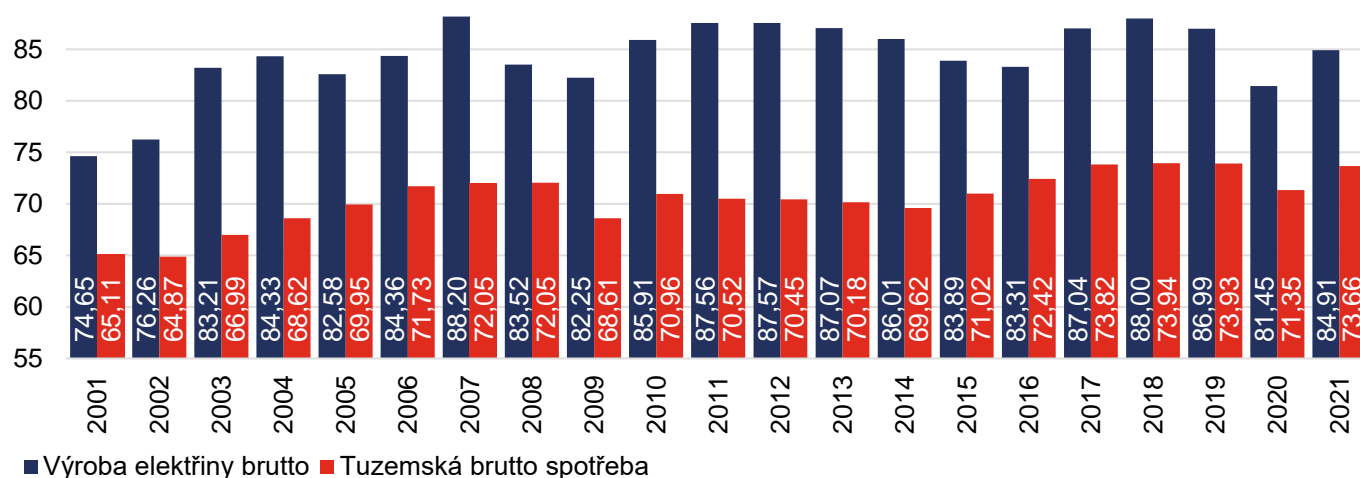
Kontroly	Podle zákona o ochraně spotřebitele	Ostatní zákony
zahájené	0	265
dokončené	0	266
Šetření pro porušení zákona celkem, z toho podle		264
energetického zákona		253
zákona o ochraně spotřebitele		7
zákona o cenách		4

Zdroj: ERÚ

4 ELEKTROENERGETIKA

V roce 2021 celková výroba elektřiny brutto dosáhla hodnoty 84,9 TWh, což představuje meziroční nárůst o 3,5 TWh (+4,3 %) oproti roku 2020. Na navýšení výroby se mimo jiné podílely jaderné a vodní elektrárny, jejichž výroba v desetiletém srovnání nepřekonalala pouze rok 2013. Rovněž tuzemská brutto spotřeba elektřiny zaznamenala nárůst, a to na hodnotu 73,7 TWh (+3,2 %). Tuzemská netto spotřeba v roce 2021 zaznamenala historicky nejvyšší naměřenou hodnotu (62,8 TWh). K růstu spotřeby elektřiny došlo téměř u všech kategorií odběru, kromě maloodběru podnikatelů, kde naopak spotřeba elektřiny klesla o 40,7 GWh (-0,5 %). Vývoj výroby a spotřeby elektřiny je uveden v následujícím grafu.

Graf 2 Vývoj výroby a spotřeby elektřiny [TWh]

Zdroj: ERÚ

4.1 Infrastruktura, regulace sítě a technické fungování

Provoz sítě je monitorován, analyzován a vyhodnocován, aby byla síťová infrastruktura připravena na nahodilé situace, ale i kontinuální rozvoj v oblasti elektroenergetiky. Například akumulční zařízení v domácnostech (včetně baterií), aktivní účast zákazníků na trhu (dodávka elektřiny z vlastní samovýroby do soustavy a nabízení podpůrných služeb) vyžadují optimální kapacitu a řízení sítě. K tomu by mělo přispět zavádění digitálních technologií v oblasti řízení sítí, zavádění digitálních dálkově ovládaných zařízení měřících spotřebu elektřiny u zákazníků i na hladině NN, nových požadavků na formát a strukturu dat vyměňovaných mezi účastníky trhu, nových požadavků na připojení, řízení výrobních zdrojů atd.

Zodpovědnost za fungování páteřního systému elektrizační soustavy ČR (přenosové soustavy zahrnující vedení 400 kV, 220 kV a vybrané vedení o napětí 110 kV), potažmo odpovědnost za spolehlivé provozování a celkovou rovnováhu mezi výrobou a spotřebou, nese provozovatel české přenosové soustavy, společnost ČEPS, a.s. Společnost ČEPS zajišťuje kvalitu a spolehlivost dodávky elektřiny na úrovni přenosové soustavy v krátkém období pomocí systémových služeb, a dlouhodobě zajišťuje její posilování a rozvoj výstavbou nových vedení a zařízení zajišťujících přenos elektřiny.

Zodpovědnost za fungování elektrizační soustavy ČR na úrovni 110 kV a méně nesou provozovatelé distribučních soustav (společnosti ČEZ Distribuce, a. s., EG.D, a.s., a PREdistribuce, a.s., a řada menších lokálně působících provozovatelů).

V technické rovině provádí ERÚ schvalování provozních dokumentů a vydává vyhlášky spadající do jeho gesce. Dle ustanovení energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. g)] ERÚ schvaluje nebo stanovuje

pravidla provozování přenosové a distribuční soustavy (viz vyhlášky). Při schvalování dokumentů je hlavním cílem zajistit, aby byla pravidla provozování základem pro transparentní a předvídatelné provozování licencované činnosti a nebyla příčinou nerovnováhy mezi jednotlivými účastníky trhu s elektřinou. Dalším požadavkem je, aby pravidla provozování byla v souladu s platnými právními předpisy a také obsahovala poznatky zjištěné při výkonu činnosti provozovatele přenosové soustavy a provozovatelů distribučních soustav. ERÚ v roce 2021 vedl veřejné konzultační procesy – k návrhu vyhlášky o připojení k elektrizační soustavě a k návrhu vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou.

První oblast provedených úprav ve vyhlášce o připojení k elektrizační soustavě se týká problematiky podílu žadatele o připojení na oprávněných nákladech provozovatele distribuční nebo přenosové soustavy spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu nebo výkonu, konkrétně úpravy výše tohoto podílu, která již v současnosti neodpovídala nákladům provozovatelů soustav, a zpřesnění pravidel pro úhradu tohoto podílu. Druhá oblast reflektuje novely energetického zákona a zákona o POZE a týká se úpravy problematiky rezervovaného příkonu předávacího místa, který je nově nutné sjednávat ve smlouvě o připojení. V neposlední řadě došlo k úpravám reflektujícím vývoj na elektroenergetickém trhu. Jedná se o zjednodušení postupu při uzavírání smlouvy o připojení v případě změny zákazníka v odběrném místě připojeném k hladině NN, uvedení taxativního vymezení druhů zařízení, která lze krátkodobě připojit k distribuční soustavě, zjednodušení připojení mikrodroždů do celkového součtu instalovaných výkonů nejvýše 800 W, zpřesnění postupu provozovatelů soustav v případě připojení v jiném místě připojení nebo za jiných podmínek, než bylo požadováno žadatelem, a úpravu postupu instalace akumulárního zařízení ve stávající výrobně, kdy v tomto případě je nutné podat žádost o připojení.

V případě vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou došlo k úpravě postupu registrace odběrných a předávacích míst, postupu pro rezervaci kapacity, postupu pro stanovení ceny regulační energie pro účely vyhodnocování odchylek a uvedení typů měření elektřiny do souladu s vyhláškou o měření elektřiny (zrušení měření typu B). V důsledku úpravy postupu registrace odběrných a předávacích míst dále došlo k navazující úpravě postupu pro vyhodnocení, zúčtování a vypořádání odchylek, rozsahu předávání dat provozovatelem distribuční soustavy pro účely stanovení a zúčtování odchylky, postupu pro volbu a změnu dodavatele elektřiny, postupu předávání údajů pro vyúčtování dodávek elektřiny a souvisejících služeb, postupu přístupu k přenosové a distribuční soustavě, postupu pro rezervaci kapacity a postupu pro zajištění dodávky DPI. Úpravy postupu pro sjednávání rezervované kapacity souvisí jednak s navrhovanými změnami v oblasti registrace odběrných míst a předávacích míst, zejména však reflektuje vývoj v oblasti poskytování podpůrných služeb a regulační energie na trhu s elektřinou (uvolnění podmínek pro fungování na trhu s regulační energií). Úprava reflektuje požadavky evropské právní úpravy a změny na trhu se službami výkonové rovnováhy (přechod k žebříčkovému ocenění regulační energie). Další úpravy souvisely s novelou zákona o POZE (např. úprava postupu pro stanovení rozdílu mezi hodinovou cenou a výkupní cenou, referenční výkupní cenou nebo referenční aukční cenou a jeho úhrada, postup pro stanovení hodinového zeleného bonusu a hodinového aukčního bonusu na elektřinu) nebo úpravy související s aplikací dosavadních postupů v praxi.

ERÚ se i v roce 2021 účastnil pracovních jednání k Národnímu akčnímu plánu pro chytré sítě (NAP SG = National Action Plan for Smart Grids), jež mají za cíl připravovat elektroenergetiku na nové trendy.

Na mezinárodní úrovni probíhal rozvoj a optimalizace sítě především v koordinační rovině. V rámci pracovních skupin probíhala společná koordinace implementace požadavků síťových kodexů a rámcových pokynů na národní úrovni. Zejména se jednalo o požadavky vyplývající z nařízení (EU) 2016/631, nařízení (EU) 2016/1388, nařízení (EU) 2017/1485 a nařízení (EU) 2017/2196. V roce 2021 probíhaly práce spojené s plněním povinností stanovených nařízením (EU) 2019/943. V této souvislosti ERÚ využil ustanovení tohoto nařízení a udělil provozovateli přenosové soustavy dvě výjimky. V případě první výjimky se jednalo o splnění čl. 16 nařízení (EU) 2019/943, kde se vyžaduje limit pro zajištění přeshraničních přenosových kapacit provozovatelem přenosové soustavy. V případě druhé výjimky se jednalo o plnění

povinnosti čl. 6 nařízení (EU) 2019/943, kdy se vyžaduje, aby byla určitá část podpůrných služeb nakupována na denním trhu s regulační energií. Další činnosti byly zaměřeny na optimalizaci řízení synchronní evropské elektrizační soustavy, přičemž mimořádná pozornost byla věnována novému nastavení provozních regionů, v rámci nichž a mezi nimiž probíhá vzájemná spolupráce provozovatelů přenosových soustav.

4.1.1 Projekty pro rozvoj chytrých sítí a lokální spolupráce

ACON Smart Grids je významným projektem pro rozvoj chytrých sítí a je zařazen na seznam projektů společného zájmu EU (PCI) s očekávanou realizací v letech 2018–2024. Zároveň je podpořen z dotačního titulu CEF-Energy s hodnotou investic ve výši 180 mil. EUR. Investiční náklady společnosti EG.D jsou 90 mil. EUR s očekávanou dotací 50 %. ACON by měl v budoucnu přispět k rozvoji moderních technologií, například větší penetraci OZE, integraci nabíjecích stanic elektromobilů, využití zařízení pro akumulaci elektřiny a rozvoji inteligentní komunikační sítě pro sdílení dat z chytrých zařízení. Účelem projektu je také zvýšení bezpečnosti a stability provozu distribuční sítě v krizových situacích s cílem umožnit technicky vzájemnou výpomoc podobnou té, která byla v roce 2021 ČR poskytnuta Slovenskem po tornádu na jižní Moravě, jež fatálně poškodilo některá elektrická vedení.

Gabreta Smart Grids je dalším stěžejním projektem realizovaným distribučními společnostmi EG.D a v Německu společností Bayernwerk. V roce 2022 byl projekt zařazen na seznam PCI a dalším krokem bude podání grantové žádosti v hodnotě 300 mil. EUR a zahájení realizace v roce 2023.

4.1.2 Bezpečná a spolehlivá regulace

Rok 2021 byl prvním rokem V. regulačního období. Standardním způsobem byla aplikována metodika regulace uvedená v dokumentu Zásady cenové regulace 2021–2025.

Na základě vyhlášky o kvalitě dodávek v elektroenergetice (§ 21) ERÚ sleduje úroveň kvality dodávek v distribučních soustavách měřenou ukazateli nepřetržitosti distribuce elektřiny. Vyhláška stanoví základní ukazatele spolehlivosti dodávek, kterými jsou průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIFI), průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIDI) a průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (CAIDI). Hodnoty jednotlivých ukazatelů nepřetržitosti za rok 2021 jsou uvedeny v následující tabulce. V roce 2021 bylo dosaženo zvýšených hodnot ukazatele nepřetržitosti SAIDI za společnost EG.D, a.s., a to hlavně v důsledku červnového tornáda, které zasáhlo část jižní Moravy a vyvolalo stav nouze.

Tabulka 2 Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2021

Ukazatel	ČEZ Distribuce, a. s.	EG.D, a.s.	PREdistribuce, a.s.	ČR
SAIFI [přerušení/rok]	2,65	1,99	0,35	2,17
SAIDI [min/rok]	327,57	451,42	30,18	319,30
CAIDI [min]	123,8	226,35	86,36	147,01

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Systémové ukazatele, které zahrnují veškeré kategorie přerušení distribuce elektřiny podle přílohy č. 4 k vyhlášce o kvalitě v elektroenergetice.

4.1.3 Přeshraniční otázky, implementace síťových kodexů a rámcových pokynů

Zásadním projektem přeshraniční spolupráce zůstalo i v roce 2021 propojení denních trhů ČR, Maďarska, Slovenska, Rumunska a Polska se zeměmi, které se účastní projektu MRC. V roce 2021 došlo k významnému milníku v historii obchodování s elektřinou v ČR, kdy do června byl denní trh s elektřinou v evropské elektrizační soustavě rozdělen na dvě tržní oblasti MRC a 4M MC. Pro obchod mezi nimi bylo nutné obstarávání přeshraniční přenosové kapacity a elektřiny na dvou různých místech (tzv. explicitní aukce). V červnu 2021 došlo zavedením Interim Couplingu ke zrušení explicitních aukcí na šesti hranicích (PL-DE, PL-CZ, PL-SK, CZ-DE, CZ-AT, HU-AT) a jejich nahrazení implicitní alokací. Prodej nebo nákup elektřiny a získání potřebné přeshraniční přenosové kapacity tak probíhá na jednom místě pro všechny zapojené nabídkové oblasti a příslušné hranice.

Implementace síťových kodexů a rámcových pokynů probíhá na několika úrovních, a to na úrovni unijní, regionální a národní. V případě připojovacích síťových kodexů pokračovala spolupráce z předešlých let. Na mezinárodní a regionální úrovni probíhaly práce v rámci pracovních skupin pod záštitou ACER, které byly zaměřeny na tvorbu metodických pokynů a dohled nad implementací požadavků na národní úrovni (monitoring byl prováděn prostřednictvím dotazníkových šetření).

Nejintenzivněji probíhaly činnosti v rámci pracovních skupin, které jsou zaměřeny na přeshraniční obchodování s elektřinou (CACM = Capacity Allocation and Congestion Management; FCA = Forward Capacity Allocation). Zejména je nutné zmínit přípravu návrhu novely nařízení (EU) 2015/1222, kterou ACER koordinovala se všemi národními regulátory. Rovněž probíhaly intenzivní práce na spuštění flow-based market couplingu v rámci regionu CORE, jehož součástí je i česká elektrizační soustava. Tento projekt doznal značného zpoždění, které bylo mimo jiné způsobeno i pandemií nemoci COVID-19.

V rámci pracovních skupin ACER rovněž národní regulátoři připravovali řadu pozičních dokumentů, zejména k návrhům provozovatelů přenosových soustav, například na doplnění již schválených metodik nebo návrhů metodik nových vyplývajících zejména z požadavků nařízení (EU) 2019/943 (metodiky zaměřené na činnost regionálních koordinačních center). Především návrhy na doplnění metodik zpravidla reagovaly na zkušenosti z praktické aplikace v reálném provozu (například úprava metodiky o ocenění regulační energie a zavedení technického stropu s dynamickými prvky, nebo úprava parametrů nominace dlouhodobých přenosových práv a další).

Implementace evropských právních předpisů postoupila i na národní úroveň, kdy ERÚ jednal s provozovateli soustav v rámci procesu tvorby a schvalování změn Pravidel provozování přenosové soustavy (např. zavádění možností agregace v rámci poskytování služeb výkonové rovnováhy) nebo Pravidel provozování distribuční soustavy (úprava postupů v oblasti připojování výroben elektřiny a spotřeby, nebo v oblasti poskytování nefrekvenčních podpůrných služeb). Řada těchto změn byla vyvolána právě novými trendy na trhu s elektřinou.

V neposlední řadě je nutné zmínit novelu vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou (více výše v kapitole 4.1), do kterého byla promítnuta první fáze harmonizace systému zúčtování odchylek podle platných evropských pravidel, zejména podle nařízení (EU) 2017/2195. V první fázi došlo k úpravě postupu pro stanovení ceny regulační energie a ocenění odchylky. Na základě toho došlo k přechodu z doporučního režimu aktivace služby výkonové rovnováhy (aFRR) na žebříčkovou aktivaci.

4.2 Konkurence a fungování trhů

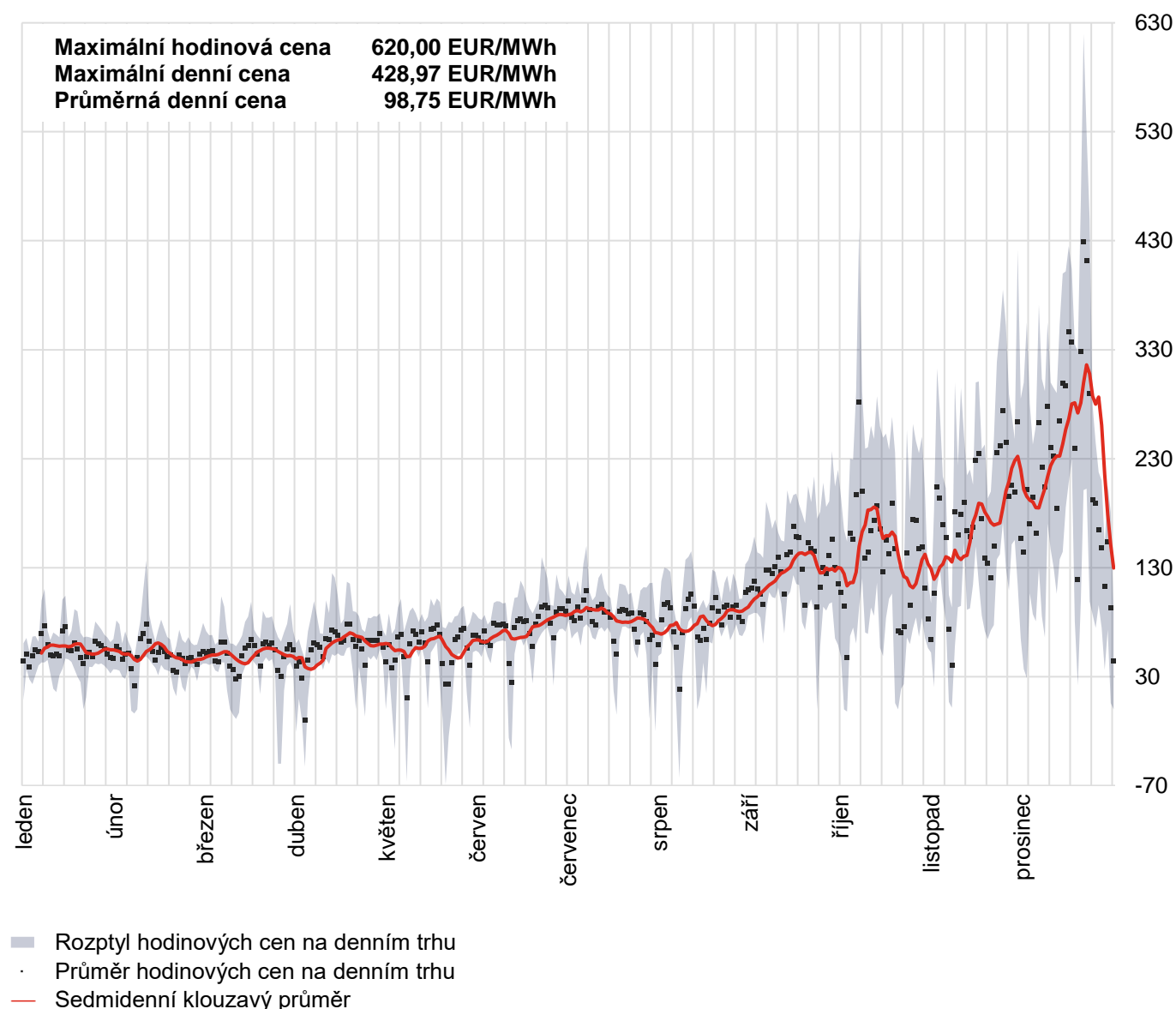
4.2.1 Velkoobchodní trh

Na velkoobchodní úrovni je elektřina v ČR obchodována prostřednictvím EEX, bilaterálních obchodů a krátkodobých trhů organizovaných operátorem trhu.

Rok 2021 byl z pohledu spotových i forwardových cen elektřiny nadprůměrně volatilní. V první polovině roku se velkoobchodní cena elektřiny pohybovala v poměrně běžné cenové hladině 50–70 EUR/MWh, ale ve druhé polovině roku začala strmě stoupat vzhůru.

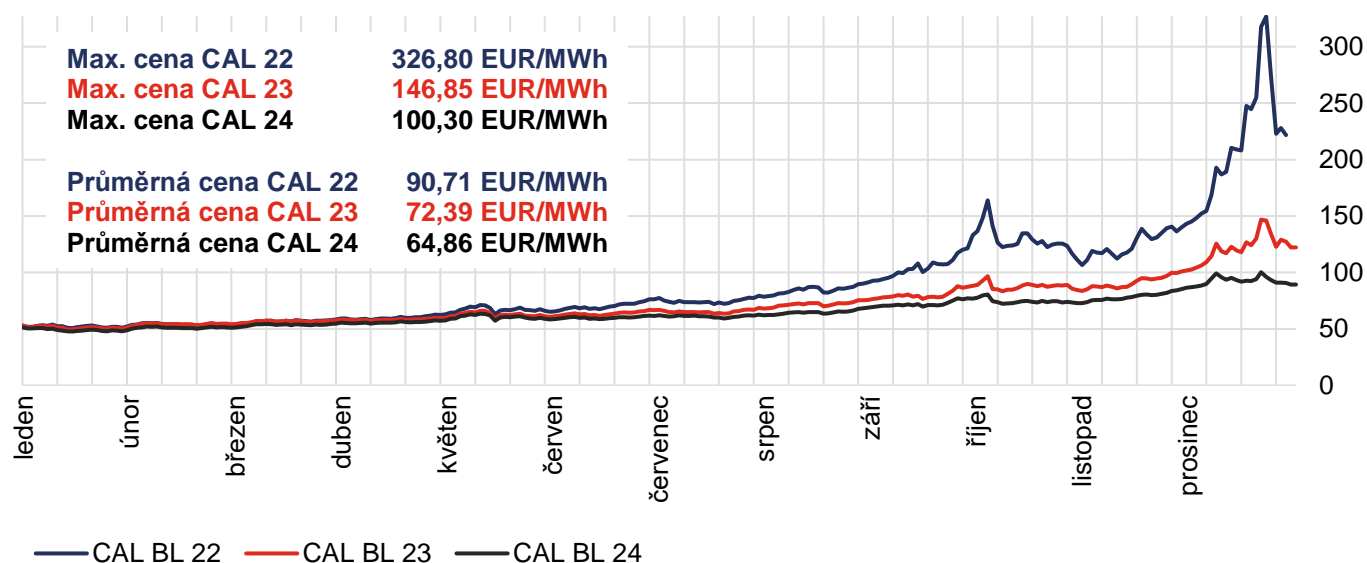
Maximální vnitrodenní cena se k závěru roku vyšplhala až k 620 EUR/MWh. Vysoká cena elektřiny byla na podzim 2021 zapříčiněna kombinací rostoucí ceny zemního plynu a emisní povolenky, i dalších energetických komodit. Cenový vývoj je vizualizován v následujícím grafu, který zobrazuje vnitrodenní cenovou volatilitu, průměrnou denní cenu a sedmidenní klouzavý průměr průměrných denních hodnot.

Graf 3 Spotový trh – elektřina (denní trh) v roce 2021 [EUR/MWh]

Zdroj: OTE, a.s.

Cenový růst na spotovém trhu taktéž kopíroval trh forwardový. Na následujícím grafu je vyobrazen cenový vývoj forwardové ceny elektřiny s roky vypořádání 2022, 2023 a 2024. V očekávání vysokých cen na rok 2022 maximální cena produktu CAL 22 vystoupala na 326,80 EUR/MWh. Maximální hodnota na rok 2023 vystoupala na 146,85 EUR/MWh.

Graf 4 Forwardový trh – elektřina (dlouhodobé ceny a produkt CAL 22) [EUR/MWh]

Zdroj: EEX

Tabulka 3 Ukazatele velkoobchodního trhu s elektřinou

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výroba elektřiny [GWh]	83 305	87 041	88 002	86 991	81 445	84 907
Účastníci krátkodobých trhů s elektřinou [-]	105	106	113	121	120	122
Celková spotřeba [GWh]	72 420	73 819	73 942	73 932	71 355	73 661
Importované množství [GWh]	8 608	10 388	10 431	10 955	13 126	9 743
Exportované množství [GWh]	19 447	23 576	24 310	23 622	22 856	21 151
Objem zobchodovaný na krátkodobých trzích s elektřinou [GWh]	20 377	22 329	23 459	24 909	26 853	29 578
Objem zobchodovaný na PXE futures [GWh]	19 856	17 358	26 410	31 511	27 063	33 793
Celkový zobchodovaný objem [GWh]	40 233	39 687	49 869	56 420	53 916	63 371
Průměrná marginální cena na denním trhu [EUR/MWh]	31,15	36,46	46,02	40,21	33,62	100,66

Zdroj: OTE, a.s., PXE, a.s., ERÚ

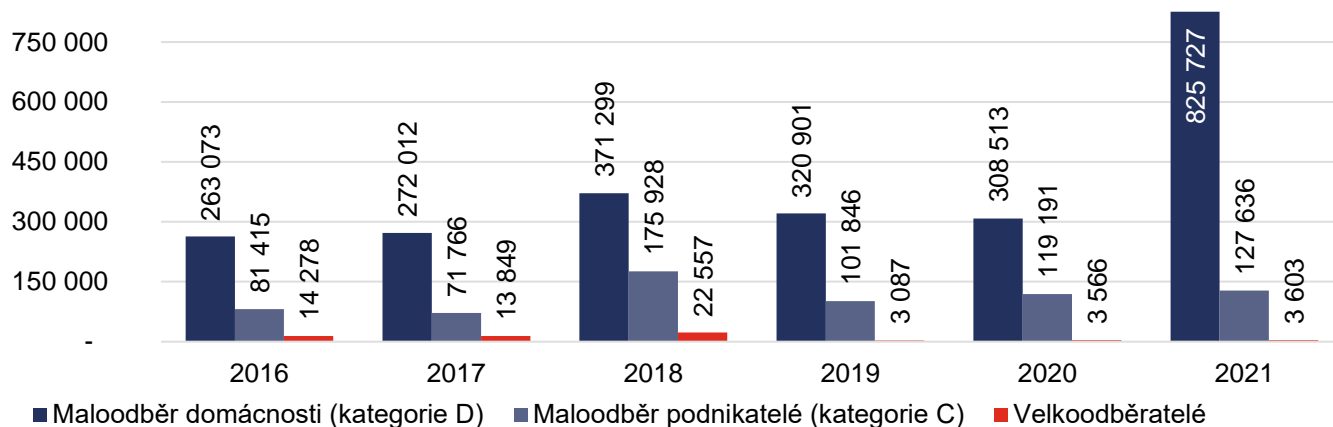
Pro český trh s elektřinou je rozhodujícím velkoobchodním trhem Německo, a to z důvodu násobně vyšší likvidity na tamějším dlouhodobém trhu. Vzhledem k vzájemnému propojení elektrizačních soustav je průběh velkoobchodní ceny v české a německo-lucemburské zóně rovněž korelovan.

4.2.2 Maloobchodní trh

Maloobchodní trh s elektřinou je definován jako prostředí, kde obchodníci nabízejí a prodávají služby související s dodávkou elektřiny konečným zákazníkům. Klíčovými ukazateli pro hodnocení maloobchodního trhu s elektřinou jsou počet OPM, počet aktivních dodavatelů, aktivita zákazníků, resp. dynamika změny dodavatele (switching), tržní podíl jednotlivých skupin dodavatelů a struktura maloobchodních cen.

Ke konci roku 2021 bylo na maloobchodním trhu s elektřinou celkem 102 aktivních dodavatelů (OPM ve více jak jedné distribuční oblasti). Dodavatele elektřiny změnil přibližně milion zákazníků, což představuje meziroční nárůst o 126 % oproti roku 2020, kdy dodavatele změnilo cca 445 tis. zákazníků. V segmentu velkoobdobřatelů a maloobdobřeru podnikatelů byl meziroční nárůstu počtu změn dodavatele elektřiny téměř shodný. V segmentu domácností došlo k meziročnímu nárůstu počtu změn dodavatele elektřiny o 168 %, kdy se zvýšil počet změn o 500 tis. zákazníků. Tyto extrémní nárůsty změn dodavatele byly způsobené tím, že několik dodavatelů ukončilo na podzim 2021 činnost a OPM byla převedena k DPI – z něj musí zákazníci do šesti měsíců odejít. Vývoj počtu změn dodavatele za uplynulou dekádu je znázorněn v následujícím grafu.

Graf 5 Počet změn dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků

Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Tabulka 4 Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – domácnosti

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spotřeba [GWh]	14 819	15 211	15 049	15 256	15 972	17 260
Počet zákazníků [-]	5 095 897	5 157 527	5 193 987	5 267 209	5 312 956	5 348 516
Podíl domácností, které změnilly dodavatele [%]	16	10	10	5	5	13

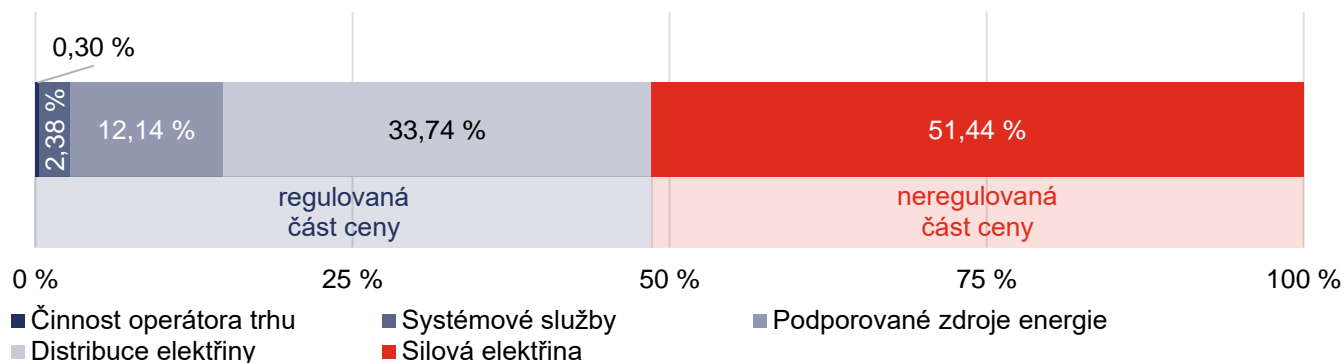
Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Tabulka 5 Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – mimo domácnosti

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spotřeba [GWh]	8 027	8 109	8 064	8 019	7 789	7 748
Počet zákazníků [-]	746 307	745 489	746 324	754 364	766 052	732 320
Podíl zákazníků, kteří změnili dodavatele [%]	5	3	5	2	2	2

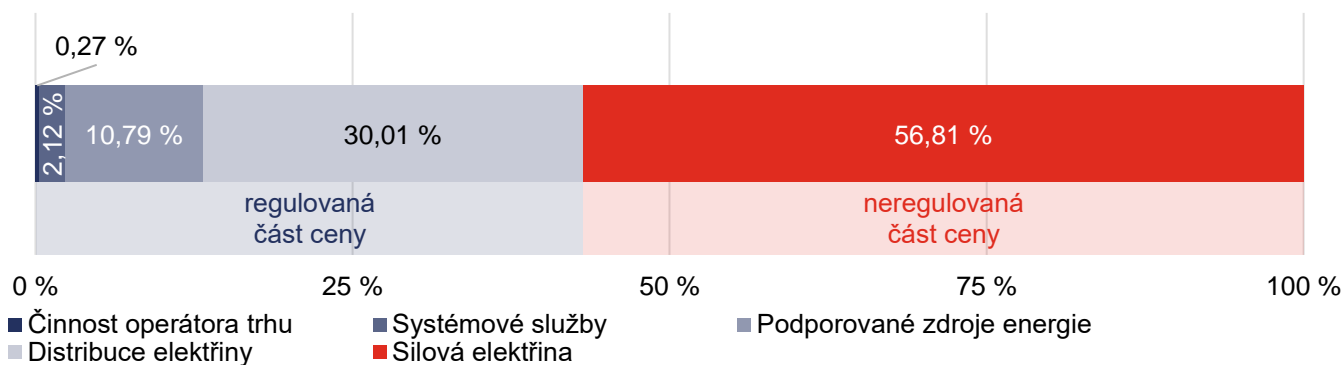
Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

Pro maloobdobí podnikatelů činila průměrná plánovaná regulovaná složka ceny související s dodávkou elektřiny na rok 2021 přibližně 2 220 Kč/MWh. U maloobdobí domácností činila průměrná plánovaná regulovaná složka ceny související s dodávkou elektřiny pro rok 2021 přibližně 1 904 Kč/MWh.

Graf 6 Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti k 1. 1. 2021

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle energetického zákona (§ 17d).

Graf 7 Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti k 31. 12. 2021

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle energetického zákona (§ 17d).

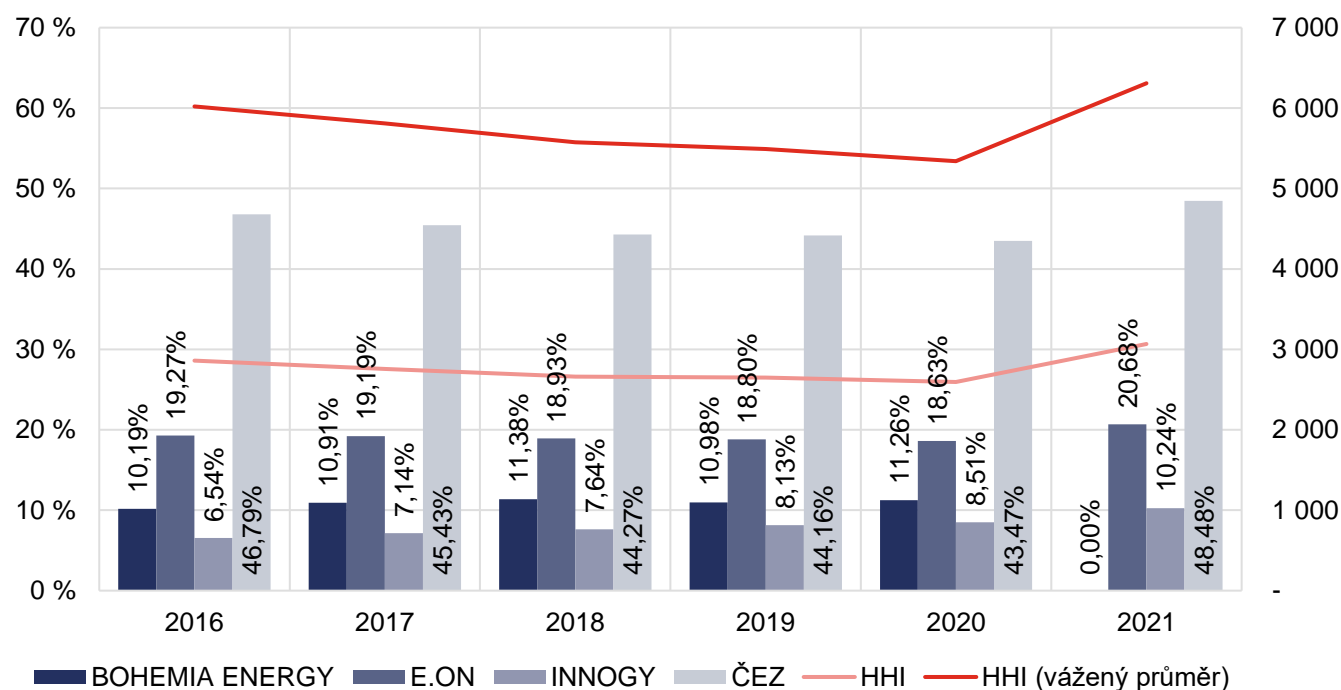
V roce 2020 začal ERÚ sledovat široce využívaný indikátor koncentrace trhu – Herfindahl-Hirschmanův Index (HHI). Hodnota nad 2 700 bodů (společně s vysokým podílem tří největších dodavatelů) ukazuje, že český maloobchodní trh s elektřinou je silně koncentrovaný. Dalším výsledkem monitorovací činnosti v roce 2021 je zjištění koncentrace trhu podle bývalých monopolních oblastí, které odpovídají dnešnímu území tří regionálních distribučních soustav. Bývalí monopolisté (tzv. inkumbenti) mají ve „svých“ regionech velmi silné postavení, typicky ovládají téměř 70 % trhu z hlediska počtu OPM. Tomu odpovídá i velmi vysoká úroveň HHI při zohlednění historické struktury trhu v ČR – 6 308 bodů (vážený průměr hodnot za tři regionální distribuční oblasti). Tento geograficky podrobnější pohled tedy vykresluje odlišný obrázek oproti přístupu, kdy je za relevantní trh považována celá ČR, kde má HHI hodnotu 3 067 bodů.

Tabulka 6 Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – dodavatelé a HHI

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet aktivních dodavatelů elektřiny [-]	61	68	79	83	119	102
Tržní podíl tří největších dodavatelů podle odběrných míst [%]	74,5	73,5	72,2	72,4	71,9	77,9
Počet maloobchodních dodavatelů s podílem zákazníků větším než 5 % [-]	5	5	5	5	5	4
Herfindahl-Hirschmanův Index [-]	2 861	2 756	2 661	2 647	2 594	3 067

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

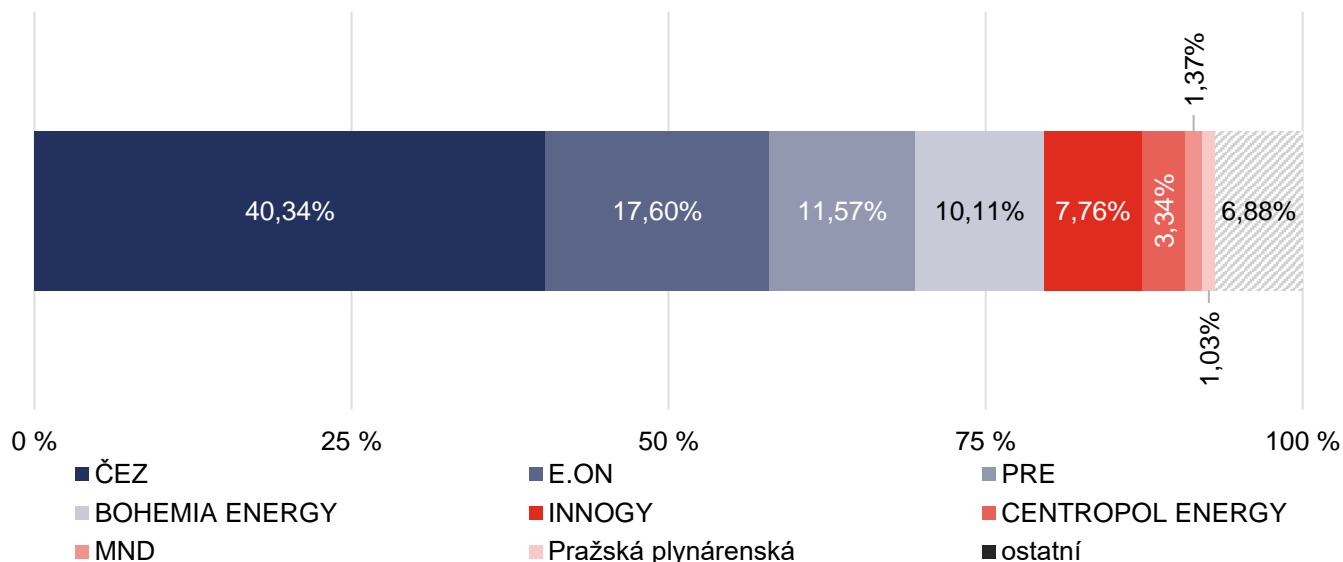
Graf 8 Vývoj podílů na trhu a HHI

Zdroj: ERÚ

Na trhu s elektřinou zůstává největším dodavatelem skupina ČEZ, která dodávala elektřinu do 40 % OPM v ČR. Následuje společnost E.ON Energie, a.s., s necelými 18 % a skupina PRE, a. s., s 12 %. Grafy zachycují období před a po ukončení činnosti velkých dodavatelů energie, kdy se podíly na trhu změnily.

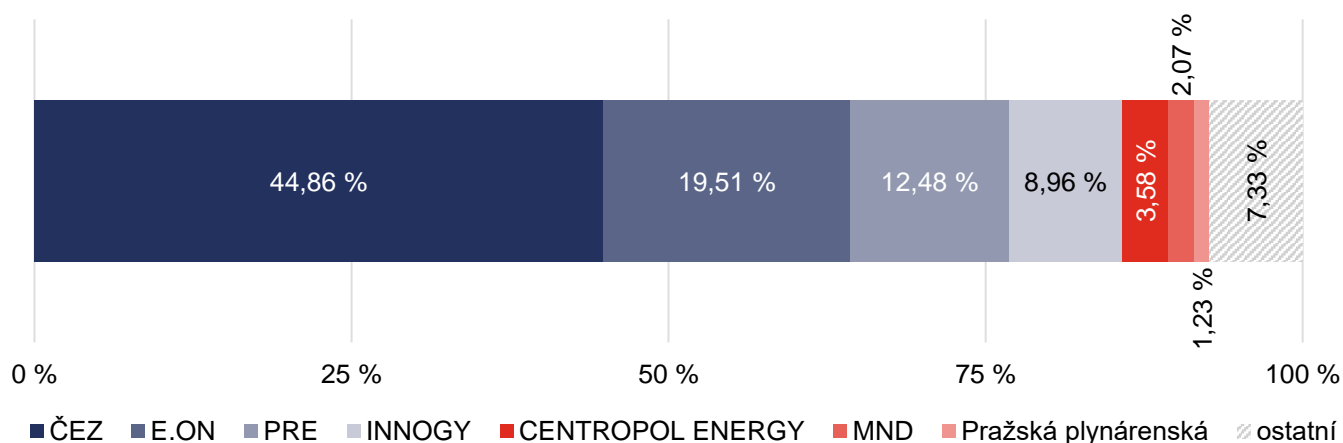
Graf 9 Podíl obchodníků na trhu s elektřinou dle OPM k 30. 9. 2021

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Obchodníci se zastoupením menším než 1 % jsou zahrnuti do položky ostatní.

Graf 10 Podíl obchodníků na trhu s elektřinou dle OPM k 31. 12. 2021

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Obchodníci se zastoupením menším než 1 % jsou zahrnuti do položky ostatní.

4.3 Cenová regulace – síťové tarify

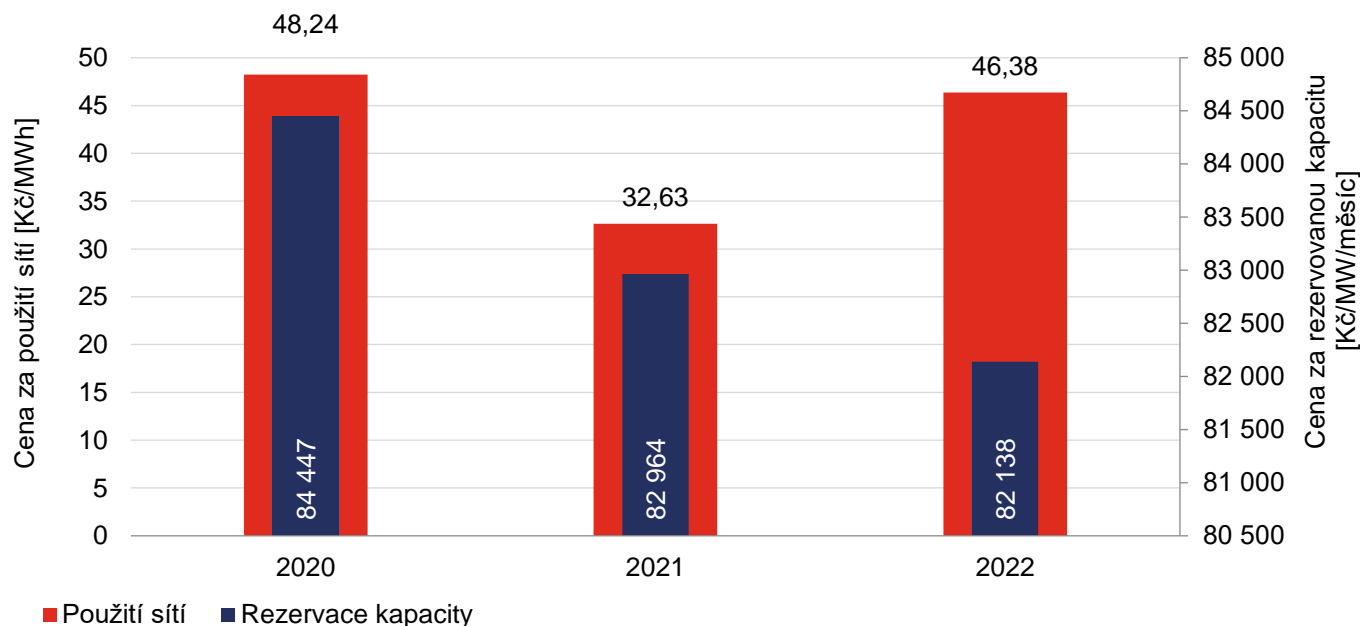
Finanční prostředky pro krytí nákladů souvisejících s chodem elektrizační soustavy a souvisejícími službami na všech úrovních soustavy jsou získávány formou regulovaných cen účtovaných zákazníkům. Jednotlivé regulované ceny slouží k úhradě různých typů nákladů. ERÚ usiluje, plně v souladu s platnou metodikou a nejlepší regulační praxí, o co nejvyšší možnou adresnost mezi původem nákladů a cenou hrazenou zákazníky. ERÚ v souladu s energetickým zákonem a vyhláškou o způsobu regulace cen

v elektroenergetice a teplárenství a vyhláškou o způsobu regulace cen za činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství stanovuje každoročně cenu za související službu v elektroenergetice, složenou z ceny za zajišťování přenosu nebo distribuce elektřiny, ceny za systémové služby, složky ceny na podporu elektřiny z POZE a ceny za činnosti operátora trhu. Výši těchto cen zásadně ovlivňuje především investiční aktivita provozovatelů soustav, cena silové elektřiny pro krytí ztrát v sítích, hodnota celkového odběru elektřiny a výše prostředků ze státního rozpočtu pro poskytnutí dotace na úhradu podpory elektřiny z POZE.

Cena zajišťování přenosu elektřiny se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy a z ceny za použití sítí přenosové soustavy. Cena za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy je dána upravenými povolenými výnosy za činnost přenosu elektřiny vydělenými hodnotou rezervované kapacity přenosové soustavy. Cena za použití sítí přenosové soustavy je odvislá od nákladů na silovou elektřinu pro krytí ztrát v přenosové soustavě vydělených plánovaným celkovým přeneseným množstvím elektřiny. Obě položky jsou upravené o korekční faktor, který odráží přebytek nebo deficit příjmů minulých let.

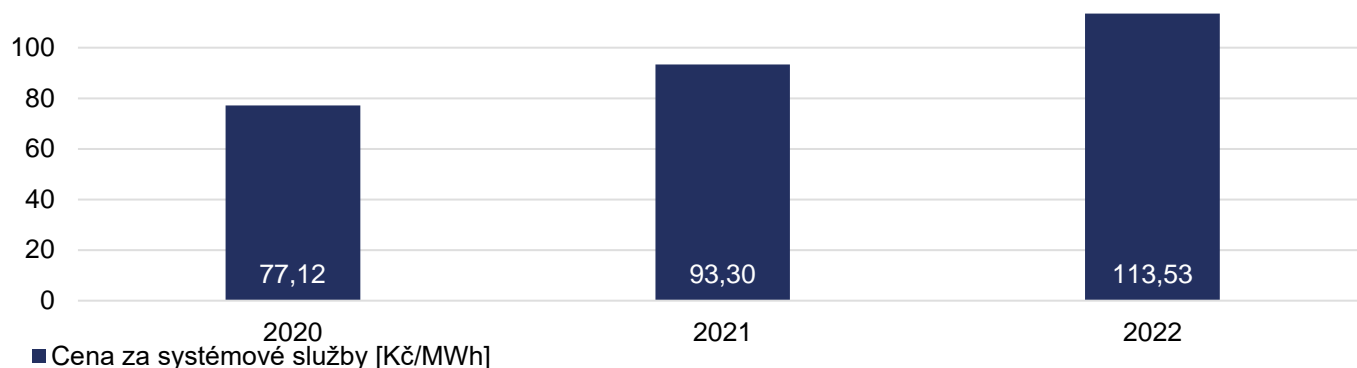
Cena za rezervaci kapacity přenosové soustavy pro rok 2022 meziročně poklesla o 1,00 %, kdy byl dopad investic provozovatele přenosové soustavy, který způsobil nárůst upravených povolených výnosů za činnost přenosu elektřiny, eliminován nárůstem hodnoty rezervované kapacity. Cena za použití sítí přenosové soustavy pro rok 2022 meziročně vzrostla o 42,14 %, což bylo způsobeno především výrazným meziročním nárůstem nákladů na silovou elektřinu pro krytí ztrát v přenosové soustavě. Vývoj cen zajišťování přenosu elektřiny je uveden v následujícím grafu.

Graf 11 Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí přenosové soustavy

Zdroj: ERÚ

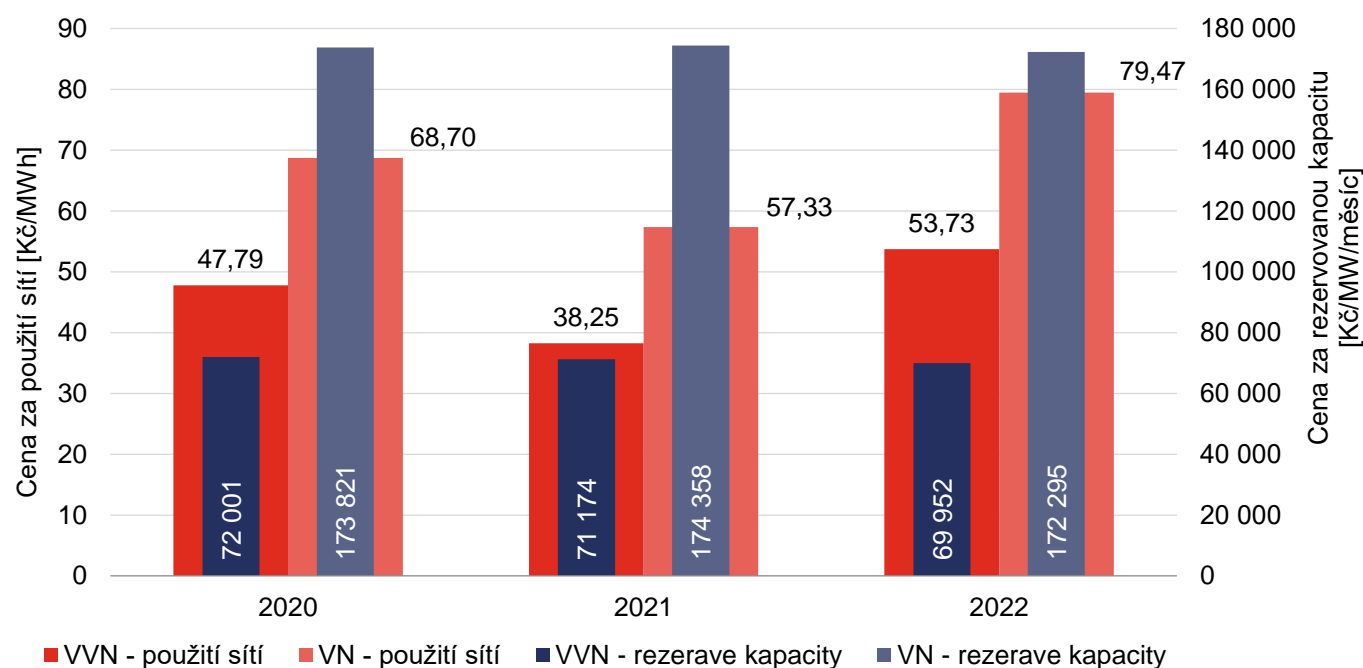
Cena za systémové služby je určena upravenými povolenými výnosy provozovatele přenosové soustavy pro činnost poskytování systémových služeb, které jsou vyděleny předpokládaným množstvím elektřiny odebraným zákazníky připojenými do elektrizační soustavy. Cena za systémové služby pro rok 2022 meziročně vzrostla o 21,68 %. Nárůst je způsoben zvýšením plateb poskytovatelům podpůrných služeb včetně korekčního faktoru, což se odráží do výše upravených povolených výnosů. Vývoj ceny za systémové služby je uveden v následujícím grafu.

Graf 12 Vývoj ceny za systémové služby [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladinách VVN a VN se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy a z ceny za použití sítí distribuční soustavy. Ceny za rezervovanou kapacitu na jednotlivých napěťových hladinách jsou především ovlivněny sjednanými technickými hodnotami rezervované kapacity, velikostí investic na příslušné napěťové hladině a cenou za rezervaci kapacity na úrovni nadřazené přenosové soustavy. Cena za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy pro rok 2022 meziročně klesla na hladině VVN o 1,72 % a na hladině VN o 1,18 %.

Cena za použití sítí distribuční soustavy pro rok 2022 meziročně vzrostla na hladině VVN o 40,47 % a na hladině VN o 38,62 %, kdy významný vliv měl opět nárůst ceny silové elektřiny pro krytí ztrát v distribučních soustavách, která je nakupována na burze, podobně jako u ceny za použití sítí přenosové soustavy, a současně nárůstem ceny za použití sítí přenosové soustavy, který se do ceny za použití sítí distribuční soustavy promítá. Vývoj obou uvedených složek ceny zajišťování distribuce elektřiny je uveden v následujícím grafu.

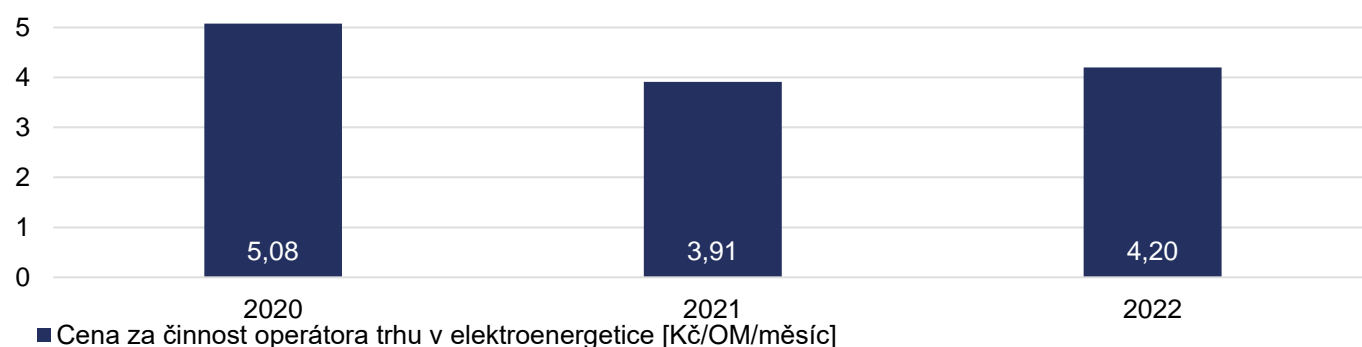
Graf 13 Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí distribučních soustav VN a VVN

Zdroj: ERÚ

Na hladině NN (zákaznické kategorie domácnosti a malooběru podnikatelů) jsou regulované ceny stanoveny složitějším způsobem pro větší množství distribučních sazeb. Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině NN se skládá z ceny za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe před elektroměrem a z ceny za distribuované množství elektřiny. Meziroční změny u jednotlivých cen zajišťování distribuce elektřiny pro rok 2022 na hladině NN se liší podle sjednané distribuční sazby a pro účely meziročního srovnání je tedy nutné používat průměrné hodnoty. V průměru vzrostla cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině NN meziročně o 5,26 %, což mělo po zahrnutí ostatních regulovaných cen vliv na nárůst průměrné regulované složky ceny související s dodávkou elektřiny na hladině NN meziročně o 3,72 %.

Cena za činnost operátora trhu v elektroenergetice pro rok 2022 meziročně vzrostla o 7,42 % na 4,20 Kč/OM/měsíc. Vývoj ceny za činnost operátora trhu je uveden v následujícím grafu.

Graf 14 Vývoj ceny za činnost operátora trhu [Kč/OM/měsíc]

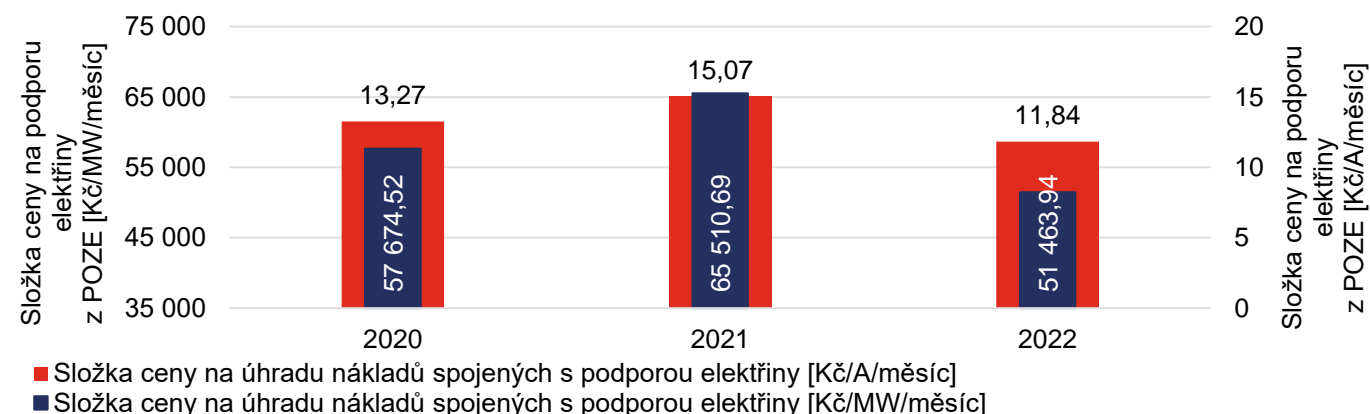

Zdroj: ERÚ

Složka ceny na podporu elektřiny z POZE pro rok 2022 stanovená na základě sjednaného rezervovaného příkonu meziročně poklesla o 21,44 %. Hlavním důvodem poklesu této složky ceny pro rok 2022 byl zejména výrazný nárůst ceny silové elektřiny na burze. Celkový očekávaný objem finančních prostředků vybíraných od zákazníků prostřednictvím složky ceny na podporu POZE meziročně poklesl o 2 mld. Kč. Maximální platba za složku ceny na podporu elektřiny z POZE zůstala zachována a je určena součinem částky 495 Kč/MWh a odebraného množství elektřiny.

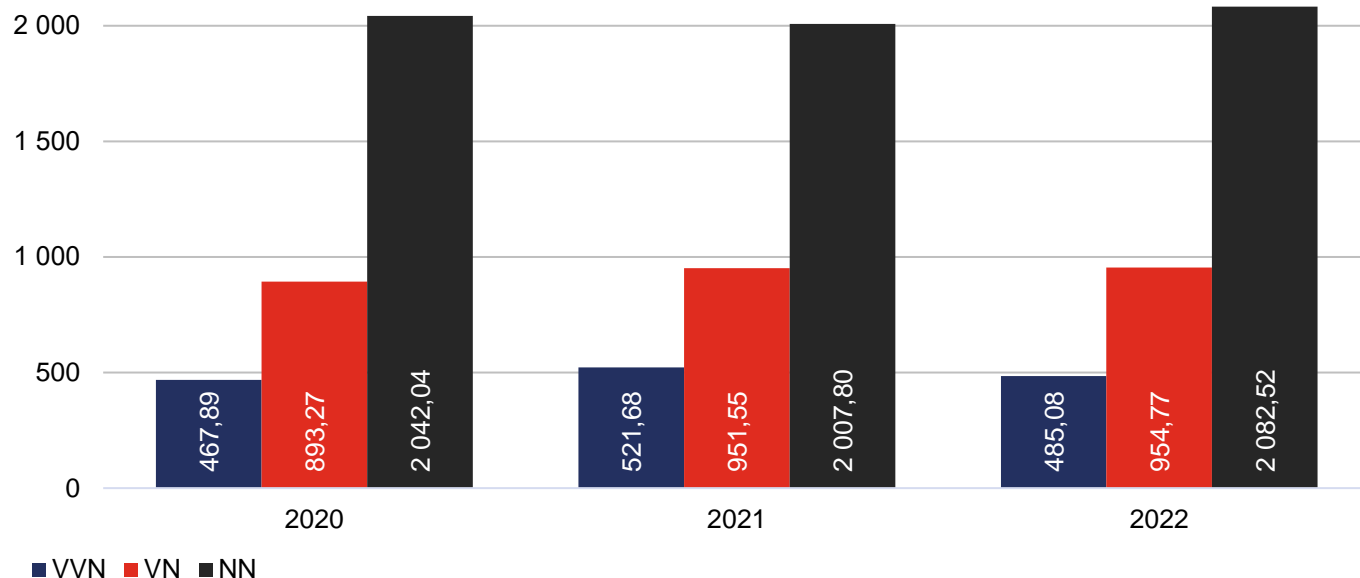
Vývoj ceny na podporu elektřiny z POZE je uveden v následujícím grafu.

Graf 15 Vývoj ceny na podporu elektřiny z POZE

Zdroj: ERÚ

Graf 16 Vývoj průměrných celkových regulovaných cen na jednotlivých napěťových hladinách [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

4.3.1 Koncepce inovace tarifní struktury

V roce 2021 byl zahájen projekt na přípravu koncepce inovace tarifní struktury v elektroenergetice, která bude definovat budoucí cíle a principy v oblasti regulovaných cen a navrhne opatření, která povedou k naplnění definovaných cílů. Současná tarifní struktura již plně nereflektuje stav sektoru a vývoj trhu, není tak připravena ani na nové trendy v elektroenergetice.

Tarifní struktura na hladině NN má mnoho distribučních sazeb, které jsou rozděleny dle typu zákazníka, velikosti spotřeby, a hlavně podle účelu použití elektřiny daného převážně strukturou spotřebičů zákazníka. V současnosti se však struktura spotřebičů a zařízení zákazníků mění a stává se variabilnější, komplexnější a dochází k připojování více dominantnějších spotřebičů v odběrných místech. Proto se nabízí v budoucnu přistupovat k zákazníkům, tam kde to je možné, technologicky neutrálně. Velké množství zákazníků bude v budoucnu využívat jak spotřebiče pro vytápění nemovitostí, tak k nabíjení elektromobilů, navíc v kombinaci s decentrální výrobou elektřiny, případně s akumulací. Rozhodující tedy bude, zda charakter odběru pomáhá nebo naopak zbytečně zatěžuje distribuční soustavu. Podpurný argument pro tento přístup je i fakt, že část zákazníků nepožádá o změnu distribuční sazby, i když přestanou spotřebiče, na základě kterých jim byla distribuční sazba přiznána, využívat.

Tarifní struktura na hladinách VVN a VN nemotivuje k optimalizaci požadavků zákazníků na rezervovaný příkon. Rezervovaný příkon zákazníků je tak často naddimenzovaný, což může vést až k neefektivnímu posilování kapacit soustav a ke zvyšování nákladů pro všechny zákazníky.

Pro umožnění přechodu na „novou energetiku“ je zásadní nastavit tarifní strukturu tak, aby umožnila významný rozvoj obnovitelných zdrojů energie (OZE) a sdílení elektřiny (komunitní energetika), rozvoj elektromobility, akumulace, poskytování flexibility a plně využívala možnosti nové generace elektroměrů.

Principy, podle kterých bude ERÚ při nastavení tarifní struktury postupovat, budou jednoduchost a snadná aplikovatelnost, nediskriminace a jako doposud adresnost vyvolaných nákladů, rovné podmínky pro obdobné technologie a nekladení překážek pro vlastní výrobu nebo spotřebu.

Koncepce inovace tarifní struktury povede k tomu, aby cena, kterou zákazník hradí, odpovídala nákladům, které v soustavě vyvolává. Dále povede k nastavení dlouhodobě předvídatelného tarifního systému a k jeho nasměrování k nové energetice.

Podle dílčích návrhů zpracovaných v roce 2021 budou opatření k realizaci cílů implementována postupně a začnou umožněním sdílení elektřiny v rámci bytových domů a úpravou tarifní struktury na hladinách VVN a VN.

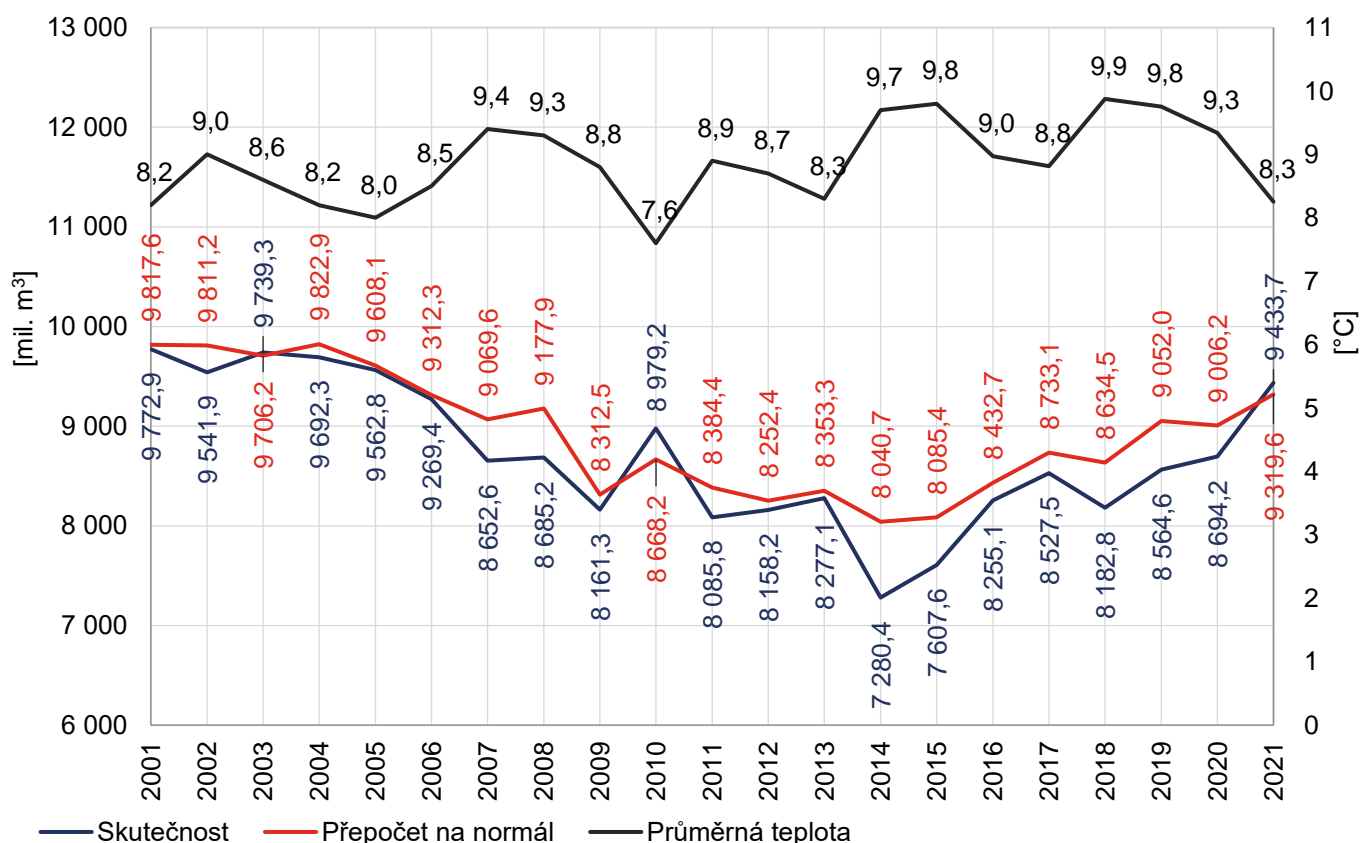
5 PLYNÁRENSTVÍ

Celková roční skutečná spotřeba zemního plynu v ČR dosáhla v roce 2021 hodnoty 9 433,7 mil. m³, tj. 100 737,5 GWh (průměrná hodnota spalného tepla dosahovala v ČR 10,68 kWh/m³, tj. 38,46 MJ/m³). Proti roku 2020 došlo ke zvýšení skutečné spotřeby o 8,5 %. Průměrná roční teplota činila 8,3 °C s odchylkou -0,3 °C od dlouhodobého teplotního normálu a -1,1 °C od roku 2020. Podíl spotřeby v topném období představoval cca 68 % souhrnné roční spotřeby. Nejvyšší měsíční spotřeba byla naměřena v lednu (1 273 mil. m³, tj. 13 599 GWh) a naopak nejnižší v srpnu (363 mil. m³, tj. 3 874 GWh). Nárůst ve spotřebě proti stejnému období roku 2020 byl zaznamenán převážně v 1. pololetí. Přepočtem na podmínky dlouhodobého teplotního normálu za pomoci teplotních gradientů dosáhla spotřeba zemního plynu v roce 2021 hodnoty 9 320 mil. m³, tj. 99 519 GWh s meziročním nárůstem 3,5 %.

Spotřeba zemního plynu v ČR za posledních deset let mírně vzrostla a rok 2021 dokonce zaznamenal nejvyšší hodnotu tohoto období. Za vyšším nárůstem spotřeby zemního plynu v posledních letech stojí především dodávka plynu na výrobu elektřiny a v určité míře dodávky plynu do CNG (stlačený zemní plyn = compressed natural gas) stanic.

Z dlouhodobého hlediska spotřeba zemního plynu poprvé od roku 2007 překonala hranici 9 mld. m³ (96 TWh), a to přesto, že v letech 1996 až 2006 byla tato hranice pokaždé výrazně překonána. Na spotřebu zemního plynu v ČR má silný vliv průběh dosažených atmosférických teplot, které jsou téměř po celé desetiletí nad dlouhodobým teplotním normálem s výjimkou roku 2021.

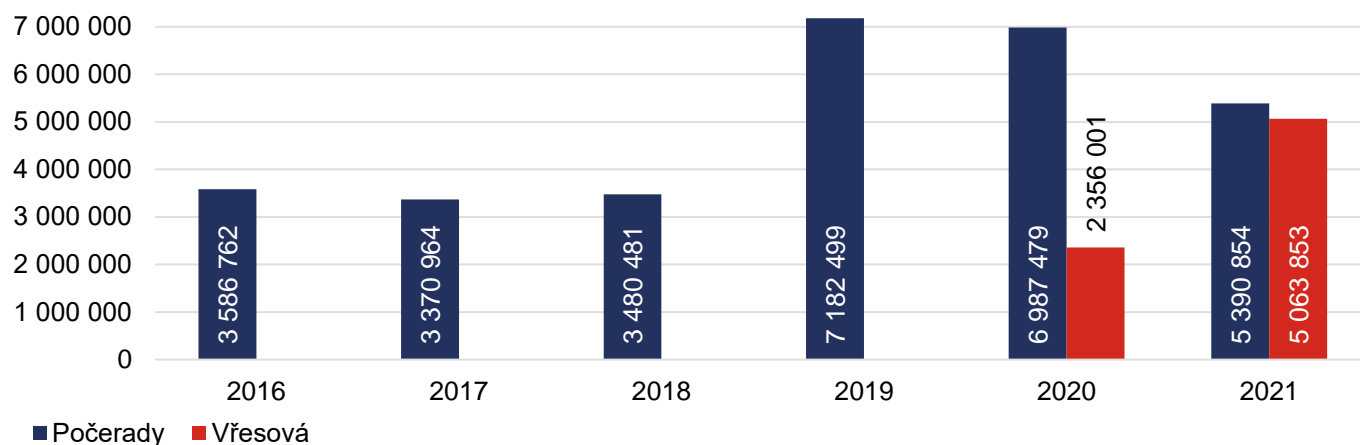
Graf 17 Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu

Zdroj: ERÚ

Paroplynová elektrárna Počerady se stala významným prvkem plynárenské soustavy a v roce 2021 byla s výjimkou několika měsíců provozována na plný výkon. Její spotřeba dosáhla celkových 5 391 GWh plynu. V důsledku přechodu paroplynové elektrárny Vřesová na plný výkon došlo k významnému nárůstu celkové spotřeby zemního plynu. Tato elektrárna spotřebovala na výrobu elektrické energie za rok 2021 celkem 5 064 GWh plynu. Zvýšená výroba elektřiny z plynu se promítla do rostoucí křivky zobchodovaného množství na spotových trzích.

Graf 18 Paroplynové elektrárny Počerady a Vřesová – dodávka zemního plynu pro výrobu elektřiny [MWh]

Zdroj: ERÚ

5.1 Infrastruktura, regulace sítí, zásobníky a technické fungování

Dne 4. 1. 2021 oznámila společnost NET4GAS, s.r.o., provozovatel české přepravní soustavy, uvedení do provozu nového vysokotlakého plynovodu vybudovaného v rámci projektu Capacity4Gas. Záměrem tohoto projektu bylo vybudovat novou plynárenskou infrastrukturu zejména na území Ústeckého a Plzeňského kraje a propojit ji se stávající přepravní soustavou a s plynovodem EUGAL v Německu. Projekt navyšuje kapacitu přepravní soustavy (na vstupu zhruba o 35 mld. m³/rok) pro potřeby dodávek plynu do ČR a pro další tranzit přes Slovensko. Nová infrastruktura bude na různých místech napojena na stávající českou přepravní soustavu, což umožní dodávky zemního plynu do domácí distribuční soustavy.

5.1.1 Balancing

ERÚ pokračoval v kontinuálně prováděném vyhodnocování účinnosti fungování modelu vyrovnávání plynu v soustavě (tzv. balancing), který je účinný od 1. 7. 2016, resp. od 1. 1. 2019, kdy došlo k první výraznější úpravě nastavených procesů tak, aby model odrážel potřeby trhu s plynem a požadavek na minimalizaci nákladů vynakládaných provozovatelem přepravní soustavy s ohledem na dopady do regulovaných cen.

Na základě tohoto pravidelného vyhodnocení, ERÚ připravil novelu vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem (277/2021 Sb.). Novela přináší několik změn týkajících se přímo mechanismu vyrovnávání soustavy, z nichž nejvýznamnějším je úprava velikosti agregované flexibility. Pravidla pro stanovení (výpočet) agregované flexibility, tj. části akumulace přepravní soustavy bezplatně využívané subjekty zúčtování ke krytí odchylek mezi odběrem a dodávkou, byla stanovena v roce 2015 na základě metodiky, která již s ohledem na změny toků plynu neodpovídala ve všech případech skutečným možnostem přepravní soustavy. Široce stanovené pásmo flexibility v kombinaci s využíváním pouze obchodních nástrojů pro fyzické vyrovnávání soustavy (tj. nákup a prodej plynu na virtuálním obchodním bodě) přinášelo řadu

problémů při provozu přepravní soustavy, například, že vznikaly extrémní fyzické odchylky mezi dodávkou a odběrem bez možnosti účinného fyzického vyrovnávání soustavy.

Další úpravou pravidel stanovení flexibility došlo k uvolnění stávajících striktních požadavků pro provozovatele přepravní soustavy pro provedení vyrovnávací akce tím, že provozovateli přepravní soustavy byla dána možnost snížit výši poskytované flexibility v závislosti na aktuálním využití přepravní kapacity ve třech krocích, kdy s rostoucím využitím přepravních kapacit klesá výše poskytované flexibility.

Obecně, úprava vyhlášky aktualizuje dříve nastavené procesy vyrovnávání přepravní soustavy tak, aby pravidla pro realizaci vyrovnávacích akcí provozovatelem přepravní soustavy posilovala roli hospodárného provozu přepravní soustavy v oblasti optimalizace nákladů na pohon kompresních stanic, jelikož úhrada nákladů probíhá prostřednictvím regulovaných cen. Nová pravidla dále umožňují lépe reagovat na odchylky způsobené různě velkými odběry v průběhu plynárenského dne, které se mohou v kontextu změn toků plynu zvětšovat nebo zmenšovat, a tím zvyšovat náročnost řízení soustavy.

Úpravou vyhlášky bylo jednak zabráněno křížovému financování cen za službu přepravy plynu v kontextu pohonu kompresních stanic, které je podle nařízení (EU) 2017/460, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn, považováno za nežádoucí. Současně bylo předejito možnému narušení principu uvedeného v nařízení (EU) č. 312/2014, podle kterého by uživatelé sítě měli nést odpovědnost za vyrovnávání svých dodávek a odběrů.

5.1.2 Přeshraniční otázky, implementace síťových kodexů a rámcových pokynů

CMP

Postupy a termíny, které jsou nezbytné pro řádnou implementaci NC CAM a CMP pravidel, jsou uvedeny ve vyhlášce o Pravidlech trhu s plynem. ERÚ kontinuálně provádí přezkum účinnosti regulace s cílem zajistit, aby nastavená pravidla odpovídala vývoji na trhu s plynem v ČR i v mezinárodním kontextu.

Dle pravidel CMP provozovatel přepravní soustavy informuje ERÚ a dotčený subjekt zúčtování nebo zahraničního účastníka o nevyužívané rezervované přepravní kapacitě po skončení sledovaného období.

V průběhu roku 2021 došlo k několika případům, kdy byla na daném přeshraničním bodě aplikována pravidla CMP. V porovnání s rokem 2020 se používání opatření Dlouhodobý mechanismus ztráty v případě nevyužití (Long Term UIOLI) v roce 2021 na českém trhu snížilo o více než 30 %. Naopak míra využití opatření Přenechání smluvní kapacity (Surrender of contracted capacity) se v roce 2021 oproti roku 2020 významně zvýšila.

NC TAR

Odůvodněné Rozhodnutí podle NC TAR (čl. 27 odst. 4) je zveřejněno v částce č. 3/2019 Energetického regulačního věstníku. Na základě tohoto Rozhodnutí byly pro rok 2022 stanoveny příslušné ceny za službu přepravy plynu a byly zveřejněny v cenových rozhodnutích ERÚ.

V souladu s ustanovením NC TAR (čl. 28) ERÚ každoročně konzultuje slevy, multiplikátory a sezónní faktory. Výsledek této konzultace poté promítá do znění cenového rozhodnutí.

V souladu s NC TAR (čl. 29) zveřejnil ERÚ vyvolávací ceny standardních kapacitních produktů pro pevnou a přerušitelnou kapacitu a multiplikátory uplatňované na vyvolávací ceny jiných než standardních ročních kapacitních produktů formou vydání cenového rozhodnutí ERÚ č. 3/2021 ze dne 27. 5. 2021. Dne 1. 12. 2021 zveřejnil ERÚ na svém webu informace požadované NC TAR (čl. 30). Informace požadované NC TAR (čl. 29 a 30) má ERÚ povinnost zveřejňovat každý rok.

NC CAM a NC INT

ERÚ v roce 2021 rozhodoval o Desetiletém plánu rozvoje přepravní soustavy v ČR na období 2022–2031. V desetiletém plánu jsou specifikovány části přepravní soustavy, které je třeba v následujících deseti letech vybudovat či rozšířit, a dále jsou v něm podrobně vymezeny veškeré investice do přepravní soustavy, o jejichž realizaci žadatel rozhodl, a nové investice, které je třeba realizovat v následujících třech letech. Zároveň jsou v něm stanoveny termíny těchto realizací.

Jedním z důležitých projektů obsažených v desetiletém plánu je projekt česko-rakouského propojení, ke kterému byla ze strany dotčených subjektů vznesena námitka v kontextu jeho ekonomické a technické relevance ve vztahu k stávající soustavě. ERÚ nicméně neshledal žádné právně relevantní skutečnosti, které by odůvodňovaly odstranění předmětného projektu z desetiletého plánu. Mezi zásadní změny oproti předešlému desetiletému plánu lze zařadit zejména:

- ▮ u projektu TRA-N-134 (česko-rakouské propojení) bylo odloženo předpokládané datum zprovoznění na rok 2028,
- ▮ projekt DZ-3-002 je po zastavení projektu česko-polského propojovacího plynovodu (TRA-N-136) považován za čistě vnitrostátní projekt,
- ▮ došlo k zařazení projektu DZ-3-009 k navýšení kapacity vnitrostátní přepravní soustavy,
- ▮ u projektu UGS-4-003 kategorie napojení nových uskladňovacích kapacit byl posunut termín předpokládaného roku zprovoznění z roku 2022 na 2023,
- ▮ projekt TRA-N-137 (polsko-české propojení) byl zrušen z důvodu neúspěšné aukce přírůstkové kapacity v červenci 2021.

Plán předložený ERÚ k posouzení již zohledňoval technicko-hospodářské připomínky vznesené v rámci veřejné konzultace organizované provozovatelem přepravní soustavy. ERÚ v tomto ohledu tedy zkoumal zejména obsah plánu z hlediska požadavků národní i evropské legislativy a dále z pohledu přínosu pro kontinuální rozvoj trhu s plynem v ČR, zajištění potřeb spotřebitelů plynu v ČR a také z pohledu celkových dopadů na konečné spotřebitele. Plán byl následně schválen 10. 12. 2021.

V roce 2021 pokračovaly přípravné práce pro vydání koordinovaných rozhodnutí k projektům přírůstkové kapacity mezi ČR a sousedními členskými státy.

Ve vztahu k Návrhu projektu přírůstkové kapacity mezi vstupně-výstupními systémy ČR (CZ) a rakouskou obchodní oblastí Východ (AT) byl v závěru procesu ERÚ dne 20. 4. 2021 ze strany rakouského národního regulačního úřadu E-Control informován, že na rakouské straně nebude možno do 5. 5. 2021 vydat rozhodnutí potřebná ke schválení návrhu projektu. Z tohoto důvodu se oba regulační úřady rozhodly podat žádost k ACER o prodloužení lhůty pro vydání předmětného rozhodnutí. ACER dne 23. 7. 2021 tuto žádost akceptovala a ve svém rozhodnutí umožnila oběma regulátorům dosáhnout dohody ohledně návrhu projektu do 5. 11. 2021.

V mezičase společnost NET4GAS předložila ERÚ dne 30. 6. 2021 upravený návrh projektu, který zejména odrážel skutečnost posunutí očekávaného termínu konání aukce přírůstkových kapacit na rok 2022, resp. předložení upraveného návrhu společností Gas Connect Austria GmbH.

V souladu s NC CAM (čl. 28 odst. 1) schválily ERÚ a E-Control dne 1. 10. 2021 koordinovaným rozhodnutím každý samostatně upravenou verzi návrhu projektu k zajištění přírůstkové kapacity mezi ČR a Rakouskem předloženou daným dotčeným provozovatelem přepravní soustavy (v ČR společnost NET4GAS v Rakousku společnost Gas Connect Austria GmbH). Přírůstková kapacita související s projektem bude nabídnuta v aukci ročních přepravních kapacit v červenci 2022.

Ve vztahu k Návrhu projektu přírůstkové kapacity pro hranici mezi Polskem a ČR se dne 5. 7. 2021 uskutečnila roční aukce přírůstkové kapacity. Dotčení provozovatelé přepravních soustav v Polsku společnost GAZ-SYSTEM S.A. a v ČR společnost NET4GAS, tak na základě rozhodnutí národních

regulačních úřadů schvalujících návrhy projektů přírůstkové kapacity (rozhodnutí předsedy polského regulačního úřadu č. DRR.WRG.748.9.2020.Abu1 z 29. 4. 2021 a rozhodnutí ERÚ č. 09654-15/2020-ERU z 5. 5. 2021) završili proces přípravy. Jelikož si žádný účastník trhu nezarezervoval přírůstkovou kapacitu ve výše uvedené roční aukci, skončil ekonomický test se záporným výsledkem na obou stranách česko-polské hranice. V souladu s NC CAM [čl. 22(3)] byl proto příslušný proces přírůstkové kapacity ukončen.

S ohledem na pravidla daná NC CAM (čl. 26), kdy se musí indikativní poptávka vyhodnocovat každé dva roky, posoudila společnost NET4GAS společně s příslušnými sousedními provozovateli přepravních soustav nezávazné indikativní poptávky předložené v období od 5. 7. 2021 do 30. 8. 2021. Opět společnosti NET4GAS a GAZ-SYSTEM S.A. obdržely nezávazné indikativní poptávky po pevné přepravní kapacitě v propojovacích bodech mezi vstupně-výstupním systémem PL-CZ pro nadcházející období. Dvuměsíční veřejná konzultace byla plánována na období 17. 1. až 17. 3. 2022. Datum aukce přírůstkové kapacity bylo předběžně stanoveno na 3. 7. 2023 jako součást roční aukce kapacit.

5.1.3 Zásobníky plynu – regulovaný a neregulovaný přístup k zásobníkům plynu

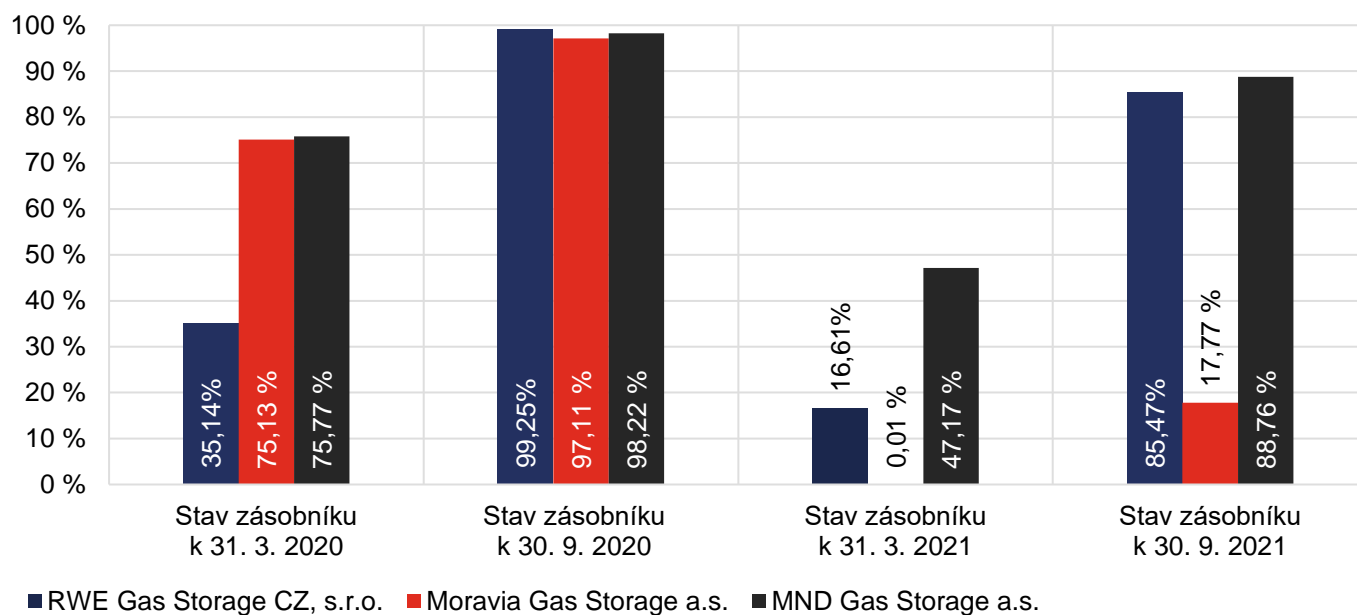
V plynárenské infrastruktuře ČR mají zásobníky plynu nezastupitelnou úlohu spočívající ve vyrovnávání sezónních rozdílů ve spotřebě plynu, čímž přispívají ke zvyšování bezpečnosti a plynulosti dodávek. Zásobníky plynu také umožňují dodavatelům plynu flexibilně reagovat na neočekávané zvýšení spotřeby plynu zejména v chladných měsících roku, a tím pomáhají velkoobchodnímu trhu.

Provozovatelé zásobníků plynu RWE Gas Storage CZ, s.r.o., MND Gas Storage a.s. a Moravia Gas Storage a.s. v roce 2021 vyhlásili celkem 29 aukcí na skladovací kapacitu. Sezónní rozdíl v ceně plynu zůstával hlavním zdrojem oceňování skladovací kapacity.

Provozovatelé zásobníků plynu uplatňují Program rovného zacházení, jehož účelem je zajistit rovné a nediskriminační postavení všech účastníků trhu s plynem, kteří využívají či chtějí využívat služeb jednotlivých společností. Přístup k zásobníkům plynu je založen na principu sjednávaného přístupu třetích stran. Cena za uskladňování plynu není ze strany ERÚ regulována, je tvořena tržně na základě výsledků aukcí, ve kterých je nabízena volná skladovací kapacita v rámci různých produktů (balíčků). ERÚ legislativně stanovuje náležitosti, tj. minimální rámec podmínek, které musí být zájemcům o skladovací kapacitu známy předtím, než je skladovací kapacita prostřednictvím aukčního mechanismu nabízena.

Podmínky každé aukce včetně vyvolávací ceny jsou plně v kompetenci provozovatele zásobníku plynu a jsou včetně následných výsledků zveřejňovány na jím provozovaných webových stránkách. Trh se skladovací kapacitou tak patří k nejtransparentnějším v EU. ERÚ kontinuálně tyto podmínky monitoruje a vyhodnocuje. V roce 2021 nedošlo k žádnému diskriminačnímu jednání vůči účastníkům trhu s plynem.

Dalším důležitým ukazatelem ve vztahu k zásobníkům plynu je míra jejich naplněnosti před začátkem topné sezóny a na konci skladovacího roku. V případě nízké naplněnosti (což nastává zejména na konci skladovacího roku) nejsou z technologických důvodů zásobníky schopny nabídnout plný těžební výkon, plně reagovat na teplotní výkyvy, a dodat tak na trh dostatečné množství plynu. Všechny zásobníky byly ke dni 1. 10. 2021, který je považován za počátek topné sezóny a kdy podle zvyklostí začíná těžba plynu ze zásobníků, naplněny na přibližně 85 %. Hlavním důvodem byla nízká počáteční naplněnost zásobníků na konci poslední těžební sezóny v důsledku dlouhé zimy 2020/2021. Naplněnost v březnu 2021 byla výrazně nižší než v roce 2020, kdy naplněnost zásobníků po sezóně dosahovala více než 35–76 %. Následující graf zobrazuje porovnání objemu plynu v zásobnících plynu po těžební sezóně a před těžební sezónou ve srovnání let 2020 a 2021.

Graf 19 Naplněnost zásobníků – porovnání let 2020 a 2021

Zdroj: www.rwe-gasstorage.cz, www.moravia-gs.cz, www.gasstorage.cz.

Pozn.: Hodnoty vyjadřují poměr množství plynu v zásobníku k jeho technické kapacitě.

5.1.4 Bezpečnostní standard dodávky plynu

V rámci svých kompetencí ERÚ sleduje a vyhodnocuje plnění bezpečnostního standardu dodávky plynu v ČR (BSD). V měsíčních zprávách ERÚ kromě jiného sleduje naplnění jedné z jeho hlavních priorit, kterou je identifikace všech faktorů, které by mohly tvořit překážku v zajištění bezpečných a spolehlivých dodávek plynu konečným zákazníkům v ČR. Na základě platné legislativy zasílají pravidelně před zimní sezónou všichni obchodníci s plynem podklady a informace týkající se povinnosti zajistit BSD. Ze všech licencovaných subjektů zajišťovalo BSD k 31. 12. 2021 celkem 148 obchodníků s plynem, a to pro svoji činnost nebo pro jiného obchodníka s plynem.

BSD byl sjednán v roce 2021 na měsíce leden až březen a říjen až prosinec. Podle zasláných informací z výkazů byl BSD po celé topné období zajištěn, a to včetně minimálně 30 % uskladněného plynu v zásobnících plynu na území EU. Většina obchodníků s plynem využívala potvrzení o zajištění BSD jiným účastníkem trhu s plynem. V praxi to znamená, že jeden obchodník zajišťuje BSD včetně 30 % uskladněného plynu několika dalším obchodníkům. Na základě podrobné analýzy jednotlivých zásobníků plynu se využívání zásobníků pro skladování plynu navzdory různým indiciím nezměnilo a jsou využívány tradičním způsobem (letní vtláčení a zimní těžba). Vtláčení v létě je však ve srovnání s minulostí méně rovnoměrné a závisí na vývoji cen plynu na burzách. Celková naplněnost zásobníků plynu v ČR před zimní sezónou činila cca 2,9 mld. m³ plynu, což představuje v současnosti 32 % roční spotřeby plynu v ČR a 45 % spotřeby plynu ČR v topné sezóně. Společnosti v rámci BSD zajišťují dostatečné dodávky plynu zákazníkům pro případ mimořádně vzniklých situací.

BSD byl sjednán k 1. 12. 2021 podle údajů obchodníků s plynem a výrobců plynu pro následující případy zajištění:

- ▮ pro případ mimořádných teplotních hodnot v průběhu sedmidenního období poptávkových špiček ve výši 394 643 MWh,
- ▮ pro případ výjimečně vysoké poptávky po plynu v délce nejméně 30 dnů ve výši 9 444 754 MWh,
- ▮ pro případ narušení jediné největší plynárenské infrastruktury v trvání nejméně 30 dnů ve výši 7 300 667 MWh.

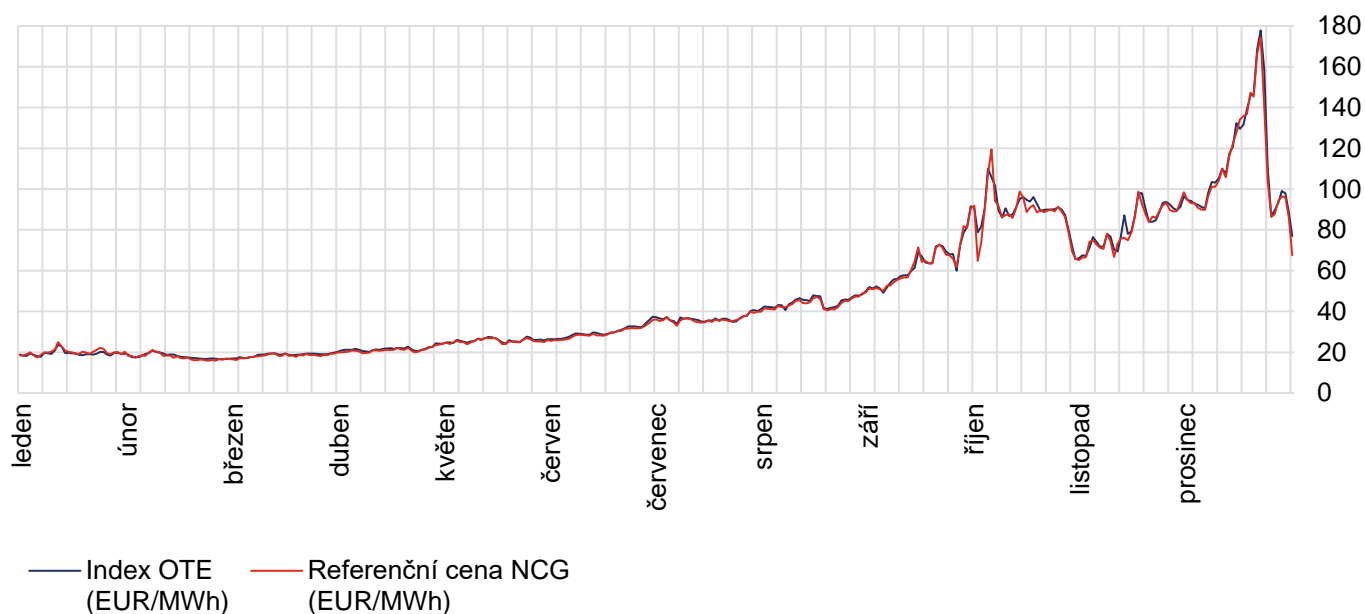
5.2 Konkurence a fungování trhů

5.2.1 Velkoobchodní trh

Na vnitrodenním trhu s plynem organizovaném operátorem trhu bylo zobchodováno 4 007 GWh plynu. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu zaznamenal v roce 2021 strmý růst o 485,8 % na 46,25 EUR/MWh oproti roku 2020. Ceny zemního plynu se na spotovém trhu pohybovaly na konci roku 2021 dokonce nad hranicí 170 EUR/MWh. Ke konci roku 2021 mělo přístup na krátkodobý trh s plynem 115 účastníků.

I v roce 2021 ceny českého vnitrodenního trhu s plynem úzce kopírovaly průběh cen srovnatelných produktů v německé obchodní oblasti NCG a od 1. 10. 2021 ve sjednocené německé oblasti THE obchodovaných na spotovém trhu v EEX – platforma PEGAS, jak je patrné na následujícím grafu.

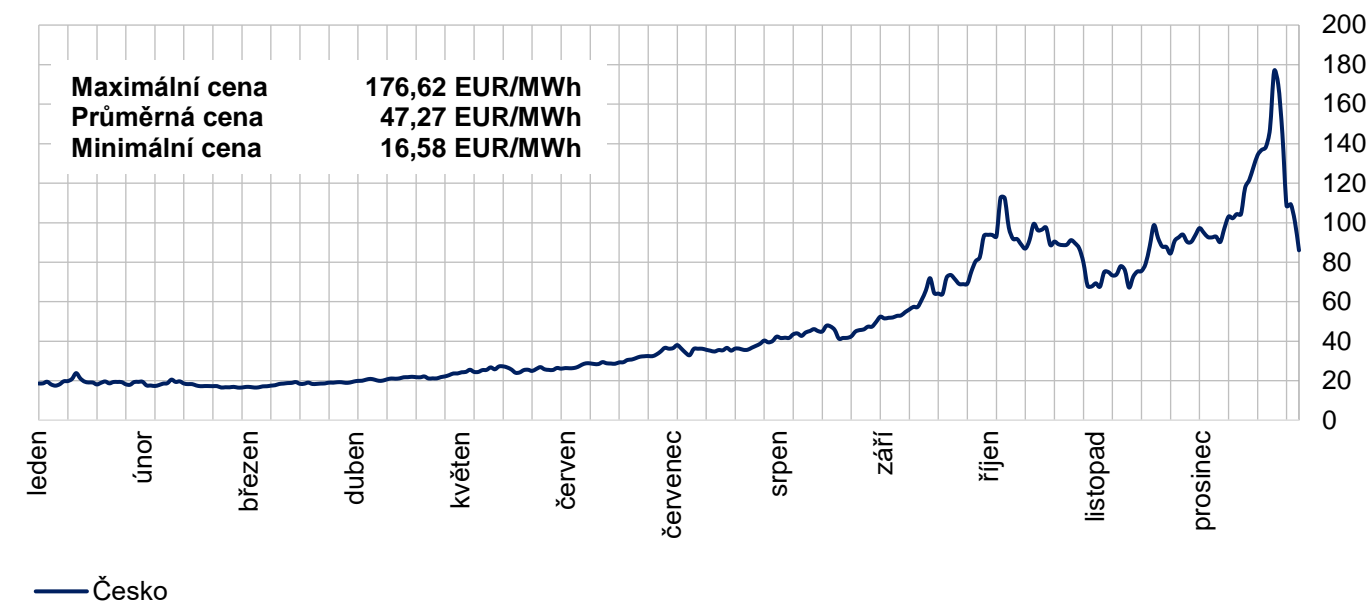
Graf 20 Porovnání ceny Indexu OTE, a.s., a EEX NCG/THE spot v roce 2021 [EUR/MWh]

Zdroj: OTE, a. s., EEX

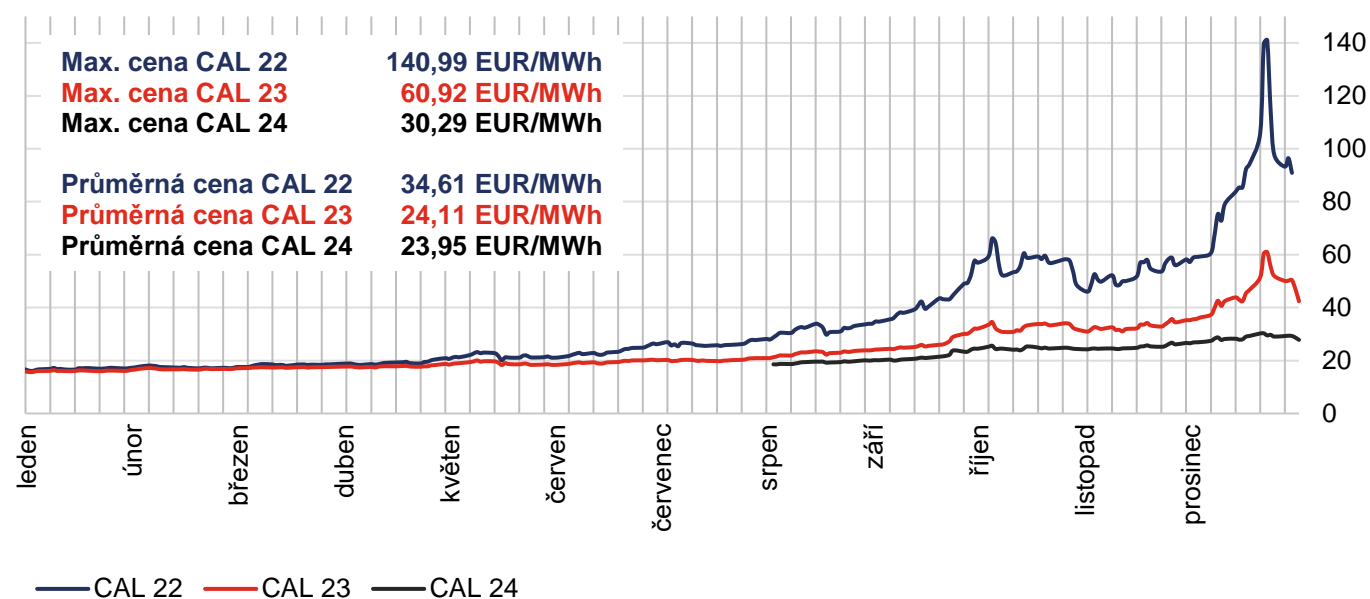
Obdobný vývoj měly také ceny na trzích v dalších okolních zemích (TTF, Gaspool a CEGH). Lze proto konstatovat, že vnitrodenní trh s plynem organizovaný operátorem trhu v ČR je plně funkčním velkoobchodním místem. Pro účastníky trhu s plynem je důležité, že je vnitrodenní trh s plynem schopen uspokojit i nárazově vysoké poptávané denní objemy plynu za ceny srovnatelné s dalšími klíčovými obchodními platformami relevantními pro ČR.

Spotová cena plynu od začátku roku 2021 nejprve pomalu stoupala, aby podobně jako u ceny elektřiny v druhé polovině roku její vývoj nabral novou dynamiku a vytvořila dva výrazné vrcholy. První nastal v polovině října, kdy cena vystoupala na 112,61 EUR/MWh. Druhý vrchol koncem prosince dosáhl hodnoty 176,62 EUR/MWh, po které následoval strmý pokles přes vánoční svátky.

Graf 21 Zemní plyn – spotový trh (denní trh) v roce 2021 [EUR/MWh]

Zdroj: EEX

Na následujícím grafu zobrazená forwardová cena zemního plynu s rokem vypořádání 2022 na konci prosince vystoupala na 140,99 EUR/MWh. Maximální forwardové ceny na následující roky vystoupaly na 60,92 EUR/MWh (CAL 2023) a 30,29 EUR/MWh (CAL 2024). Průměrná roční cena produktu CAL 2022 byla 34,61 EUR/MWh.

Graf 22 Zemní plyn – forwardový trh (dlouhodobé ceny a produkt CAL 2022) [EUR/MWh]

Zdroj: EEX

Celkový zobchodovaný objem se zvýšil o 5,5 % na 13 577 GWh. Zvýšil se podíl zobchodovaný na dlouhodobém trhu prostřednictvím PXE Czech Gas Futures, ale snížil se objem v rámci obchodování na spotovém trhu (Czech Gas Spot).

Tabulka 7 Ukazatele velkoobchodního trhu s plynem

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Výroba plynu [GWh]	1 473	1 580	1 477	1 410	1 334	1 384
Účastníci krátkodobých trhů [-]	95	97	97	98	104	115
Celková spotřeba [GWh]	88 243	90 996	87 306	91 398	92 894	100 737
Importované množství [GWh]	362 845	373 374	424 107	385 378	464 284	486 992
Exportované množství [GWh]	276 070	278 592	338 775	283 857	383 388	394 172
Objem zobchodovaný na krátkodobých trzích [GWh]	2 088	3 747	6 542	11 198	8 968	4 007
Objem zobchodovaný na trzích s futures [GWh]	-	-	4 210	2 554	3 901	9 570
Celkový zobchodovaný objem [GWh]	-	-	10 752	13 752	12 869	13 577
Vážený průměr cen na vnitrodenním trhu [EUR/MWh]	15,09	18,02	23,88	14,12	9,52	46,25

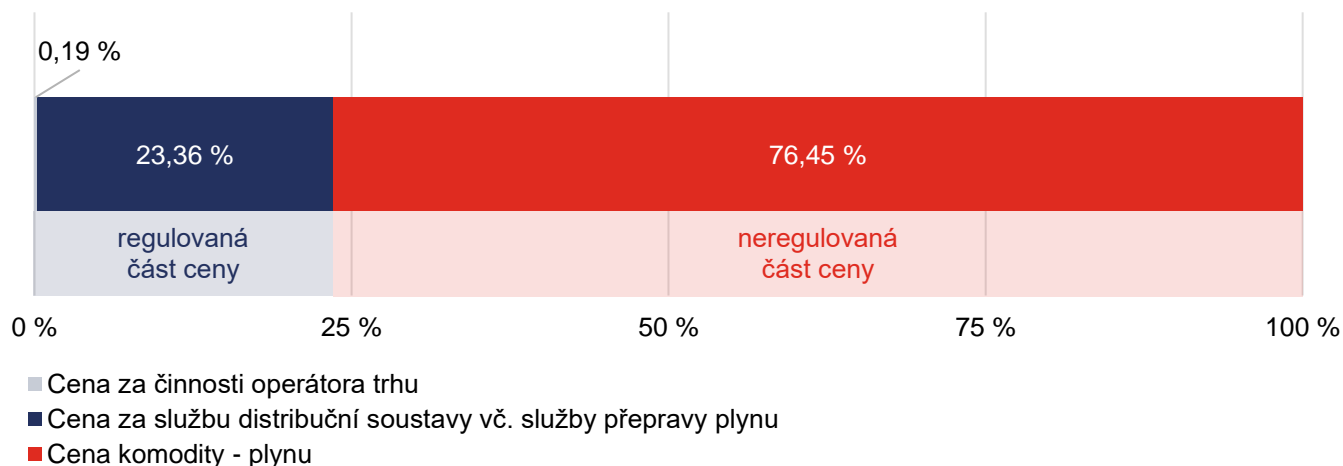
Zdroj: OTE, a.s., PXE, a.s., ERÚ

5.2.2 Maloobchodní trh

Maloobchodním trhem s plynem se rozumí prostředí, v němž obchodníci s plynem nabízejí a prodávají služby související s dodávkou plynu zákazníkům. K poslednímu dni roku 2021 evidoval ERÚ v ČR 2 820 013 OPM odebírajících plyn připojených k regionálním distribučním soustavám. Oproti roku 2020 tedy došlo k poklesu počtu evidovaných odběrných míst o 9 119.

Průměrná plánovaná regulovaná složka ceny související s dodávkou plynu pro rok 2021 pro kategorii zákazníků maloobděratel a domácnosti (MODOM) činila 298,62 Kč/MWh.

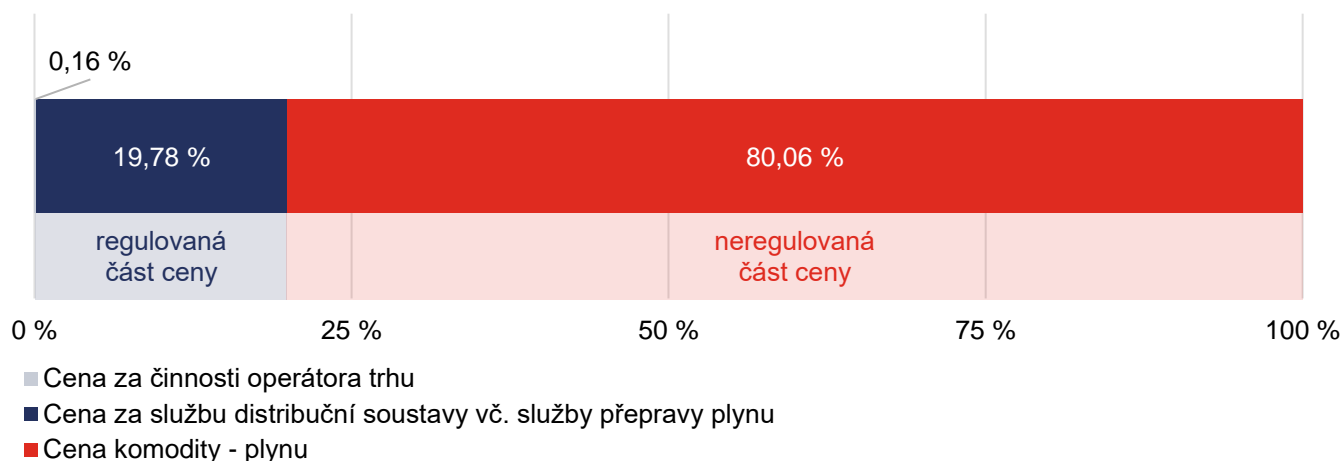
Graf 23 Podíl složek ceny za dodávku plynu pro domácnosti k 1. 1. 2021

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle energetického zákona (§ 17d).

Graf 24 Podíl složek ceny za dodávku plynu pro domácnosti k 31. 12. 2021

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle energetického zákona (§ 17d).

Celkově bylo k 31. 12. 2021 na trhu 121 aktivních obchodníků s plynem. Podrobnější přehled o maloobchodním trhu přináší následující tabulka.

Tabulka 8 Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – obchodníci a HHI

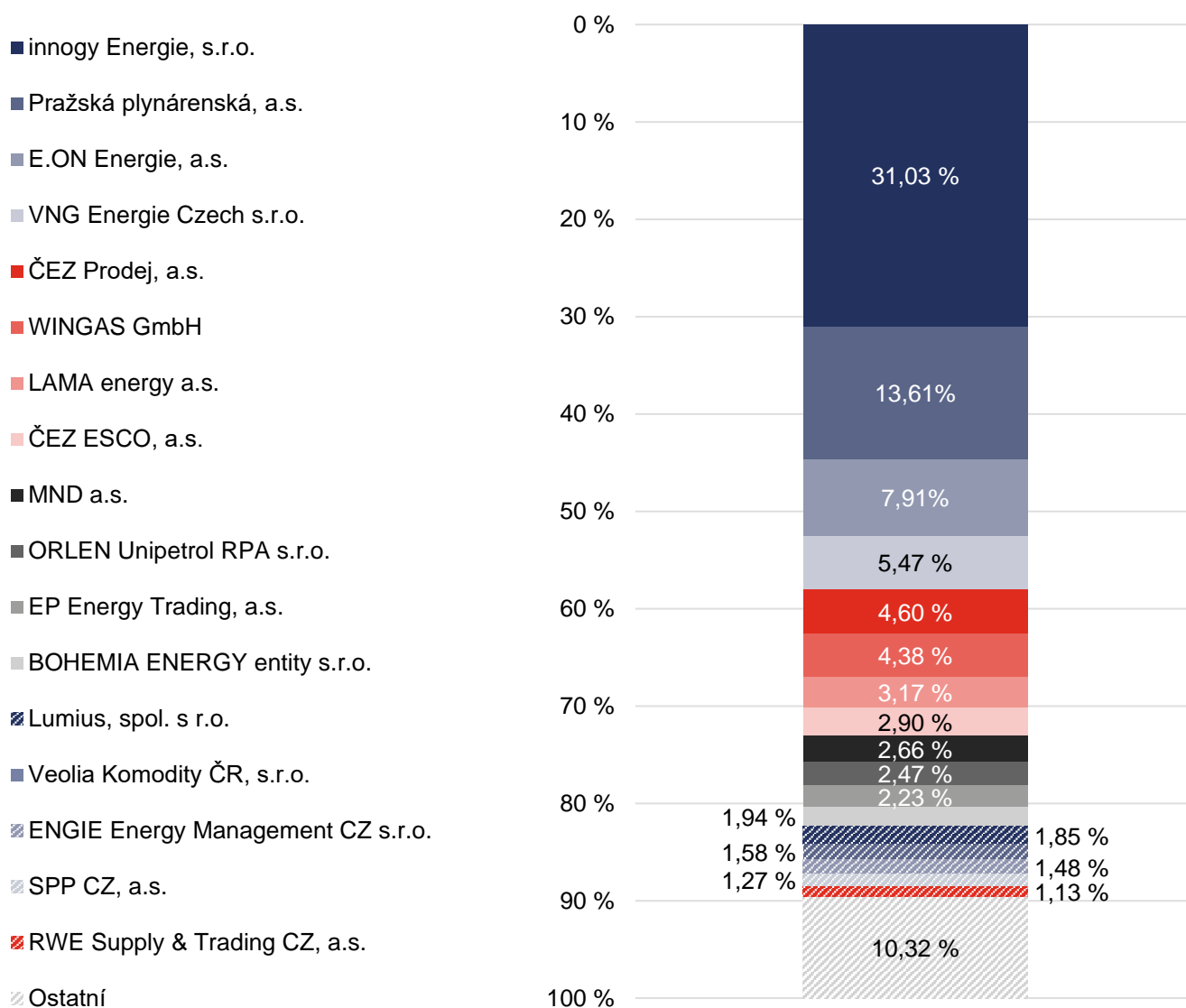
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet registrovaných dodavatelů [-]	213	227	236	243	247	256
Počet aktivních dodavatelů plynu [-]	98	110	119	125	133	121
Tržní podíl tří největších dodavatelů podle spotřeby [%]	57,13	52,55	53,69	52,15	52,18	52,56
Počet dodavatelů s podílem zákazníků větším než 5 % [-]	4	4	5	4	4	4
Herfindahl-Hirschmanův Index [-]	1 601	1 341	1 377	1 259	1 297	1 337

Zdroj: ERÚ

ERÚ sleduje ukazatele koncentrace trhu v bývalých monopolních oblastech. Ačkoliv je trh s plynem v regionálním rozlišení více koncentrovaný než v celorepublikovém pohledu, hodnoty zůstávají výrazně pod hranicí silné koncentrace trhu. Lze proto konstatovat, že maloobchodní trh s plynem není silně koncentrovaný a jeho struktura výrazně nahrává účinné hospodářské soutěži.

Dalším důležitým indikátorem hospodářské soutěže na maloobchodním trhu jsou tržní podíly jednotlivých dodavatelů. ERÚ začal v roce 2020 v souladu s dobrou praxí dohledu nad hospodářskou soutěží monitorovat účast dodavatelů ve skupinách. Největším dodavatelem plynu je z pohledu dodaného množství stále společnost innogy Energie, s.r.o., s 31 %, následovaná společností Pražská plynárenská, a.s., s 14 % a společností E.ON Energie, a.s., s 8 %. Podrobnější přehled o zastoupení obchodníků s plynem na dodávkách zákazníkům je zobrazen v následujícím grafu.

Graf 25 Podíl dodavatelů plynu na spotřebě plynu v roce 2021

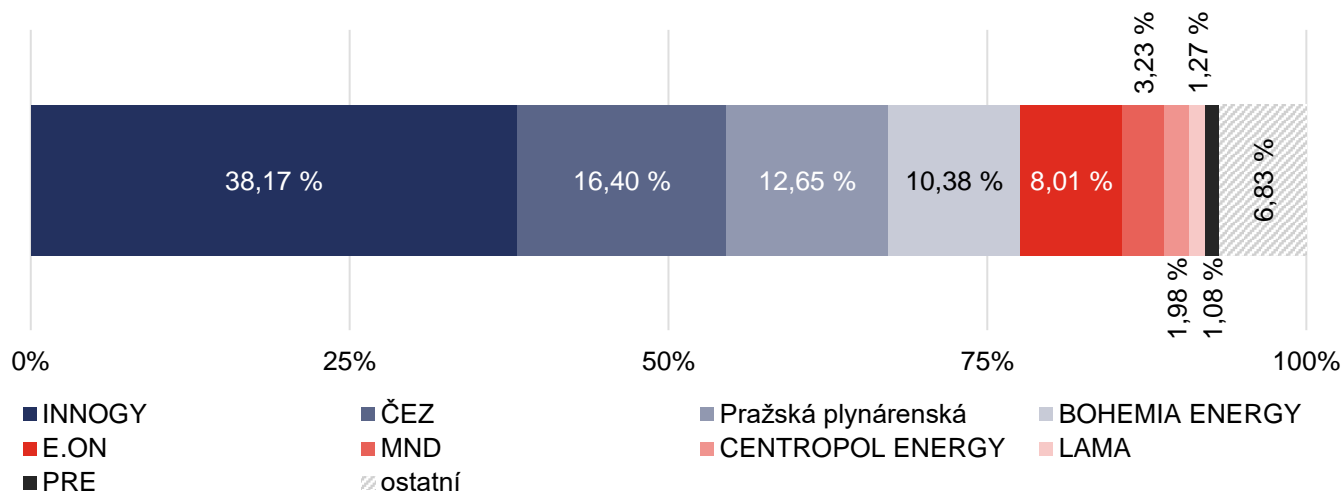

Zdroj: OTE, a.s.

Obchodníci se zastoupením menším než 1 % jsou zahrnuti do položky ostatní.

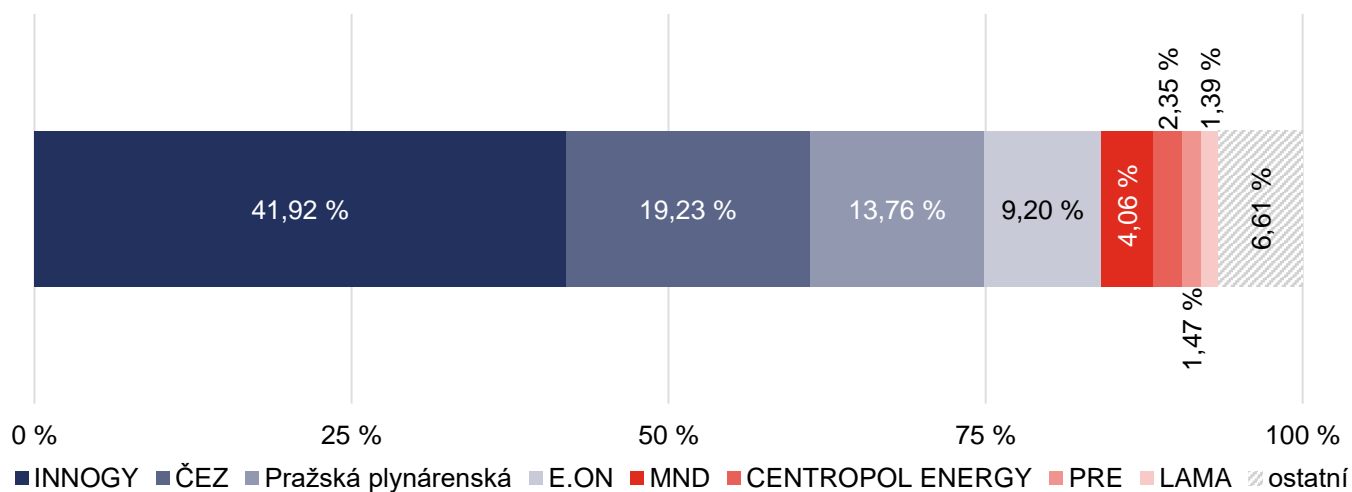
Následující grafy zobrazují podíly na trhu s plynem v roce 2021. Jedničkou na trhu s plynem, co do počtu OPM, byla k 30. 9. 2021 společnost innogy Energie, s. r. o., s 38 %, následovaná společností ČEZ, a. s., s necelými 13 % a společností Bohemia Energy, a. s., s 10 % OPM. Situaci po tom, co na podzim ukončila činnost řada dodavatelů ukazuje druhý graf, který zachycuje stav k 31. 12. 2021. Největším dodavatelem plynu byla společnost innogy Energie se 42 %, následovaná společností ČEZ s 19 % a společností Pražská plynárenská se 14 %.

Graf 26 Podíl obchodníků na trhu s plynem dle OPM k 30. 9. 2021

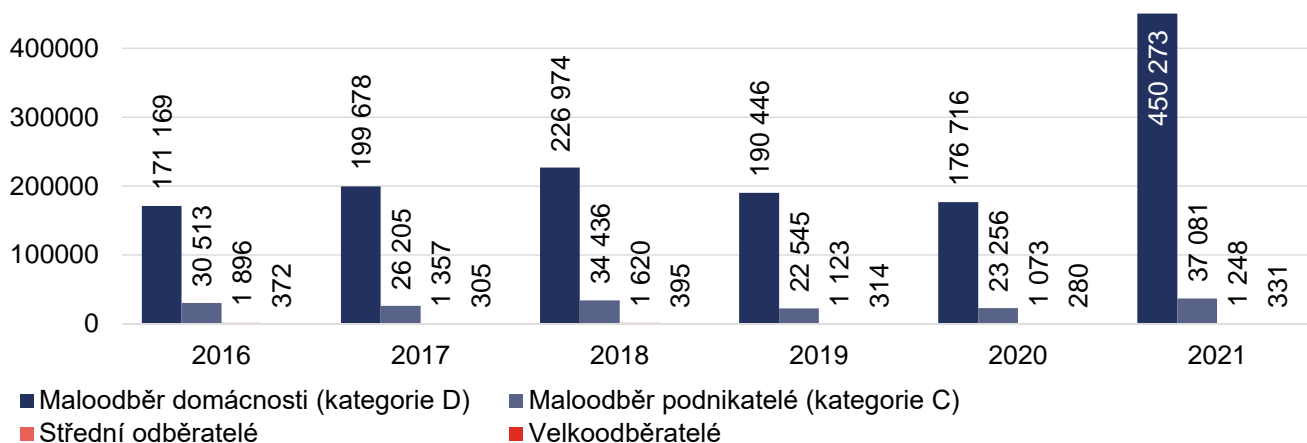
Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Graf 27 Podíl obchodníků na trhu s plynem dle OPM k 31. 12. 2021

Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Díky situaci na trhu změnilo dodavatele plynu v roce 2021 téměř 489 tis. zákazníků. Podrobněji strukturu počtu změn dodavatele plynu ukazuje následující graf. Tabulka pod ním pak vyjadřuje počet změn dodavatele k počtu odběrných míst (switching).

Graf 28 Počet změn dodavatele plynu u hlavních kategorií zákazníků

Zdroj: OTE, a.s., úprava ERÚ

Tabulka 9 Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – domácnosti

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spotřeba [GWh]	25 309	25 902	24 279	23 200	23 984	26 899
Počet zákazníků* [-]	2 632 037	2 632 599	2 626 417	2 619 793	2 614 120	2 604 725
Podíl domácností, které změnily dodavatele [%]	6,6	7,6	8,6	7,3	6,76	17,29

Zdroj: OTE, a.s., ERÚ

*Počet odběrných míst za rok 2021 není konečný, neobsahuje odběrná místa v lokálních distribučních soustavách.

Tabulka 10 Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – mimo domácnosti

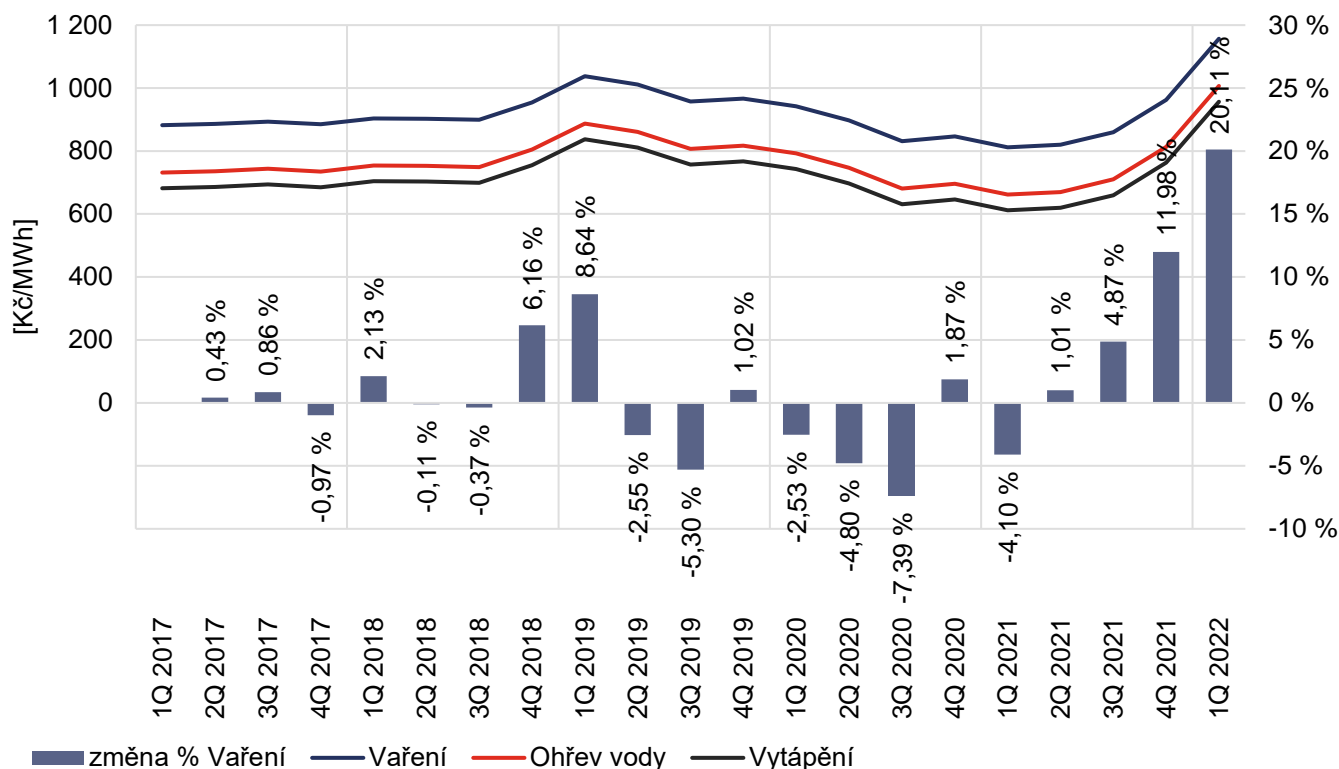
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spotřeba [GWh]	61 906	63 942	61 618	66 582	67 931	72 495
Počet zákazníků [-]	208 436	211 658	214 202	214 716	215 012	215 288
Podíl zákazníků, kteří změnili dodavatele [%]	14,9	13,2	17,0	11,2	11,45	18,0

Zdroj: ERÚ, OTE, a.s.

V rámci ochrany spotřebitele podle energetického zákona (§ 17 odst. 4) ERÚ zveřejňoval indikativní ceny plynu na svém webu s cílem zvýšení informovanosti spotřebitelů. Indikativní ceny nejsou závazné a představují informativní cenu, za kterou lze pořídit službu dodávky plynu, která odpovídá reálné situaci na maloobchodním trhu s plynem. V indikativních cenách služeb dodávky jsou zohledněny velkoobchodní ceny plynu obchodovaného na energetických burzách, za které mají obchodníci s plynem možnost plyn

nakoupit pro dané období. Dále obsahují marži obchodníků, která pokrývá náklady obchodníků související se zajištěním služby dodávky plynu pro své zákazníky, a přiměřený zisk. Indikativní ceny nezahrnují regulované ceny za distribuci a za činnost operátora trhu, které jsou stanovené cenovým rozhodnutím ERÚ, a zákazník je nemůže změnou obchodníka s plynem ovlivnit. Vývoj na velkoobchodním trhu s plynem měl vliv také na extrémní růst této informativní ceny.

Graf 29 Vývoj indikativní ceny plynu pro charakter odběru vytápění

Zdroj: ERÚ

5.3 Cenová regulace – síťové tarify a LNG tarify pro připojení a přístup

ERÚ stanovuje na základě požadavků uvedených ve směrnici č. 2009/73/ES implementovaných do vnitrostátní právní úpravy ČR pravidla, která zajišťují bezpečné a nediskriminační fungování trhu s plynem a podporují konkurenční prostředí. Vzhledem k plné liberalizaci českého trhu s plynem je ERÚ oprávněn regulovat pouze ty ceny, které nemohou být z technických nebo organizačních důvodů utvářeny tržními mechanismy v konkurenčním prostředí. Na základě energetického zákona (§ 17 odst. 11) je ERÚ oprávněn regulovat cenu služby přepravy plynu, služby distribuční soustavy a dále cenu plynu DPI formou věcně usměrňovaných cen. Dále je oprávněn rozhodnout o regulaci dalších činností provozovatele přepravní soustavy, distribuční soustavy nebo činností operátora trhu. ERÚ není oprávněn stanovovat ceny za dodávku plynu. Tyto neregulované ceny jsou plně v kompetenci obchodníka s plynem a závisí na jeho obchodní strategii a smluvním vztahu se zákazníkem.

V průběhu roku 2021 byla vydána dvě cenová rozhodnutí pro rok 2022, v nichž jsou uvedeny regulované ceny a podmínky jejich uplatnění. Na konci měsíce května bylo vydáno cenové rozhodnutí ERÚ č. 3/2021 ze dne 27. 5. 2021, o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, které stanovilo ceny služby přepravy plynu pro hraniční body přepravní soustavy a podmínky jejich uplatnění, a na konci listopadu se

jednalo o cenové rozhodnutí ERÚ č. 7/2021 ze dne 30. 11. 2021, o regulovaných cenách souvisejících s dodávkou plynu, kde jsou uvedeny ostatní regulované ceny.

Stanovení regulovaných cen pro rok 2022 proběhlo v souladu s energetickým zákonem, vyhláškou o způsobu regulace cen v plynárenství a vyhláškou o způsobu regulace cen za činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a zveřejněnými Zásadami cenové regulace 2021–2025.

Na základě výše uvedených právních předpisů a Zásad cenové regulace 2021–2025 byly provozovatelům distribučních soustav, provozovateli přepravní soustavy a operátorovi trhu stanoveny upravené povolené výnosy a z nich vypočteny regulované ceny pro rok 2022. Pro stanovení povolených výnosů provozovatelů distribučních soustav a operátora trhu se využívá princip regulace revenue-cap. V případě stanovení povolených výnosů pro provozovatele přepravní soustavy se uplatňuje kombinace principů revenue-cap a price-cap.

V souladu s evropskou legislativou a s rozhodnutím podle NC TAR (čl. 27 odst. 4) byly ceny za přepravu plynu na jednotlivých vstupních a výstupních bodech přepravní soustavy stanoveny na základě metodiky referenčních cen podle vzdálenosti, vážených podle kapacity (CWD). Stanovené výnosy provozovatele přepravní soustavy jsou podle předpokládaného využití rozděleny na jednotlivé vstupní a výstupní body přepravní soustavy a takto jsou zahrnuty do výpočtu regulovaných cen přepravy plynu. Cena služby přepravy plynu do domácího bodu (tj. pro zákazníky v ČR) je integrována do cen za distribuci plynu a je zákazníkům účtována jako součást ceny za službu distribuční soustavy.

Upravené povolené výnosy provozovatele přepravní soustavy pro rok 2022 meziročně vzrostly o téměř třetinu. Tento nárůst souvisel především s výstavbou nového přepravního plynovodu Moravia Capacity Extension.

S ohledem na plánovaný vývoj spotřeby a rezervace přepravních kapacit v roce 2022 stoupla průměrná výše ceny služby přepravy plynu do domácího bodu oproti roku 2021 ze 14,57 Kč/MWh na 18,76 Kč/MWh, tedy o 28,76 %. Tato cena je integrována do regulovaných cen služby distribuční soustavy a v závislosti na kategorii zákazníka – domácnost, maloodběratel, střední odběratel nebo velkoodběratel – tvoří asi 1–2 % z celkové ceny za službu dodávky plynu.

Ceny služby přepravy plynu jsou stanoveny jako dvousložkové, skládají se z fixní a variabilní části. Fixní složka zahrnuje platbu za rezervovanou pevnou přepravní kapacitu na příslušném vstupním nebo výstupním bodě přepravní soustavy. Variabilní část ceny pokrývá náklady provozovatele přepravní soustavy na skutečně přepravené množství plynu přes výstupní body přepravní soustavy.

Další regulovanou činností je služba distribuční soustavy. Stejně jako provozovateli přepravní soustavy jsou i provozovatelům distribučních soustav každoročně stanoveny upravené povolené výnosy, na jejichž základě jsou následně stanoveny regulované ceny za službu distribuční soustavy.

Cena za služby distribuční soustavy se stanovuje ve dvou formách. První formou je jednosložková cena, která je určena pro zákazníky se specifickým charakterem využití odběrného místa. Převážná část ročního odběru na takovém odběrném místě je spotřebována v několika dnech v průběhu roku. Druhou a nejvyužívanější formou ceny za služby distribuční soustavy je dvousložková cena, která se skládá z variabilní a stálé složky ceny, podobně jako je tomu u ceny služby přepravy plynu. U dvousložkové ceny je variabilní část ceny služby distribuční soustavy stanovena pevnou cenou za distribuovaný plyn v Kč/MWh. Stálou složku ceny pro zákazníky kategorie MODOM s ročním odběrem plynu do 63 MWh představuje stálý měsíční plat za přistavenou kapacitu. Jeho výše se odvíjí podle příslušného distribučního území a podle zařazení do odběrného pásma, které je určené přepočtenou roční spotřebou v odběrném místě. Zákazníci kategorie MODOM s ročním odběrem plynu nad 63 MWh hradí stálou složku ceny prostřednictvím pevné ceny za denní rezervovanou distribuční kapacitu. U kategorie zákazníků střední odběratel a velkoodběratel (VOSO) je tato složka ceny stanovena na základě výpočtu logaritmického

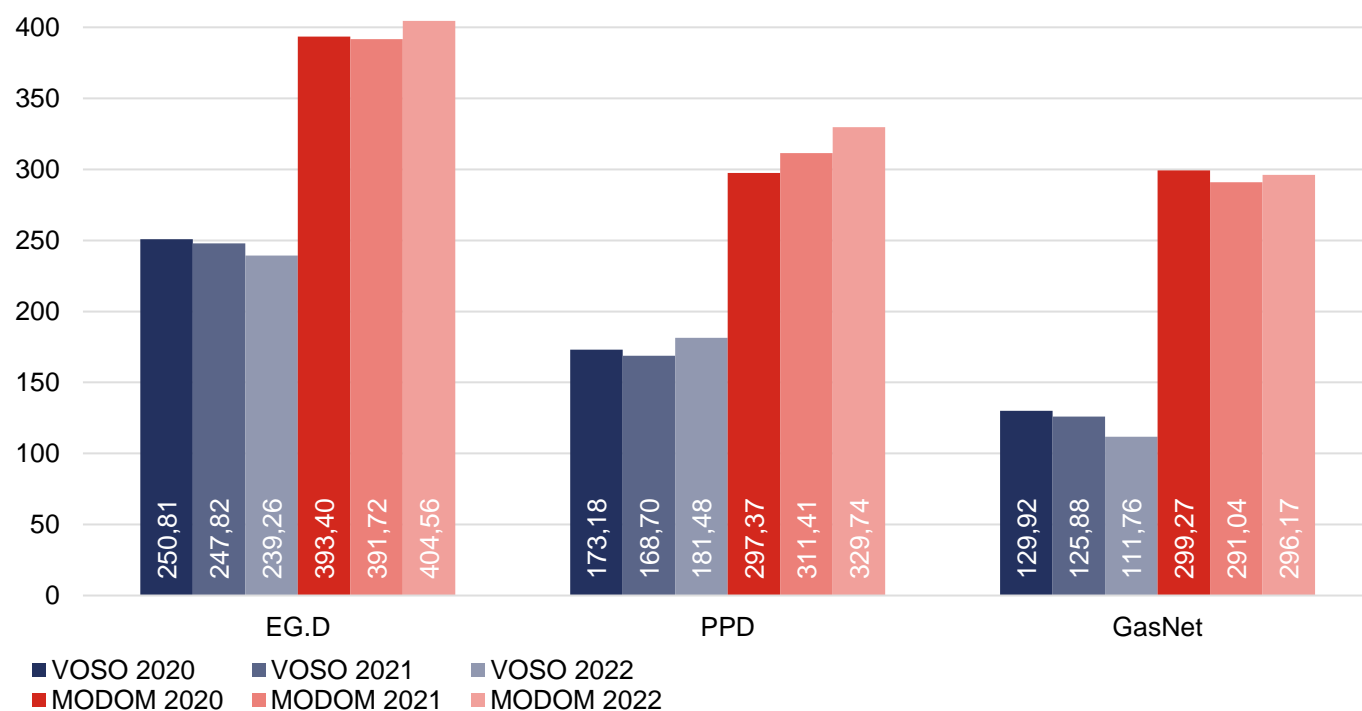
vzorce v závislosti na denní rezervované distribuční kapacitě na dobu neurčitou. Zákazník ji hradí nejčastěji měsíčně jako pevnou cenu za denní rezervovanou kapacitu.

Celkové upravené povolené výnosy provozovatelů distribučních společností připojených k přepravní soustavě se zvýšily o 2,4 %. Významný vliv na tomto zvýšení měla rostoucí cena plynu na burze, která se promítá do regulovaných nákladů na krytí ztrát. Průměrná cena služby distribuční soustavy zahrnující službu přepravy plynu do domácího bodu pro rok 2022 klesla oproti roku 2021 v průměru o 4,9 %. Tento pokles je způsoben metodou stanovení průměrné ceny, která je určena jako podíl upravených povolených výnosů a plánovaných technických jednotek, u kterých došlo pro rok 2022 k navýšení o téměř 11 %.

Meziroční porovnání změny průměrné ceny služby distribuční soustavy, včetně služby přepravy do domácího bodu pro jednotlivé kategorie zákazníků podle provozovatelů distribučních soustav, je znázorněno v následujícím grafu.

Další regulovanou cenou je cena za zúčtování hrazená operátorovi trhu, která byla pro rok 2022 stanovena ve výši 0,70 Kč/MWh, poklesla meziročně o 0,40 Kč.

Graf 30 Porovnání průměrných regulovaných cen za distribuci plynu (distribuce, přeprava, operátor trhu) podle provozovatelů distribučních soustav [Kč/MWh]

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Součástí ceny za zúčtování operátora trhu je i poplatek podle energetického zákona (§ 17d).

V ČR nebyly v roce 2021 ze strany ERÚ uplatňovány zvláštní tarify pro LNG.

Zájemci o připojení mají právo být připojeni, pokud je k dispozici potřebná kapacita a připojení negativně neovlivní bezpečný a spolehlivý provoz soustavy. Poplatek za samotné připojení není stanoven. V případě přepravní soustavy hradí žadatel určitý podíl nákladů spojených s jeho připojením. Výše podílu se určuje postupem uvedeným ve vyhlášce o podmínkách připojení k plynárenské soustavě. V případě připojení odběrného plynového zařízení k distribuční soustavě hradí žadatel veškeré náklady vzniklé na jeho straně a zároveň oprávněné náklady provozovatele distribuční soustavy.

6 REMIT

REMIT má zásadní roli pro dozorovou činnost ERÚ. Jeho účelem je zamezit zneužívání energetického trhu (zejména se jedná o zákaz obchodování zasvěcených osob a zákaz manipulace s trhem) a podpořit spravedlivou hospodářskou soutěž. REMIT taktéž stanovuje povinnost účastníků trhu zaregistrovat se do příslušného Národního registru účastníků trhu (CEREMP) a udržovat údaje aktuální, oznamovat ACER transakce, včetně příkazů k obchodování, a fundamentální data a zveřejňovat důvěrné informace.

V rámci dohledových činností byly identifikovány další případy možného porušení nařízení REMIT (čl. 3, 4, 5 a 8). Tato podezření jsou nyní ve fázi šetření a v případě prokázání porušení nařízení REMIT bude s dotčenými účastníky zahájeno správní řízení. V roce 2021 bylo vydáno devět správních rozhodnutí, z nichž v šesti případech byla udělena sankce za porušení čl. 8, ve čtyřech případech byla sankce udělena za porušení čl. 9.

Průběžně je rovněž prováděn audit souladu údajů uvedených v obchodním rejstříku a Národním registru účastníků trhu. Každoročně také probíhá audit osob profesionálně sjednávajících transakce (PPAT). V návaznosti na vývoj dohledové činnosti a aktivity ACER se ERÚ podrobněji zabýval problematikou dodržování povinnosti oznamovat fundamentální data dle nařízení REMIT (čl. 8 odst. 5), což je blízce svázáno s dodržováním nařízení (EU) č. 543/2013.

Koncem roku 2021 ERÚ získal faktický přístup k DataSharingu, což je systém sdílení transakčních a fundamentálních dat, která účastníci trhu musejí reportovat dle nařízení REMIT (čl. 8). Před zprovozněním DataSharingu bylo nutné veškeré informace získávat od jednotlivých účastníků trhu a PPAT. Zprovozněním DataSharingu získal ERÚ jedinečný zdroj informací o velkoobchodních energetických produktech na denní bázi.

V rámci jednání nadnárodních pracovních skupin organizovaných ACER i CEER se ERÚ v rámci pracovních skupin ACER REMIT Committee REMIT Policy Task Force, Market Monitoring Standing Committee a Market Integrity and Transparency Working Group podílel na tvorbě dokumentů upravujících aplikaci nařízení REMIT. V roce 2021 bylo výstupem těchto jednání vydání mj. Q&A on REMIT fees, aktualizované vydání Guidance on REMIT application, aktualizovaný Transaction Reporting User Manual, aktualizované vydání Q&A on REMIT, The Open Letter on the extension of the possibility to disclose inside information through corporate websites as a backup solution in case of platform unavailability.

7 TEPLÁRENSTVÍ

Teplárenství v ČR má bohatou historii. Prvotním důvodem výstavby soustav zásobování tepelnou energií, postavených na výrobě tepelné energie z uhlí, byl rozvoj průmyslu ve městech, pro jehož fungování bylo nezbytné zajištění velkého množství tepelné energie (teplo). Teplo bylo využíváno i pro vytápění dělnických obydlí. Dalším milníkem byla 70. a 80. léta dvacátého století a výstavba panelových sídlišť s blokovými plynovými zdroji.

Pro ČR jsou typické rozsáhlé soustavy zásobování tepelnou energií, které jsou charakteristické svojí velkou rozmanitostí – liší se velikostí, použitou technologií výroby, rozsahem tepelného zařízení a v současnosti i stářím jednotlivých zařízení. V oblasti teplárenství v ČR podniká cca 800 držitelů licencí na výrobu nebo rozvod tepla a dále přibližně 580 subjektů na základě koncese.

Nové trendy a nutný přechod k „zelené energii“ se staly impulsem pro transformaci českého teplárenství. Dodavatelé tepla musí reagovat na rostoucí požadavky odběratelů a jejich možnost zajištění si jiného zdroje tepla. V teplárenství tak lze hovořit o konkurenci mezi soustavou zásobování teplem a vlastními lokálními zdroji.

Dodávka tepla je regulovanou činností. Vzhledem k značné rozmanitosti a velkému počtu subjektů, na které se regulace vztahuje, je v teplárenství od prvopočátku uplatňována regulace cen formou věcného usměrňování. ERÚ stanovuje pro dodavatele tepla podmínky pro kalkulaci a sjednání ceny tepla. Nastavená pravidla umožňují dodavateli tepla promítnout do ceny ekonomicky oprávněné náklady nezbytné pro jeho výrobu nebo rozvod, přiměřený zisk a daň z přidané hodnoty (DPH). Výjimku z věcného usměrňování cen tepla mají ceny nižší, než je tzv. limitní cena, na kterou se pravidla nevztahují a která byla pro rok 2021 stanovena ve výši 152,86 Kč/GJ bez DPH.

Transformace teplárenství s sebou nese i nutnost změny v přístupu k regulaci cen. Smyslem nové koncepce regulace teplárenství je podpora podnikání dodavatelů tepla s cílem prosperovat v dlouhodobém horizontu, získávat nové odběratele, rozšiřovat a zvyšovat dodávky tepla v konkurenci s ostatními zdroji tepla, a zároveň chránit zákazníka před dopady jiných cílů dodavatelů.

ERÚ zahájil práce na nové koncepci regulace teplárenství již v roce 2020. Částečné úpravy se promítly do cenového rozhodnutí pro rok 2021. Nový přístup byl pak v roce 2021 v plném rozsahu promítnut do cenového rozhodnutí k cenám tepla pro rok 2022. Prvky nové koncepce motivují k investicím do nutného přerodu teplárenství, a to nastavením jasných pravidel pro stanovení dlouho diskutovaného přiměřeného zisku a jeho uplatněním v ceně tepla. Jsou nastavena jasná pravidla pro kalkulaci ceny a zároveň je zajištěna dostatečná flexibilita pro reakci na požadavky zákazníků a zachování soustav zásobování tepelnou energií. Jasně deklarovaná pravidla rovněž umožňují zefektivnění kontrolní činnosti ERÚ.

V průběhu druhé poloviny roku 2021 došlo k extrémnímu nárůstu cen energie na světových trzích. V případě plynu cena vzrostla od ledna do prosince z původních cca 17 EUR/MWh na cca 109 EUR/MWh, tj. přibližně 600% nárůst, přičemž v určitém období cena plynu dosahovala hodnoty 180 EUR/MWh. Do teplárenství, ve kterém je přibližně 20 % tepelné energie vyráběno z plynu, se promítly tyto změny téměř okamžitě. Někteří dodavatelé tepelné energie se ke konci roku potýkali s krácením dodávek plynu, či s krachem dodavatele plynu. Během velmi krátké doby byli nuceni uzavírat smlouvy s novými dodavateli plynu za aktuálních cenových podmínek vázaných na tzv. spotový trh. Vstupní náklady na palivo enormně vzrostly rovněž dodavatelům, kteří mají cenu plynu vázanou na spotový trh podle smluv uzavřených v dřívějším období. Tyto enormní nárůsty vstupních proměnných nákladů někteří z těchto dodavatelů promítli do cen tepelné energie již ke konci roku 2021. Většina dodavatelů tepelné energie pak přistoupila k úpravě cen tepelné energie až k 1. 1. 2022. Vzhledem k turbulentnímu vývoji na spotových trzích, budou pravděpodobně tito dodavatelé ve změnách cen pokračovat i během roku 2022. Úpravy cen od ostatních

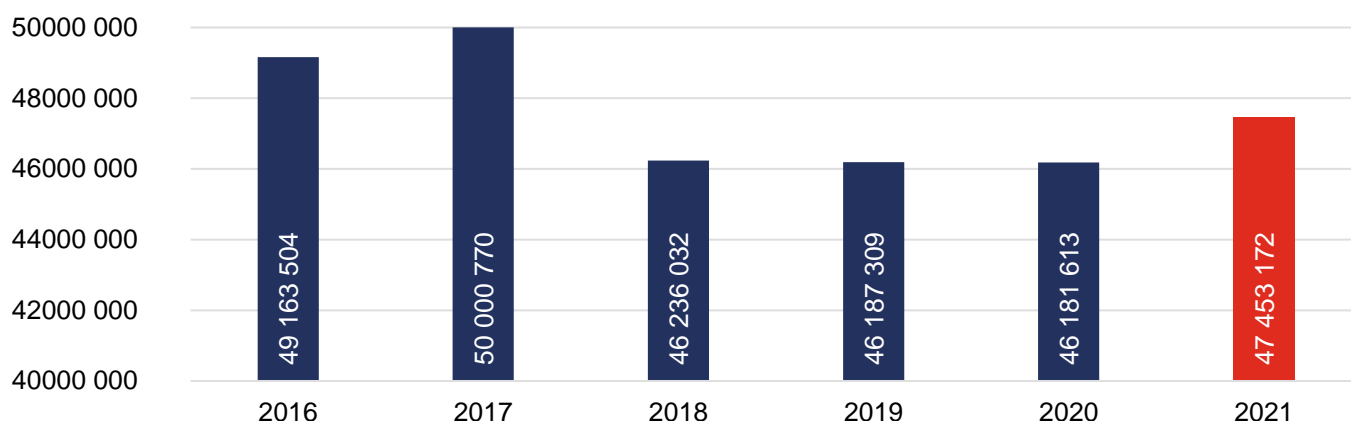
dodavatelů tepla, jejichž vstupním palivem je plyn, lze očekávat po skončení platnosti fixních cen za plyn uzavřených v předchozím období.

V komplikované situaci jsou rovněž dodavatelé tepelné energie spadající do systému EU ETS. Ceny emisních povolenek kontinuálně rostou od roku 2017, kdy se tato cena pohybovala na úrovni 7 EUR/t CO₂, tedy 178 Kč/t CO₂. Extrémní růst cen se strmým charakterem rovněž od září 2021, cca 50 EUR/t CO₂, znamená cenu povolenek ke konci roku 2021 na hranici 90 EUR/t CO₂. Na rostoucích nákladech na nákup emisních povolenek se podílí i každoročně klesající množství bezplatně přidělovaných emisních povolenek na výrobu tepla.

V průměrných cenách tepla uvedených dále v grafech a tabulkách pro rok 2021, vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o ceny předběžné, kalkulované dodavateli tepla na konci roku 2020, počátkem roku 2021, se výše uvedené změny – růsty cen elektřiny a plynu – na velkoobchodních trzích zatím nepromítly.

Spotřeba v teplárenství, ač je více než jiná odvětví závislé na vývoji počasí (teplota), v posledních třech letech se projevuje mírně klesající trend. To je způsobeno zejména energetickými úsporami na straně odběratelů, přechodem odběratelů na jiný zdroj tepla a v poslední době také efektivnější výrobou technologicky účinnějšími zdroji a instalací rozvodných zařízení s nižším podílem ztrát, které se v rámci přerodu na „zelenou energii“ uvádí do provozu.

Graf 31 Dodávky tepla konečným spotřebitelům [GJ]

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Pro rok 2021 je uvedena předpokládaná hodnota.

Ceny tepla pro konečné spotřebitele v průměru za všechna paliva v roce 2021 vykazují stabilní vývoj, změna mezi předběžnou cenou tepla pro rok 2021 a výslednou za rok 2020 je 0,29 %. Rozdíly lze však sledovat u jednotlivých paliv, protože cena tepla kopíruje vývoj cen jednotlivých vstupních paliv. Cena tepla vyrobeného z uhlí tak mírně zdražuje, a to o přibližně o 1,21 %, zde se promítá i postupný nárůst cen emisních povolenek od roku 2017. Rovněž u biomasy dochází ke zvýšení ceny o cca 2,72 %, kdy se do cen biomasy promítal aktuální vývoj poptávky a nabídky ze zahraničí. Naopak cena tepelné energie vyrobené z plynu klesá, a to o cca 1,31 %. Je však nutné připomenout, že rok 2021 vychází z předběžných hodnot kalkulovaných na konci roku 2020, počátkem roku 2021. Je tak pravděpodobné, že výsledná cena tepla vyrobeného z plynu bude za rok 2021 vyšší. To samozřejmě ovlivní i výslednou celkovou průměrnou cenu za rok 2021. Cena tepla z ostatních paliv, mezi které patří zejména odpady, dále pak topné oleje, elektrická energie a další roste o cca 0,47 %.

Tabulka 11 Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele včetně procentní změny [Kč/GJ] (bez DPH)

	Předběžná cena 2021 [Kč/GJ]	Procentní změna 2021/2020 [%]
Uhlí	551,48	1,21
Plyn	519,29	-1,31
Biomasa a jiné OZE	509,76	2,72
Jiná paliva	524,57	0,47
Vážený průměr	534,03	0,29

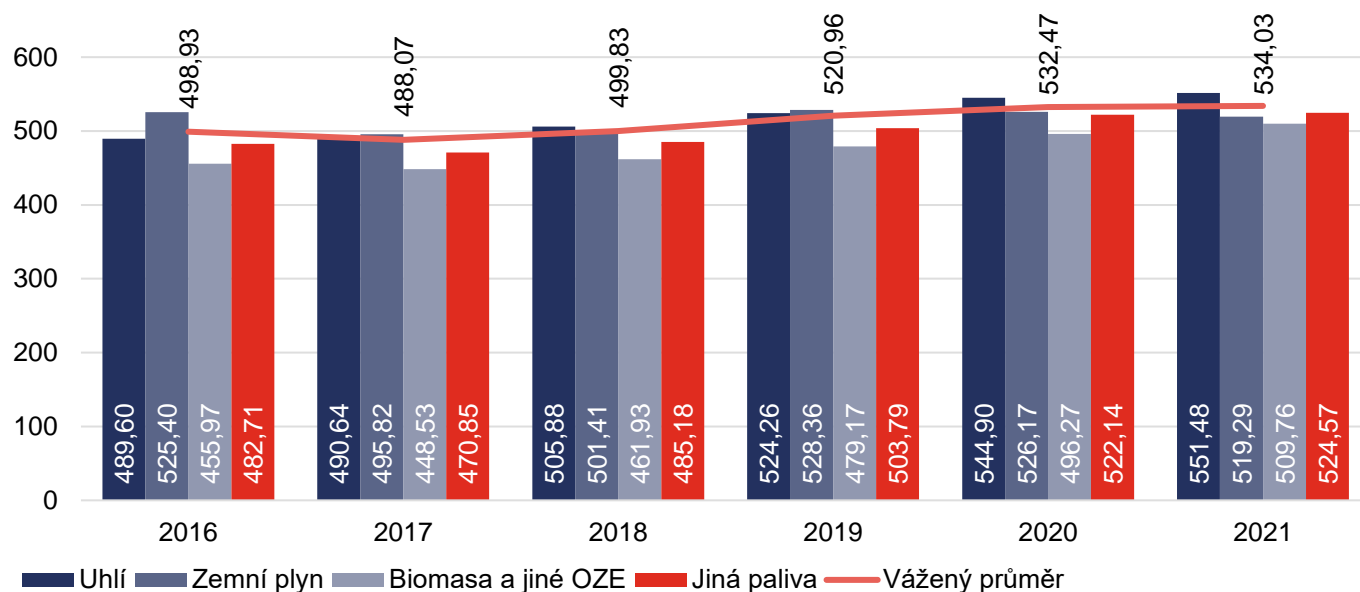
Zdroj: ERÚ

Pozn.: Jiná paliva jsou zejména odpady, dále topné oleje, elektrická energie a další.

Vývoj ceny tepla vyrobeného z jednotlivých paliv a podílu těchto paliv na výrobě tepla potvrzuje postupný přerod českého teplárenství na „zelenou energii“ jako důsledek funkčnosti přijatých nástrojů EU, viz následující grafy.

Cena tepla vyrobeného z uhlí postupně narůstá. Od roku 2020 je teplo vyrobené z uhlí v průměru nejdražší tepelnou energií (vyjma tepla vyrobeného z topných olejů), podíl uhlí na výrobě tepla naopak klesá (z 60 % roku 2010 na cca 50 % v roce 2021). Opačný trend je patrný zejména u biomasy, kdy podíl na výrobě tepla během deseti let vzrostl o cca 7 % na současných 12 %, přičemž tepelná energie vyrobená z biomasy je vůči tepelné energii vyrobené z uhlí stále výhodnější. V případě tepla vyrobeného z plynu, lze hovořit o relativně stabilním vývoji, kdy se podíl zemního plynu na výrobě tepla pohybuje kolem 20 %. Cena tepla vyrobeného z plynu pozvolně klesá od roku 2019. V návaznosti na vývoj cen plynu na spotových trzích v druhé polovině roku 2021, který pokračuje i v roce 2022, je možné, že cena tepla vyrobeného z plynu bude v následujícím období růst. Rozdíl mezi cenami tepla vyrobeného z uhlí a ostatních paliv se tak postupně zvyšuje v neprospěch uhlí. Podíl uhlí na výrobě naopak stále klesá ve prospěch biomasy a jiných OZE a plynu. Vzhledem k současnému vývoji cen energie na velkoobchodních trzích může být předpokládán další přechod českého teplárenství k vyššímu využívání zemního plynu dále diskutován.

Graf 32 Průměrné ceny tepla pro konečné spotřebitele 2016 – 1. 1. 2021 [Kč/GJ] (bez DPH)

Zdroj: ERÚ

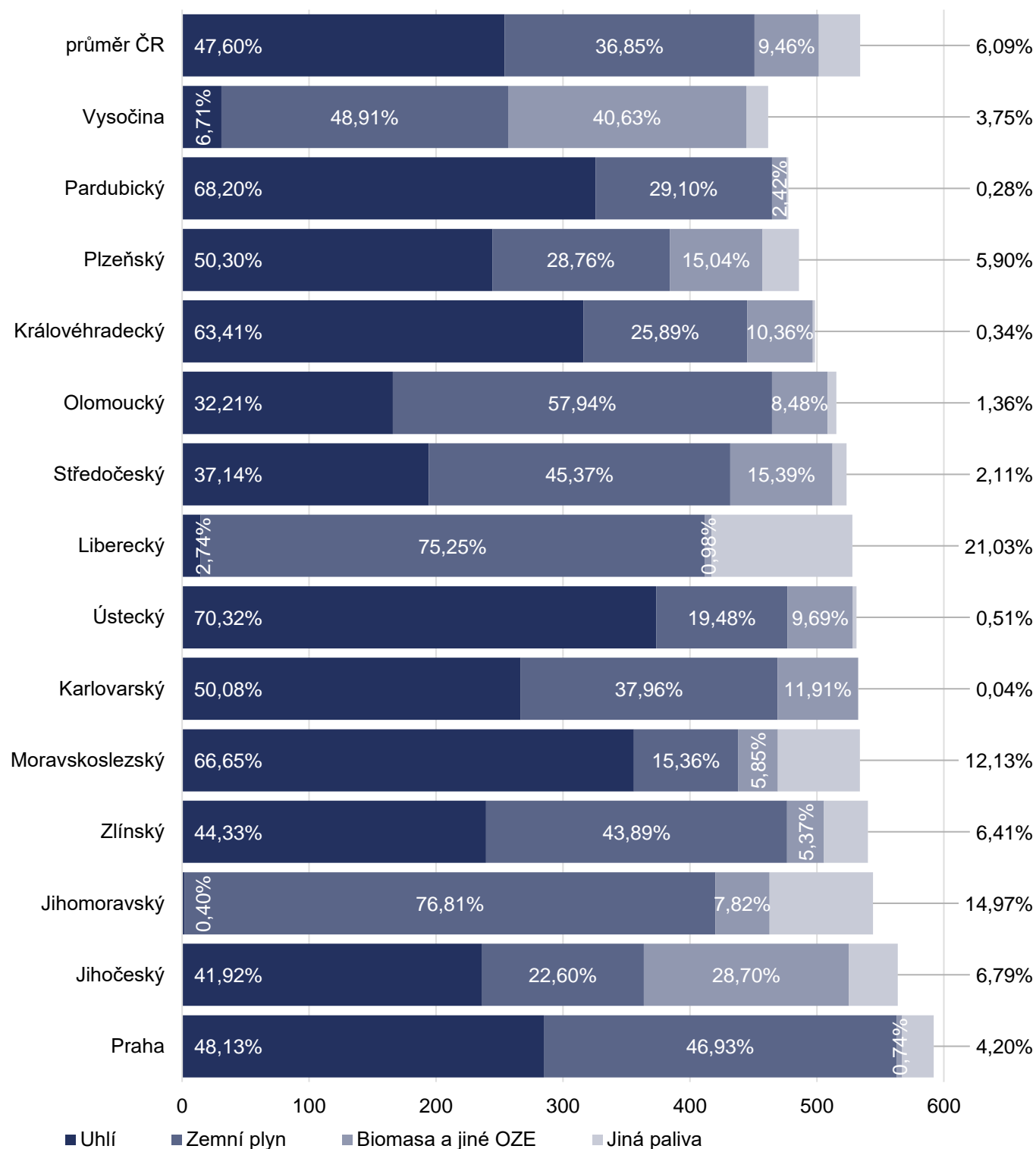
Pozn.: Pro rok 2021 je uvedena předpokládaná hodnota.

Rozdíl průměrných cen tepla pro konečné spotřebitele mezi jednotlivými kraji ČR zůstává i pro rok 2021 v obdobném poměru jako tomu bylo v předchozích letech. Nejlevnější teplo lze v roce 2021 nakoupit v Kraji Vysočina za cenu 507,76 Kč/GJ bez DPH, dále pak v kraji Pardubickém a Plzeňském, nejdražší zůstává Hlavní město Praha s cenou 651,26 Kč/GJ bez DPH. Důvodem je zejména složitost a rozsáhlost rozvodného zařízení v závislosti na zástavbě a nižší odběry na takový rozsah zařízení než v ostatních krajích.

Podíl paliv na výrobě tepla v jednotlivých krajích se výrazně liší. Nejvíce tepla z uhlí se vyrábí v Pardubickém, Ústeckém a Moravskoslezské kraji. Minimální podíl uhlí na výrobě tepla je pak v kraji Jihomoravském a Libereckém, kde naopak výrazně převládá plyn. Největší podíl biomasy a ostatních OZE na výrobě tepla lze nalézt v Kraji Vysočina.

Vývoj na spotových trzích se do průměrných cen tepla za jednotlivé kraje při hodnocení výsledných cen za rok 2021 nejvíce promítne do krajů s větším podílem plynu při výrobě tepla (Jihomoravský a Liberecký), než u krajů s menším podílem plynu při výrobě tepla (např. Moravskoslezský nebo Ústecký kraj).

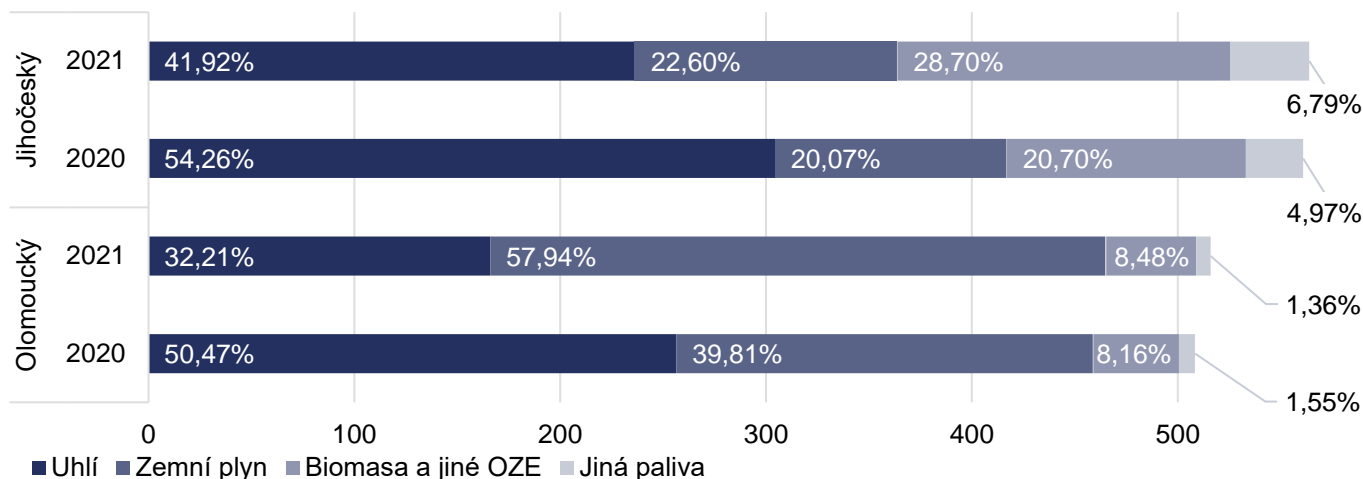
Graf 33 Průměrné předběžné ceny tepla [Kč/GJ] (bez DPH) se znázorněním podílu paliva [%] pro konečné spotřebitele za rok 2021

Zdroj: ERÚ

Mezi roky 2021 a 2020 došlo k významnému rozdílu v podílu paliv v Olomouckém a Jihočeském kraji. Uhlí je nahrazováno plynem, zejména v Olomouckém kraji, a také biomasou, a to nejvíce v kraji Jihočeském. Důvod lze nalézt v inovaci výrobních zařízení, která spotřebovávají „zelená“ nízkoemisní paliva.

Graf 34 Průměrné ceny tepla [Kč/GJ] (bez DPH) se znázorněním podílu paliva [%] pro konečné spotřebitele ve vybraných krajích

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Pro rok 2021 je uvedena předpokládaná hodnota.

7.1 Řešení problémů se zajištěním dodávek tepelné energie

ERÚ v průběhu roku 2021 aktivně řešil několik případů souvisejících s ohrožením dodávek tepelné energie ze systému centrálního zásobování teplem obyvatelstvu, které vesměs souvisely s problematikou změn licencí na výrobu či rozvod tepelné energie. V těchto případech ERÚ aplikoval rozličné nástroje spadající do jeho působnosti, včetně vedení sporných řízení, ukládání předběžných opatření, výkonu dozoru a sankčních řízení, včetně vedení osobních jednání a snahy o mediaci rozporů.

Strakonice

V souvislosti se soukromoprávními spory ohledně plnění závazků z podnájemních smluv a vlastnickými spory primárně mezi společnostmi Teplárna Strakonice, a.s., a Energo Strakonice, s.r.o., bylo vedeno několik řízení o změně licence na rozvod tepelné energie ve městě Strakonice. ERÚ dospěl k závěru, že v těchto sporných lokalitách je nutno licenci udělit společnosti Energo Strakonice, s.r.o., jakožto oprávněnému uživateli rozvodných tepelných zařízení. V souvislosti s těmito spory a nutností uzavření nových smluv na dodávky tepelné energie, došlo v průběhu roku 2021 několikrát k omezení dodávek tepla pro konečné odběratele z důvodu údajného neplnění smluvených platebních povinností. Tyto případy ERÚ zmapoval z hlediska možného porušení právních předpisů. V průběhu roku úřad opakovaně jednal s dotčenými stranami za účelem dosažení smírného řešení, v jednom případě pak nařídil předběžné opatření za účelem zajištění dodávek tepla.

Velké Hamry

V souvislosti s plánovanou plynifikací obce a odpojením významné části zákazníků od systému centrálního zásobování teplem došlo k ekonomickým problémům při provozu držitele licence GOLEM Velké Hamry, a.s., kdy hrozilo, že žádný subjekt nebude schopen licencovanou činnost vykonávat. ERÚ jednal opakovaně s dotčenými subjekty, v důsledku čehož došlo k dílčím změnám licencí na rozvod tepelné energie a dodávka tepelné energie v zimním období 2021/2022 byla zajištěna za účasti dalších subjektů. V současnosti ERÚ postupuje v součinnosti s insolvenčním správcem společnosti GOLEM Velké Hamry, a.s.

Praha – Újezd nad Lesy

V souvislosti s dlouhodobě plánovaným odstavením zdroje tepelné energie a částečným ukončením licencované činnosti společnosti Veolia Energie Praha, a.s., byla ohrožena dodávka tepla subjektům od 1. 1. 2022 v důsledku hrozícího včasného nezprovoznění nových domovních zdrojů tepla. ERÚ v prosinci 2021 po dohodě s držitelem licence nařídil na časově omezenou dobu provozování předmětného zdroje v režimu „povinnost nad rámec licence“.

8 PODPOROVANÉ ZDROJE ENERGIE

Rok 2021 byl pro POZE významným schválením dlouho očekávané novely zákona o POZE (novela POZE; zákon č. 382/2021 Sb.). Novela byla rozeslána Sbírkou zákonů v říjnu 2021. Až na výjimky byla účinnost stanovena od 1. 1. 2022.

S ohledem na schválení novely POZE přistoupil ERÚ k úpravě příslušných prováděcích předpisů, které jsou v jeho gesci, a jejichž změny byly novelou POZE vyvolány. Před koncem roku 2021 byla zveřejněna ve Sbírce zákonů registrační vyhláška a změna vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou. Další klíčová vyhláška o technicko-ekonomických parametrech prošla do konce roku veřejným konzultačním procesem a meziresortním připomínkovým řízením s předpokládaným zveřejněním ve Sbírce zákonů v prvním čtvrtletí 2022. Kromě vyhlášek v kompetencích ERÚ spolupracoval ERÚ s MPO při novelizacích dalších vyhlášek (vyhláška o parametrech biomasy, o vykazování energie z POZE, o přiměřenosti, o modernizaci).

I v roce 2021 ERÚ úzce spolupracoval s MPO také na notifikačních řízeních, kterými se podpory prohlašují za slučitelné s vnitřním trhem EU. Do konce roku 2021 však nebylo dokončeno žádné notifikační řízení. Rovněž nedošlo ani k podřazení některých podpor pod „blokované výjimky“ (GBER).

Stěžejním výstupem ERÚ pro oblast POZE bylo cenové rozhodnutí ERÚ č. 6/2021 ze dne 29. 9. 2021, kterým se stanoví provozní podpora pro rok 2022, a které bylo ve stejný den zveřejněno v částce 8/2021 Energetického regulačního věstníku.

ERÚ vydal ve stejném termínu rovněž cenové rozhodnutí ERÚ č. 5/2021, kterým se stanoví ceny za činnost povinně vykupujícího a ceny spojené se zárukami původu. Cenové rozhodnutí byla v zákonném termínu vydána podle právní úpravy před novelou POZE. Cenové rozhodnutí ERÚ č. 6/2021 tak stanovilo výši podpory výhradně pro již existující POZE uvedené do provozu do konce roku 2021. Nestanovilo tak provozní podporu pro žádné nové výroby elektřiny nebo tepla uvedené do provozu v průběhu roku 2022.

Již v době vydání cenového rozhodnutí se předpokládaly změny a doplnění v návaznosti na připravované nařízení vlády podle novely POZE (§ 3) a očekávaná oznámení o slučitelnosti nových schémat provozních podpor s vnitřním trhem EU. Ani jeden z těchto předpokladů nebyl do konce roku 2021 naplněn. S ohledem na výše uvedené vydal ERÚ dne 10. 12. 2021 informaci k cenovému rozhodnutí ERÚ č. 6/2021, kde mimo jiné uvedl, že od 1. 1. 2022 již nebude zákonná opora pro vyplácení některých provozních podpor stanovených tímto cenovým rozhodnutím (podpora na elektřinu z OZE v případě elektřiny, která vznikne v procesu společného spalování obnovitelného a neobnovitelného zdroje, podpora na teplo z OZE ve výši 56 Kč/GJ). Ve sdělení bylo dále uvedeno, že ERÚ po schválení slučitelnosti nových podpor a vydání nařízení vlády neprodleně provede změnu tohoto cenového rozhodnutí.

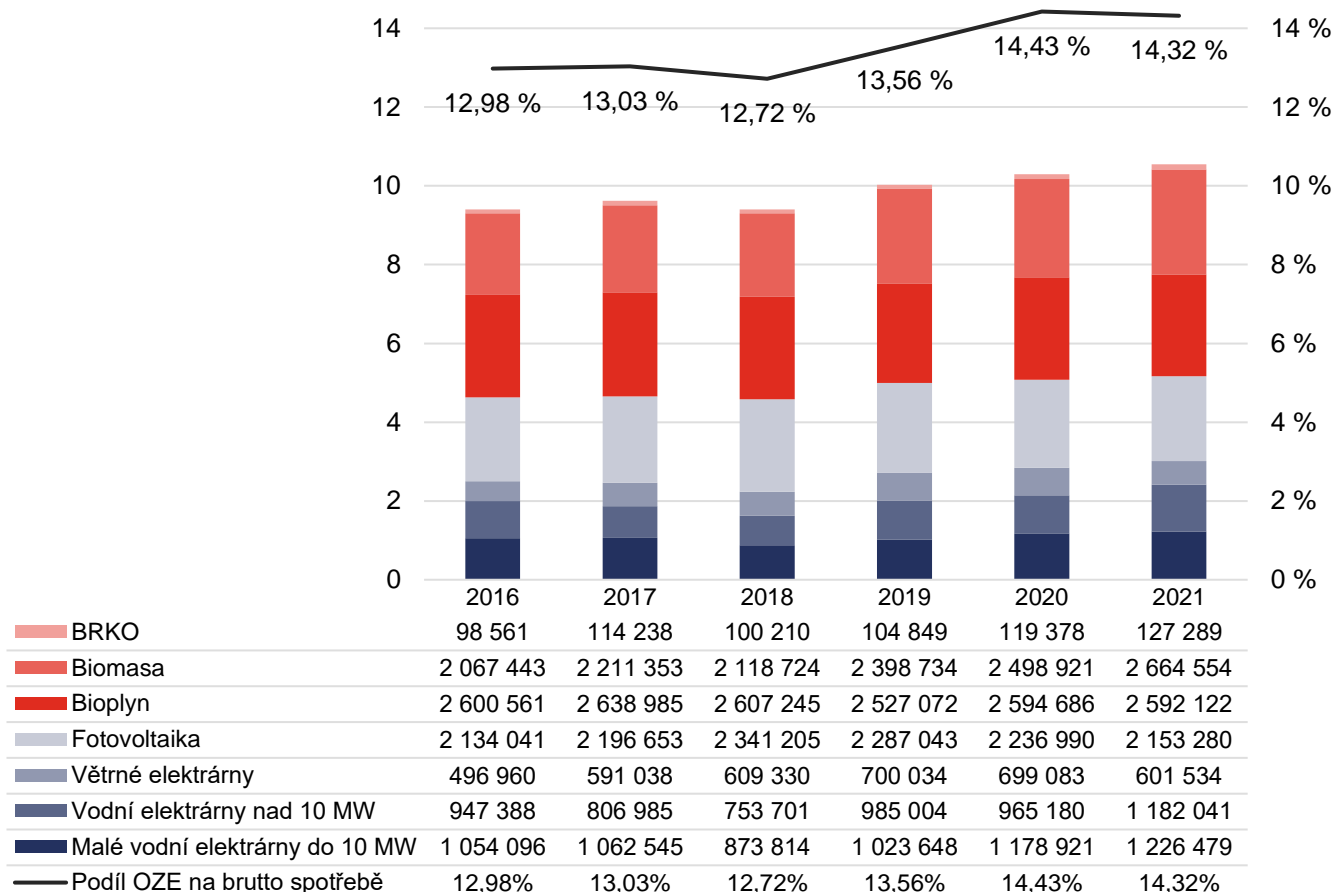
V případě stávajících výroben elektřiny a tepla upravil ERÚ v cenovém rozhodnutí meziročně výši podpory. V případě výkupních cen a zeleného bonusu na teplo z biomasy bylo na základě ustanovení zákona o POZE [§ 12 odst. 1 písm. b) a § 26 odst. 4] aplikováno jejich pravidelné roční navýšení o 2 %. Výše zelených bonusů na elektřinu stanovených cenovým rozhodnutím ERÚ č. 6/2021 meziročně významně poklesla napříč celým sektorem POZE. Důvodem byl významný růst velkoobchodních cen energetických komodit.

S ohledem na novelu POZE byl rok 2021 posledním, kdy ERÚ měl oprávnění provádět kontroly dodržování povinností držitele licence spojených s provozem POZE, způsob měření energie a splnění technických podmínek pro čerpání podpory podle zákona o POZE.

Dozorová činnost ERÚ v oblasti POZE se týkala držitelů licence pro podnikání v energetických odvětvích, kteří zpravidla čerpají na vyrobenou elektrickou energii, případně na tepelnou energii, podporu ve formě výkupních cen nebo zelených bonusů. V roce 2021 byly kontroly prováděny za účelem ověření stavu energetických zařízení a údajů uvedených na platné licenci, dále pak, zda výrobci elektřiny z biomasy

a dodavatelé paliva z biomasy (výrobci, zpracovatelé a distributoři biomasy) vedou a uchovávají řádně dokumenty o použitých druzích paliva z biomasy. Zahájeno bylo osm kontrol podle zákona o POZE, z toho sedm jich bylo do konce roku také dokončeno.

Graf 35 Vývoj výroby elektřiny brutto z OZE a její podíl na tuzemské brutto spotřebě [TWh]

Zdroj: ERÚ

Pozn.: Podíl OZE na brutto spotřebě je prostý podíl výroby elektřiny brutto z OZE a celkové tuzemské brutto spotřeby elektřiny.

8.1 Komunitní energetika

V oblasti POZE dále ERÚ pracoval na podpoře rozvoje komunitní a lokální energetiky skrze koncept energetických společenství, představených již směrnicemi (EU) 2018/2001 a 2019/944. Současná evropská legislativa v oblasti energetiky a klimatu deklaruje nové role a nové mechanismy fungování energetického sektoru s důrazem na ochranu spotřebitele a jeho vyššího komfortu při zajišťování vlastních energetických potřeb a jako jedna z klíčových oblastí je energetická soběstačnost zákazníka či skupiny zákazníků a možnosti rozvoje energetických společenství a komunitní energetiky s využíváním obnovitelných zdrojů energie.

V budoucnosti bude čím dál více kladen zvláštní důraz na rozvoj komunitní energetiky, která stojí za ekonomickými, environmentálními a sociálními benefity v lokálním, národním i globálním měřítku, a jejíž rozvoj bude doprovázen lokálními investicemi, větší možností volby pro spotřebitele a zvýšenou účastí občanů na energetické transformaci. Pro efektivní rozvoj komunitní energetiky založil ERÚ spolu s MPO společný projekt nazvaný Komunitní a lokální energetika s cílem adaptace konceptu energetických

společenství do prostředí ČR prostřednictvím pěti pracovních skupin. Projektu se účastní další resorty s relevancí vůči tématu, např. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a Ministerstvo životního prostředí (MŽP), jednotliví stakeholderi z oblasti trhu s energií (držitelé licencí na distribuci a přenos, obchodníci, operátor trhu), zástupci neziskových organizací a spotřebitelských sdružení. Prostřednictvím projektu pak proběhla zejména příprava paragrafového znění implementace energetických společenství do nového energetického zákona. Prostřednictvím odborných útvarů se ERÚ podílel jak na přípravě tohoto paragrafového znění, tak i na vývoji modelů sdílení elektřiny, které by v první variantě mělo být na základě novelizace vyhlášky o Pravidlech trhu s elektřinou umožněno pro bytové domy od 1. 1. 2023. V oblasti komunitní energetiky pak ERÚ systematicky monitoruje rozvíjené a plánované projekty na úrovni měst a obcí, s nimiž intenzivně komunikujeme. Tyto projekty, v různorodé fázi přípravy či realizace, představují jasný důraz na proaktivní řešení tématu v rámci ČR a reprezentují podstatnou část trhu s potenciálem markantního rozvoje komunální energetiky. POZE tvořící jádro energetických společenství čeká růst právě prostřednictvím rozvoje komunitní energetiky. ERÚ pracuje komplexně na tom, aby byly s adekvátní pozorností řešeny veškeré aspekty tohoto rozvoje od legislativního ukotvení, modelů a topologie s ohledem na nadřazené sítě, sdílení dat, finanční a dotační aspekty rozvoje i dopady na regionální bázi. Aktivita nastartovaná v roce 2021 budou dále rozvíjeny v rámci projektů a pracovních skupin.

9 AKTIVITY ERÚ V OBLASTI VĚDY A VÝZKUMU

ERÚ se kontinuálně podílí na podpoře výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) v oblastech souvisejících s činnostmi úřadu, a pomáhá tak harmonizaci vědecko-výzkumného prostředí a uplatnění výstupů aktivit VaVal v praxi při výkonu regulace energetiky.

V rámci programů Technologické agentury ČR (TA ČR) je ERÚ aktivní v programech BETA2 a THÉTA. V roce 2021 bylo úspěšně dokončeno řešení projektu Hodnocení efektivity investic v regulovaných sektorech energetiky v ČR, jehož hlavními výstupy jsou certifikované metodiky pro hodnocení efektivity investic v sektorech elektroenergetiky, teplárenství a plynárenství. Dále pokračovalo řešení projektu Systém pro zpracování, analýzu a vyhodnocení statistických dat ERÚ.

V průběhu roku 2021 byly dále zahájeny projekty Komplexní inovace tarifní struktury v elektroenergetice a Softwarový nástroj pro srovnání nabídek dodavatelů elektřiny a plynu (Cenová kalkulačka ERÚ). Dále bylo rozhodnuto, že programu BETA2 bude využito i pro vývoj nástroje pro monitoring velkoobchodního trhu s energií v gesci Oddělení REMIT.

V programu THÉTA pokračovalo řešení jednoho projektu zaměřeného na vývoj nových metodik regulace v podmínkách decentralizované energetiky a tří projektů zaměřených na ověření možností nasazení smart meteringu v ČR a související regulatorní otázky. V průběhu roku 2021 dále proběhla 4. veřejná soutěž programu THÉTA, v níž uspěly a byly podpořeny celkem tři projekty s přijatou rolí aplikačního garanta ze strany ERÚ. Konkrétně se jedná o projekty:

- /// Ekonomicky oprávněné náklady v regulovaných sektorech elektroenergetiky a plynárenství,
- /// Dopady komunitní energetiky do prostředí energetických trhů a sítí,
- /// Komplexní prostředí pro rozvoj energetických společností – návrh legislativních, organizačních a motivačních opatření pro odstranění bariér rozvoje.

Realizace uvedených projektů pomůže ERÚ v modernizaci a zdokonalení výkonu cenové a technické regulace reflektující aktuální a budoucí trendy spojené s transformací energetiky. Na výše uvedených projektech, stejně jako na koncepčně důležitých rozvojových tématech, spolupracuje ERÚ s dalšími orgány státní správy (zejména MPO, MŽP, MMR atp.).

Ve spolupráci s TA ČR a MPO se v režii ERÚ uskutečnil další workshop k oblasti VaVal za účelem propojení výzkumných týmů a jejich projektů se státní správou. Druhý workshop s názvem Pokročilé trendy v provozu sítí: Smart Grids a Smart Metering v projektech VaVal přilákal na 60 zúčastněných partnerů z řad výzkumných projektů, zástupců státní správy i partnerů z akademického prostředí.

10 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

V roce 2021 vydala EK dva zásadní balíčky legislativních návrhů, které ovlivní vnitřní trh s energií. V červenci se jednalo o balík třinácti opatření s názvem Fit for 55, které mají vést k 55% snížení evropských emisí skleníkových plynů do roku 2030 v porovnání s rokem 1990. Balíček obsahuje jak návrhy upravující stávající směrnice či nařízení, tak úplně nové legislativní návrhy. Legislativní návrhy s relevancí pro ERÚ jsou revize směrnice OZE, revize směrnice o energetické účinnosti a nařízení ustanovující Sociální fond pro klimatická opatření. V prosinci 2021 dále EK vydala balíček opatření pro trhy s vodíkem a dekarbonizovaným plynem, jehož obsahem je jedno nové nařízení, a revize stávající směrnice a nařízení. Zároveň s tímto balíčkem byl vydán návrh revize směrnice o energetické náročnosti budov. Červencový balíček podporuje poptávku po obnovitelných a nízkouhlíkových plynech a jejich produkci, včetně vodíku. Ten prosincový umožňuje, aby se na trhu dekarbonizovala spotřeba plynu.

V rámci vykazovací a oznamovací povinnosti vyplývající pro ČR jako členskou zemi EU ze směrnic (EU) 2019/944, resp. č. 2009/73/ES byla EK, ACER a CEER v srpnu 2021 předána česká a anglická verze Národní zprávy ERÚ o elektroenergetice a plynárenství v ČR za rok 2020.

10.1 Reakce na vysoké ceny energie

V souvislosti s rostoucími cenami energie v průběhu roku 2021 zveřejnila 13. 10. 2021 EK tzv. Toolbox, který předkládá opatření, jak nejefektivněji a nejrychleji čelit bezprecedentnímu nárůstu cen za energii na velkoobchodních trzích. Cílem sdělení k otázce vysokých cen energie bylo, především předložit členským státům přehled takových nástrojů, které jsou okamžitě implementovatelné a současně nejsou v konfliktu s existujícím evropským legislativním rámcem pro fungování trhu s energiemi.

V návaznosti na Toolbox a na žádost EK vydala ACER 15. 11. 2021 svoji předběžnou zprávu o Posouzení vysokých cen energie v Evropě a současného designu velkoobchodního trhu s elektřinou, kde shrnula analýzu podzimních, rekordně vysokých cen energie. Zpráva ACER se také zabývala výsledným dopadem na ceny elektřiny. Finální posouzení pak bylo publikováno 29. 4. 2022.

Problematika vysokých cen energie a dopadů byla řešena rovněž napříč pracovními skupinami ACER a CEER, kde členové sdíleli informace k aktuálnímu vývoji situace a také konkrétní opatření, která byla zavedená v jednotlivých státech.

V listopadu 2021 měl ERÚ čest přivítat v Praze ředitele ACER Christiana Zinglersena, který přijel v rámci plánované návštěvy regulátorů napříč EU. Kromě diskuze nad evropskou energetickou regulací a dlouhodobou spoluprací mezi organizacemi byly tématy rozhovoru předsedy Rady ERÚ Stanislava Trávníčka a Christiana Zinglersena také podzimní zvyšování cen na energetických trzích a s tím související krachy dodavatelů energie v ČR.

10.2 Práce v mezinárodních skupinách

V rámci EU se mezinárodní aktivity ERÚ odehrávaly především na poli organizací ACER a CEER, kde se pracovníci ERÚ aktivně zapojovali v pracovních skupinách v oblasti elektroenergetiky, plynárenství, REMIT, ochrany spotřebitele a maloobchodu. Účastníci pracovních skupin měli v průběhu roku 2021 možnost podílet se na analýze dopadů výše vydaných legislativních návrhů. ERÚ také průběžně konzultoval své pozice s regulátory zemí Visegradské čtyřky a zapojil se do činností Regionálního sdružení energetických regulátorů (ERRA).

Ad hoc skupina COVID-19 sdružení CEER pokračovala ve své činnosti, výsledkem bylo zveřejnění finálního reportu shrnující dopad pandemie na evropský energetický sektor v době pandemie. Díky zlepšující se situaci zasedala pracovní skupina s menší frekvencí.

Pandemie COVID-19 znatelně ovlivnila převážně první polovinu roku 2021. Po osmnáctiměsíční pauze se pracovníci ERÚ mohli účastnit jednání pracovních skupin osobně. Takto se celkem uskutečnily čtyři zahraniční pracovní cesty. Všechna školení v roce 2021 se po vzoru předešlého roku konala on-line. Zaměstnanci ERÚ se formou videokonferencí zúčastnili rovněž Florentského, Madridského a Dublinského fóra, specializovaných workshopů a celkem pěti specializovaných školení CEER.

V rámci pracovních skupin ACER týkajících se elektroenergetiky byla řešena především problematika spojená s implementací síťových kodexů a rámcových pokynů, mimo jiné byly zaznamenány změny několika metodik. Důležitá jednání na půdě ACER se týkala nařízení CACM 2.0, které doporučuje zřízení jediného právního subjektu, který bude provádět všechny úkoly spojené s propojováním trhu. Neméně důležitým tématem byla implementace a přijetí nutných kroků pro projekt Core Flow-Based Market Coupling (CORE FBMC).

Pracovní skupina zaměřená na elektroenergetiku v rámci sdružení CEER v roce 2021 publikovala celkem pět studií. Kromě každoroční Monitorovací zprávy o velkoobchodních trzích s elektřinou v roce 2020 byla publikována i zpráva o dlouhodobé investiční strategii do obnovitelných zdrojů – Long-Term Generation Investment Signals in a Market with High Shares of Renewables.

Stěžejním tématem v rámci plynárenského sektoru bylo představení návrhu přepracovaného znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a Směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942 a projednávání konečná podoba revize nařízení (EU) č. 347/2013 ve smyslu přípravy pozičního dokumentu zejména s ohledem na hájení zájmů současných a budoucích spotřebitelů a zabezpečení účinnosti energetického systému. Poslední zmíněné nařízení bude revidováno v souladu s klimatickými cíli EU, resp. Zelenou dohodou pro Evropu (Green Deal) a to nahrazením plynárenských kategorií nízkouhlíkovými v budoucích seznamech PCI. ERÚ dohlížel na výstupy, které souvisely s implementací požadavků nařízení (EU) č. 312/2014.

Pracovní skupina CEER Customers and Retail Markets, která je zaměřena na spotřebitele a maloobchodní trh, v roce 2021 zorganizovala řadu setkání a publikovala dvě hlavní zprávy: Innovative Business Models and Consumer Protection Challenges a Billing Issues in the Clean Energy for All Europeans Package, dále pak ve spolupráci s ACER každoroční monitorovací zprávu ACER-CEER Annual Monitoring Report on Energy Retail and Consumer Protection. Na těchto aktivitách se podíleli také zaměstnanci ERÚ.

V lednu 2021 byla v rámci ACER založena nová pracovní skupina zaměřená na maloobchod – ACER Retail WG. Mezi hlavní činnosti této skupiny patří vypracování a publikování ACER-CEER Annual Monitoring Report on Energy Retail and Consumer Protection.

Stěžejní činností pracovní skupiny pro obnovitelné zdroje sdružení CEER v roce 2021 bylo zpracování zpráv CEER 2nd Paper on Unsupported RES a CEER Paper on Status of Transposition of RED II. Dalšími tématy bylo zpracování připomínek v rámci veřejných konzultačních procesů k připravovaným revizím směrnice (EU) 2018/2001 (RED) II a sdělení Komise C/2022/481, která již vstoupila v platnost.

Pracovníci ERÚ se rovněž aktivně podíleli na činnostech pracovních skupin řešících problematiku REMIT – více v kapitole 6.

11 LEGISLATIVNÍ A SPRÁVNÍ ČINNOST

11.1 Legislativní činnost

11.1.1 Změny právních předpisů v působnosti ERÚ

V roce 2021 vydal ERÚ osm vyhlášek:

Vyhláška č. 125/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. h)], podle kterého je ERÚ povinen vyhláškou stanovit pravidla trhu s elektřinou. Více informací naleznete v kapitole 4.1.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022, s výjimkou vybraných ustanovení, která nabyla účinnosti dnem 1. 4. 2021.

Vyhláška č. 207/2021 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění ERÚ podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. j)]. Vyhláška stanoví rozsah, náležitosti a termíny vyúčtování dodávek elektřiny, plynu a tepelné energie, souvisejících služeb v elektroenergetice a souvisejících služeb v plynárenství tak, aby úprava vyhovovala požadavkům na vyúčtování stanoveným směrnicí (EU) 2019/944 a směrnicí (EU) 2018/2002. Oproti zrušené vyhlášce č. 70/2016 Sb. došlo k doplnění obsahových náležitostí vyúčtování, které výslovně požadují obě směrnice, a k úpravě termínů řádného a mimořádného vyúčtování. Společným parametrem při poskytování řádného či mimořádného vyúčtování je požadavek na bezplatnost. Cílem nové právní úpravy rovněž bylo v maximální možné míře uvést do souladu požadavky na doklad o vyúčtování v elektroenergetice a plynárenství a usnadnit orientaci v dokladu o vyúčtování zákazníkům.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022.

Vyhláška č. 277/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění ERÚ podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. i)], podle kterého ERÚ vyhláškou stanoví pravidla trhu s plynem. Novela se týká aktualizace postupů pro vyrovnávání přepravní soustavy (kapitola 5.1.1).

Úpravy se týkaly rovněž pravidel přístupu ke skladovací kapacitě. Vyhláška eliminuje některá limitní omezení spojená s rezervací skladovacích kapacit, v reakci na zvyšující se konkurenci na trhu s flexibilitou. Právní úprava nastavuje podmínky pro další rozšíření portfolia nabízených produktů skladovacích kapacit. Úprava pravidel pro nabídku přerušitelné přepravní kapacity spočívá v zavedení horní hranice ve výši maximální technické kapacity, což zpřehlední nabídku přepravních kapacit, aniž by došlo k omezení uživatelů soustavy. Současně došlo k úpravě a zpřesnění ustanovení, u kterých byla identifikována možnost nejednoznačného výkladu nastavených procesů.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 8. 2021.

Vyhláška č. 487/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě

Vyhláška je prováděcím právním předpisem vydaným na základě zmocnění podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. g)], podle kterého je ERÚ povinen stanovit vyhláškou podmínky připojení výroben

elektřiny, distribučních soustav a odběrných míst zákazníků k elektrizační soustavě způsob stanovení podílu nákladů spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu nebo výkonu elektřiny a pravidla pro posuzování souběžných požadavků na připojení, a postup a podmínky pro sjednávání rezervovaného příkonu v předávacím místě. Více informací naleznete v kapitole 4.1.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022.

Vyhláška č. 488/2021 Sb., o podmínkách připojení k plynárenské soustavě

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění ERÚ podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. g)], podle kterého ERÚ stanoví vyhláškou podmínky připojení výroben plynu, distribučních soustav, zásobníků plynu a odběrných míst zákazníků k plynárenské soustavě, včetně způsobu stanovení podílu nákladů spojených s připojením a se zajištěním požadované kapacity, pravidel pro posuzování souběžných požadavků na připojení, technické požadavky na výstavbu těžebního plynovodu odkupovaného provozovatelem distribuční soustavy a podmínky instalace zařízení ve výrobnách biometanu podle energetického zákona (§ 57 odst. 9). Vyhláška zachovává materiální principy zavedené předchozí právní úpravou (vyhláškou č. 62/2011 Sb.) a upravuje proces připojení od podání žádosti o připojení žadatelem o připojení, přes posuzování žádosti o připojení provozovatelem nadřazené soustavy s ohledem na splnění zákonných podmínek připojení, až po předložení návrhu smlouvy o připojení. Náležitosti žádosti o připojení podle typu připojovaného zařízení definují přílohy vyhlášky. Dále vyhláška upravuje problematiku hrazení nákladů spojených s připojením a se zajištěním požadované kapacity a definuje pravidla stanovení podílu žadatele na oprávněných nákladech spojených s připojením jeho zařízení k přepravní soustavě. Vyhláška rovněž nově stanoví technické požadavky na výstavbu těžebního plynovodu připojovacího výrobu biometanu k distribuční soustavě odkupovaného provozovatelem distribuční soustavy. Cílem vyhlášky je zpřesnění lhůt a úkonů pro jednotlivé fáze procesu připojení, úprava pravidel týkajících se rezervace požadované kapacity, důraz na minimalizaci nákladů vynaložených ze strany provozovatele přepravní soustavy včetně zpřesnění pravidel úhrady nákladů spojených s připojením. Revizí prošly rovněž údaje požadované v žádostech o připojení.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022.

Vyhláška č. 489/2021 Sb., o postupech registrace podpor u operátora trhu a provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (registrační vyhláška)

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění ERÚ podle zákona o POZE [§ 53 odst. 2 písm. c) až f) a i)] a reaguje na novelu tohoto zákona účinnou ode dne 1. 1. 2022 (zákon č. 382/2021 Sb.), která zavádí nová schémata provozních podpor do roku 2030. Nově vymezený rozsah provozních podpor má být registrován v systému operátora trhu, a proto vyhláška upravuje postupy pro evidenci a identifikaci výrobců z POZE a výroben v systému operátora trhu, postupy a termíny pro registraci podpory a pro případnou změnu podpory nebo formy podpory, obsahové náležitosti registrace, postupy a termíny pro ověření zaevidovaných údajů ze strany operátora trhu, způsob komunikace mezi jednotlivými účastníky trhu prostřednictvím systému operátora trhu za účelem plnění povinností nebo uplatnění oprávnění vyplývajících ze zákona o POZE. Nadále je zachován princip, že registraci podpory iniciuje výrobce. Rozhodným dnem provedení registrace podpory je den, kdy výrobce v systému operátora trhu zadá úplné a správné požadované údaje. Vyhláška zpřesňuje pravidla upravující proces registrace podpory, stanoví základní rámec pro postupy aktualizace evidovaných údajů a nově upravuje povinnost operátora trhu zdůvodnit výrobci, proč registraci neprovedl.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022.

Vyhláška č. 490/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. h)] a zákona o POZE [§ 53 odst. 2 písm. g), h), j) a k)]. Tato novela současně adaptuje vyhlášku na nařízení (EU) 2019/943 a 2017/2195. Vyhláškou došlo ke zkrácení vyhodnocovacího intervalu pro obchodní produkty a vyhodnocení odchylek na 15 minut (od 1. 7. 2024), byl zrušen blokový trh s elektřinou, došlo k úpravě času uzavírky denního trhu s elektřinou, úpravě postupu pro způsob zúčtování regulační energie a byl definován postup pro stanovení ceny regulační energie pro účely zúčtování odchylek, kdy cena bude nově odvozena od ceny regulační energie stanovené v rámci platformy pro výměny standardních produktů v rámci automaticky ovládaného procesu obnovení frekvence a výkonové rovnováhy. Vyhláška dále v reakci na novelu zákona o POZE účinnou od 1. 1. 2022 upravuje postup pro stanovení rozdílu mezi hodinovou cenou a referenční výkupní cenou nebo referenční aukční cenou a způsob stanovení hodinového zeleného bonusu na elektřinu, hodinového zeleného bonusu z referenční výkupní ceny a aukčního bonusu na elektřinu. Další oblastí úpravy je postup vykazování dat pro účely úhrady regulovaných plateb provozovateli lokální distribuční soustavy a výrobcí v souvislosti se zavedením osvobození odběrů pro účely elektrické trakce od hrazení těchto plateb.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022, s výjimkou vybraných ustanovení, která nabyla účinnosti dnem 1. 4. 2022, a vybraných ustanovení, která nabydou účinnosti dnem 1. 7. 2024.

Vyhláška č. 513/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 262/2015 Sb., o regulačním výkaznictví, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška byla vydána na základě zmocnění podle energetického zákona [§ 98a odst. 2 písm. e)]. Provedené úpravy vykazování v oblasti elektroenergetiky reagují na schválené Zásady cenové regulace 2021–2025. Změny vykazování v oblasti plynárenství se týkaly sjednocení přístup s elektroenergetikou. Úpravy vykazování v oblasti teplárenství vyplývají z nové koncepce regulace teplárenství představované cenovým rozhodnutím k cenám tepelné energie na rok 2022. Další dílčí úpravy se týkaly aktualizace některých regulačních výkazů nebo zpřehlednění a zjednodušení jejich členění.

Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022.

Dále ERÚ v roce 2021 zahájil přípravu jednoho návrhu nové vyhlášky a dvou novel:

- /** Vyhláška o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie nahradí vyhlášku č. 296/2015 Sb.
- /** Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 8/2016 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích.
- /** Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 207/2021 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích, s ohledem na doplnění zmocnění v energetickém zákoně [§ 98a odst. 2 písm. j)] ke stanovení rozsahu a náležitostí informací o vyúčtování dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice a dodávek tepelné energie, a termínů poskytování informací o vyúčtování.

Vydání těchto předpisů se předpokládá v roce 2022.

11.1.2 Informace o novelizaci zákonů

V roce 2021 Parlament ČR projednal a schválil novely dvou zásadních zákonů pro činnost ERÚ, kterými jsou energetický zákon a zákon o POZE. ERÚ průběh legislativního procesu důsledně monitoroval a vyjádřil své stanovisko k poslaneckým pozměňovacím návrhům uplatněným k oběma novelám.

11.2 Správní činnost

11.2.1 Řízení o rozkladu v roce 2021

Rozhodování o rozkladu jako opravném prostředku proti prvostupňovým rozhodnutím ERÚ ve smyslu správního řádu (§ 152) je svěřeno Radě ERÚ. Rada ERÚ rozhoduje o rozkladech na základě doporučení rozkladové komise zřízené podle správního řádu (§ 152 odst. 3). ERÚ má v současné době zřízeny tři rozkladové komise, jednu pro oblast POZE, jednu pro oblast energetické infrastruktury a obchodu a jednu pro oblast ochrany spotřebitele. Přehled rozkladů rozhodnutých v roce 2021 podle agend je shrnut v následující tabulce.

Rozkladové komise Rady ERÚ projednaly v roce 2021 celkem 177 rozkladů a podnětů na přezkum. Na základě jejich projednání bylo rozhodnuto v 64 případech. O 113 rozkladech a podnětech na přezkum projednaných rozkladovými komisemi v roce 2021 nebylo do konce roku 2021 rozhodnuto. Rada ERÚ v roce 2021 dále rozhodla o 58 rozkladech, které byly rozkladovými komisemi projednány ještě v roce 2020. Celkem Rada ERÚ v roce 2021 rozhodla ve věci 119 rozkladů.

Z hlediska agendy lze v rozhodovací činnosti sledovat výrazný nárůst rozhodování ve věcech týkajících se sporů POZE a naopak pokles ve věcech týkajících se sporů v oblasti plynárenství či ve věcech licencí.

Tabulka 12 Přehled rozkladů rozhodnutých v roce 2021 podle agend

Rozklady proti rozhodnutím ve sporných řízeních, z toho podle odvětví	67
elektroenergetika	18
Plynárenství	2
Teplárenství	3
POZE	44
Rozklady proti rozhodnutím o správních deliktech, z toho podle	37
energetický zákon	18
zákon o cenách	10
zákon o ochraně spotřebitele	1
zákon o ochraně spotřebitele a energetický zákon	8
Rozklady ve věci žádostí o informace	3
Rozklady proti rozhodnutím ve věcech licenčních	8
Rozklady proti opatřením k nápravě protiprávního stavu	4
CELKEM	119

Zdroj: ERÚ

11.2.2 Sporná řízení

ERÚ rozhodoval v roce 2021 spory v odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. a) až e)]. Při rozhodování sporů postupoval ERÚ podle správního řádu (§ 141). Shrnutí naleznete v následující tabulce.

Na návrh zákazníka v postavení spotřebitele odebírajícího elektřinu, plyn nebo tepelnou energii pro spotřebu v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající, rozhodoval ERÚ podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 a 2] tzv. spotřebitelské spory.

Spotřebitelské spory se týkaly splnění povinnosti ze smluv, jejichž předmětem byla dodávka nebo distribuce elektřiny nebo plynu, a určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny nebo plynu, vznikl, trvá, nebo zanikl, a kdy se tak stalo. Typické byly spory o řádné nesplnění povinnosti vyúčtování dodávky elektřiny nebo plynu dodavatelem a spory o vzniku a zániku právního vztahu mezi zákazníkem a dodavatelem. Ve spotřebitelských sporech se negativně projevuje vliv zprostředkování a zastoupení, které spotřebitelé sjednávají bez vyhodnocení možného přínosu.

V roce 2021 bylo vedeno 138 řízení ve věci spotřebitelského sporu podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 a 2], z nichž v roce 2021 bylo celkem 107 pravomocně ukončeno.

V odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství ERÚ podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. a) až d)] v roce 2021 dále vedl celkem 114 řízení, z nichž pravomocně ukončil 38 řízení.

Předmětem těchto řízení podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. a) až c)] byly spory o uzavření smlouvy podle energetického zákona, spory o omezení, přerušení nebo obnovení dodávek nebo distribuce elektřiny nebo plynu z důvodu neoprávněného odběru nebo neoprávněné distribuce. Dále byly předmětem řízení spory o připojení nebo přístup k zařízením elektrizační nebo plynárenské soustavy.

Zvláštním typem sporů v oblasti elektroenergetiky byly spory podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. d)] ve spojení se zákonem o POZE (§ 52). V roce 2021 zaznamenal ERÚ v důsledku soudního výkladu zákona o POZE (§ 52 odst. 2) zvýšený počet sporů o vydání bezdůvodného obohacení a náhradu škody z důvodu neoprávněného čerpání podpory za vyrobenou elektřinu. Jedná se o skutkově a právně složité případy, které vyžadují individuální posouzení práv a povinností účastníků trhu s elektřinou spojených s právem na podporu elektřiny nebo tepla.

V odvětví plynárenství a teplárenství je dlouhodobě vedeno nejméně sporů. Spory mezi účastníky trhu s plynem a držiteli licencí a zákazníky v teplárenství se daří v mnoha případech vyřešit dohodou stran sporu bez potřeby rozhodnutí ERÚ.

11.2.3 Schvalovací řízení

V roce 2021 ERÚ rozhodoval podle energetického zákona [§ 17 odst. 7 písm. g) a i)] o schválení pravidel provozování přenosové soustavy a distribučních soustav v elektroenergetice, obchodních podmínek operátora trhu, řádu provozovatele přepravní soustavy, řádů provozovatelů zásobníku plynu a řádů provozovatelů distribučních soustav v plynárenství, desetiletého plánu rozvoje přenosové soustavy a přepravní soustavy. Dále podle energetického zákona (§ 17 odst. 4) vykonával ERÚ působnost regulačního orgánu podle příslušných nařízení EU. V roce 2021 ERÚ vedl celkem 54 schvalovacích řízení, pravomocně ukončil celkem 45 schvalovacích řízení.

Tabulka 13 Přehled vedených a pravomocně ukončených sporných a schvalovacích řízení podle pravomoci ERÚ

Typ řízení	Vedená řízení	Ukončená řízení
Sporná řízení, z toho podle odvětví	114	38
Elektroenergetika	103	32
Plynárenství	3	3
Teplárenství	8	3
Spotřebitelské spory	138	107
Schvalovací řízení	54	45

Zdroj: ERÚ

11.2.4 Řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím

ERÚ v roce 2021 vyřizoval 86 žádostí o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím (zákon 106).

ERÚ vydal v roce 2021 celkem osm rozhodnutí o odmítnutí žádosti podle zákona 106. ERÚ odmítal poskytnutí informací v případě, že požadované informace neměl k dispozici, nebo se jednalo o informace, které podle tohoto zákona nelze žadatelům poskytovat.

Proti vyřízení žádosti o poskytnutí informací byla podána jedna stížnost, kterou Rada ERÚ shledala za nedůvodnou.

V souladu se zákonem o poskytování informací byla na webu ERÚ zveřejněna Výroční zpráva ERÚ o činnosti v oblasti poskytování informací.

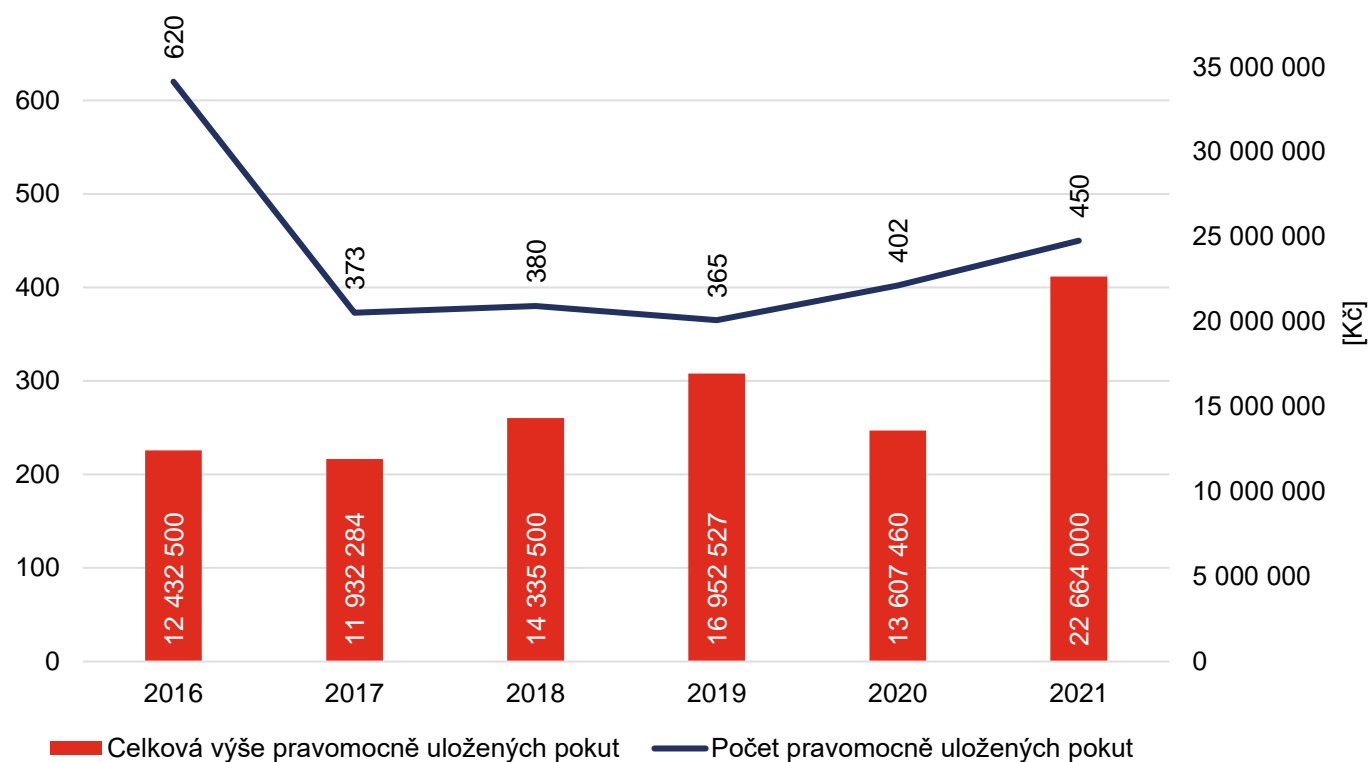
11.2.5 Sankční řízení

V oblasti výkonu dozorové působnosti vede ERÚ ve smyslu energetického zákona (§ 18 odst. 3) řízení o přestupcích podle energetického zákona, zákona o cenách, zákona o ochraně spotřebitele a zákona o POZE.

V roce 2021 obdržel celkem 824 podnětů k zahájení správního řízení, a to jak podněty na základě vlastních zjištění v rámci kontrol provedených podle kontrolního řádu, tak podněty vnější, mezi které patřily zejména výsledky šetření Policie ČR. V roce 2021 zahájil celkem 525 správních řízení pro podezření ze spáchání přestupků. 306 řízení ERÚ odložil, jednalo se zejména o podněty obdržené ze strany Policie ČR s neznámým pachatelem.

V roce 2021 ERÚ pravomocně rozhodl v 502 správních řízeních, z čehož uložil účastníkům řízení pravomocně ve 450 případech pokuty v celkové výši 22 664 000 Kč.

Graf 36 Přehled pravomocně uložených pokut

Zdroj: ERÚ

12 LICENCE

12.1 Vývoj

V oblasti udělování licencí byl rok 2021 ve znamení pokračujícího mírného nárůstu počtu aktivních licencí. Celkem bylo ERÚ doručeno 2 227 žádostí o udělení, změnu či zrušení licence. Počet aktivních licencí v období 2016–2021 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 14 Počet platných licencí podle předmětu podnikání

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Elektřina						
Výroba	26 357	26 282	26 321	26 405	26 604	26 792
Distribuce	254	254	254	254	257	268
Přenos	1	1	1	1	1	1
Obchod	380	388	403	411	409	423
Zahraniční obchod	27	29	33	34	39	37
Plyn						
Výroba	14	13	12	12	12	12
Distribuce	67	68	69	67	69	69
Přeprava	1	1	1	1	1	1
Obchod	213	227	236	243	240	255
Zahraniční obchod	29	27	27	29	37	39
Uskladňování	5	4	4	4	4	4
Tepelná energie						
Výroba	673	663	663	658	655	657
Rozvod	658	652	650	649	645	640
Operátor trhu						
Činnost operátora trhu	1	1	1	1	1	1
CELKEM	28 677	28 610	28 675	28 769	28 974	29 199

Zdroj: ERÚ

Z celkového pohledu na instalovaná energetická zařízení k výrobě elektřiny podle jednotlivých druhů OZE je i pro tento rok zřejmý v zásadě setrvalý stav počtu instalovaných energetických zařízení ve srovnání s předchozím rokem. Z pohledu počtu nově instalovaných fotovoltaických elektráren byl zaznamenán obdobný meziroční nárůst jako v roce předešlém, což bylo pokračujícím důsledkem investičního dotačního programu úspory energie vyhlášeným MPO. Vývoj počtu provozoven a instalovaného výkonu je uveden v následující tabulce.

Tabulka 15 Počet provozoven na výrobu elektřiny a instalované podle využitých druhů OZE

Provozovny		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vodní do 10 MW	Počet [-]	1 625	1 603	1 596	1 604	1 608	1 608
	Výkon [MW]	349,23	351,11	350,66	352,51	352,62	353,95
Větrné	Počet [-]	125	119	122	123	121	120
	Výkon [MW]	284,91	310,95	319,75	342,29	342,23	342,23
Sluneční	Počet [-]	28 351	28 348	28 412	28 554	28 880	29 140
	Výkon [MW]	2 127,16	2 130,39	2 119,47	2 127,54	2 148,71	2 157,14
S podílem bioplynu	Počet [-]	423	420	420	419	419	418
	Výkon [MW]	333,52	332,20	332,95	332,09	333,64	334,46
Skládkový plyn	Počet [-]	68	69	69	69	70	70
	Výkon [MW]	58,46	58,65	58,65	58,65	58,94	58,94
S podílem biomasy	Počet [-]	92	91	89	89	85	83
	Výkon [MW]	2 987,62	2 988,13	2 972,99	2 889,03	2 820,31	2 848,63

Zdroj: ERÚ

V roce 2021 bylo vydáno celkem 679 nových rozhodnutí o udělení licence. Dále bylo vedeno 1 141 správních řízení o změně licence v souvislosti se změnami odpovědných zástupců, změnou výkonu nebo počtu provozoven. Docházelo opět k častému převodu technologie na jiného držitele licence (zejména u malých fotovoltaických elektráren), a to převážně mezi rodinnými příslušníky či mezi fyzickými a právníckými osobami v souvislosti s prodejem nemovitostí. Bylo vedeno 407 správních řízení týkajících se zrušení licence. Ke zrušení licencí nejčastěji docházelo na vlastní žádost držitele licence, zejména v souvislosti s výše uvedenými převody energetických zařízení z jedné licence na druhou. Počet správních řízení celkově a podle druhu řízení v období 2016–2021 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 16 Počet licenčních řízení podle druhu žádosti

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nové licence	513	519	512	569	669	679
Změny licencí	1 122	1 167	1 004	1 099	1 120	1 141
Zrušené licence	487	501	383	416	401	407
CELKEM	2 122	2 187	1 899	2 084	2 190	2 227

Zdroj: ERÚ

Podrobnější informace o držitelích licencí a o jednotlivých provozovnách je možné nalézt na webu ERÚ.

12.2 Uznávání odborné kvalifikace

V roce 2021 bylo ERÚ přijato sedm žádostí o uznání odborné kvalifikace ve smyslu zákona o uznávání odborné kvalifikace. Ve všech sedmi případech bylo rozhodnuto o uznání odborné kvalifikace.

12.3 Energetický regulační fond

ERÚ je podle energetického zákona (§ 14 odst. 10) povinen předložit audit fondu za příslušný kalendářní rok (příloha 1). V souladu s touto povinností byl proveden audit podle auditorských směrnic vydaných Komorou auditorů ČR. Podle zprávy auditora kratkyaudit s.r.o., K nádraží 225, 664 59 Tělnice, IČO 07084153, zastoupené jednatelem Ondřejem Krátkým ze dne 7. 3. 2022, byly tvorba i čerpání fondu vedeny v souladu s platnými právními předpisy a fond je věrně a pravdivě zobrazen v účetní uzávěrce ERÚ za účetní období roku 2021.

Počáteční stav fondu byl k 1. 1. 2021 ve výši 45 444 392 Kč. V průběhu roku 2021 nebyla z účtu fondu vyplacena žádná úhrada za prokazatelné ztráty z činnosti nad rámec licence (vyhláška o Energetickém regulačním fondu). V roce 2021 nedošlo k žádným příjmům ani výdajům na tomto účtu energetického regulačního fondu a zůstatek na zvláštním běžném účtu fondu ke dni 31. 12. 2021 byl 45 444 392 Kč.

12.4 Řízení ve věcech správních poplatků

V souvislosti s řízením o udělení, změně nebo rušení licencí bylo na správních poplatcích vybráno 6 910 495 Kč. Několik subjektů požádalo o vrácení správního poplatku, z účtu ERÚ bylo vráceno 88 500 Kč. Čistá vybraná částka činí 6 821 995 Kč.

13 ROZPOČTOVÉ HOSPODAŘENÍ

Rozpočet kapitoly 349 – Energetický regulační úřad (kapitola 349) byl schválen jako součást zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2021 dne 18. 12. 2020.

Tabulka 17 Rozpočet kapitoly 349

Příjmy celkem [tis. Kč]	318 848,00
Výdaje celkem [tis. Kč]	292 164,73

Zdroj: ERÚ

13.1 Příjmy kapitoly

Tabulka 18 Členění příjmů celkem

Daňové příjmy [tis. Kč]	298 848,00
Nedaňové příjmy [tis. Kč]	20 000,00

Zdroj: ERÚ

Finanční prostředky na závazném ukazateli příjmy z rozpočtu EU bez společné zemědělské politiky celkem nebyly rozpočtovány.

Výsledek skutečného plnění příjmů celkem a porovnání se schváleným rozpočtem příjmů za rok 2021 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 19 Výsledky skutečného plnění – příjmy celkem za rok 2021

	Rozpočet příjmů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění proti rozpočtu [%]	Plnění proti skutečnosti roku 2020 [%]
Příjmy celkem, z toho	318 848,00	319 056,59	100,07	102,57
daňové příjmy	298 848,00	302 561,43	101,24	102,47
nedaňové příjmy	20 000,00	16 495,16	82,48	104,44

Zdroj: ERÚ

Daňové příjmy byly naplňovány na základě výběru správních poplatků za udělování, změnu a obnovu licencí subjektům podnikajícím v energetice ve výši 6 825,19 tis. Kč a dále především na základě poplatku na činnost ERÚ ve výši 295 736,24 tis. Kč.

Nedaňové příjmy plynou především z pokut. Celkem bylo v roce 2021 uhrazeno 424 pokut uložených ve správním řízení v celkové výši 16 065,40 tis. Kč (bez nákladů řízení), což představuje zvýšení proti roku 2020 o 4,26 % (tj. absolutně o 657,10 tis. Kč). Ostatní nahodilé příjmy byly ve výši 429,76 tis. Kč.

V počtu uhrazených pokut došlo ke zvýšení proti roku 2020 o 4,18 % (tj. absolutně o 17 pokut).

Zároveň zůstalo 362 neuhrazených pohledávek z pokut v právní moci v celkové výši 14 065,71 tis. Kč (bez nákladů řízení), což je zvýšení proti roku 2020 o 70,91 % (tj. absolutně o 5 835,60 tis. Kč).

13.2 Výdaje kapitoly

Pro rok 2021 byly rozpočtovány výdaje celkem ve výši 292 164,73 tis. Kč (schválený rozpočet), v průběhu roku 2021 byly upraveny na výši 292 968,12 tis. Kč (rozpočet po změnách). Z důvodu použití nároků z nespotřebovaných výdajů podle zákona o rozpočtových pravidlech (§ 47) v celkové výši 45 243,81 tis. Kč a vázání za neobsazená místa ve výši 14 247,42 tis. Kč byl konečný rozpočet kapitoly výdaje celkem ve výši 323 964,51 tis. Kč.

Výsledek skutečného čerpání výdajů celkem a porovnání s konečným rozpočtem výdajů za rok 2021 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 20 Výsledky skutečného čerpání – výdaje celkem za rok 2021

	Konečný rozpočet výdajů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění proti konečnému rozpočtu [%]	Plnění proti skutečnosti roku 2020 [%]
Výdaje celkem, z toho	323 964,51	285 861,69	88,24	97,81
kapitálové výdaje	19 725,00	2 778,20	14,08	47,06
běžné výdaje	304 239,51	283 083,49	93,05	98,86

Zdroj: ERÚ

Při realizaci jednotlivých výdajů byly finanční prostředky vynakládány s maximální efektivností, hospodárností a účelností, vždy ve vztahu k dosažení maximálního přínosu pro ERÚ a jeho činnosti. S ohledem na výše uvedené došlo k úspoře finančních prostředků v rámci rozpočtu výdajů celkem ve výši 38 102,83 tis. Kč.

Tabulka 21 Členění úspor rozpočtu výdajů za rok 2021

Oblast platy a ostatní osobní výdaje vč. pojistného a FKSP [tis. Kč]	4 131,19
Oblast programového financování EDS/SMVS [tis. Kč]	16 946,80
Oblast ostatních běžných výdajů [tis. Kč]	17 024,84

Zdroj: ERÚ

Kapitola 349 vykazuje nároky z nespotřebovaných výdajů k 1. 1. 2022 v celkové výši 91 574,07 tis. Kč.

Tabulka 22 Členění nároků z nespotřebovaných výdajů

Profilující výdaje [tis. Kč]	45 274,70
Neprofilující výdaje [tis. Kč]	46 299,37

Zdroj: ERÚ

13.3 Programové financování

V systému programového financování majetku byl zaveden pro rok 2021 program 149 020 – Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ERÚ. Program se skládá ze dvou podprogramů:

- /// podprogram 149 021 – Pořízení a obnova informační a komunikační technologie (ICT) ERÚ,
- /// podprogram 149 022 – Pořízení a obnova ostatního majetku ERÚ.

Základním cílem programů je zajistit vybudování odpovídající materiálně-technické základny ERÚ s maximálním důrazem na oblast ICT.

Vzhledem k tomu, že většina agend, které ERÚ zajišťuje, je soustředěna v Jednotném informačním systému ERÚ, byla většina finančních prostředků v rámci podprogramu ICT čerpána na jeho rozvoj. Během roku 2021 byly realizovány především tyto aktivity v oblasti ICT:

- /// Jednotný informační systém ERÚ,
- /// pořízení a obnova hardware a software,
- /// zajištění kybernetické bezpečnosti a bezpečnosti informací.

Výsledné hospodaření programového financování majetku v roce 2021 podle podprogramů zachycuje následující tabulka. V souladu s prioritami ERÚ byl pro rok 2021 vyčleněn největší objem finančních prostředků pro informační technologie (podprogram 149 021).

Tabulka 23 Výsledné hospodaření podle podprogramů za rok 2021

	Konečný rozpočet výdajů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění [%]
Program 149 020, z toho	19 725,00	2 778,20	14,08
podprogram 149 021	17 325,00	2 159,09	12,46
podprogram 149 022	2 400,00	619,11	25,80

Zdroj: ERÚ

13.4 Výdaje na zahraniční pracovní cesty

Z důvodu pandemie COVID-19 se v průběhu roku 2021 uskutečnily pouze čtyři zahraniční pracovní cesty zaměstnanců ERÚ, pro porovnání se v roce 2020 uskutečnilo 11 cest. V průběhu roku se zaměstnanci ERÚ účastnili jednání pracovních formací ACER, CEER a ERRA, dále workshopů, pracovních skupin EK a konferencí videokonferenčně nebo hybridní formou. V roce 2021 zaměstnanci absolvovali pět on-line školení v rámci vzdělávacích aktivit sdružení CEER.

Výdaje za oblast zahraničních pracovních cest za rok 2021 dosáhly celkového finančního objemu 97,87 tis. Kč (139,61 tis. Kč v roce 2020). V porovnání s rokem 2020 došlo ke snížení počtu zahraničních pracovních cest o 63,64 %. Celkové výdaje se snížily v porovnání s minulým rokem o 29,90 %.

Na úhradu členských příspěvků organizaci CEER a ERRA (rozpočtová položka 5532 – ostatní neinvestiční transfery do zahraničí) byla k datu 31. 12. 2021 vynaložena celkem částka ve výši 954,71 tis. Kč.

13.5 Vyhodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti hospodaření ERÚ

Zákon o rozpočtových pravidlech (§ 39 odst. 3) ukládá správci kapitoly soustavné sledování a vyhodnocování hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů své kapitoly. Proto ERÚ

s výše uvedenou povinností pravidelně vyhodnocoval vynakládání prostředků kapitoly na základě pravidelných čtvrtletních zpráv o hospodaření a souhrnného ročního vyhodnocení.

V souladu s příslušnou legislativou i vyhodnocoval kritéria účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti jak v rámci předběžné řídicí kontroly před vznikem a po vzniku závazku, tak i v průběžné a následné řídicí kontrole podle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě a příslušné prováděcí vyhlášky, kterou se provádí zákon o finanční kontrole ve veřejné správě. Veřejné zakázky byly ERÚ jako veřejným zadavatelem realizovány v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek v souladu s vnitřní směrnicí k postupu zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a ostatními předpisy týkajícími se veřejných zakázek.

13.6 Plnění závazných ukazatelů

Všechny stanovené závazné ukazatele byly splněny a v žádném z nich nedošlo k nepovolenému překročení plánovaného objemu finančních prostředků (příloha 2). Podrobný rozbor rozpočtového hospodaření je uveden v příslušných částech návrhu státního závěrečného účtu kapitoly 349 za rok 2021 včetně tabulkových příloh a sestav.

13.7 Peněžní fondy, údaje o majetku, pohledávkách a závazcích

Převody z peněžních (vlastních) fondů do příjmů kapitoly 349 nebyly v roce 2021 realizovány.

Tabulka 24 Peněžní fondy k 31. 12. 2021

FKSP [tis. Kč]	1 292,88
Rezervní fond [tis. Kč]	0,00

Zdroj: ERÚ

Tabulka 25 Stav majetku ERÚ k 31. 12. 2021

Pořizovací cena majetku [tis. Kč]	233 123,28
Zůstatková cena majetku [tis. Kč]	77 420,61

Zdroj: ERÚ

Celková hodnota majetku v roce 2021 proti roku 2020 v pořizovacích cenách vzrostla o 12 788,77 tis. Kč.

Tabulka 26 Celkové pohledávky k 31. 12. 2021

Celkové pohledávky [tis. Kč]	17 177,74
-------------------------------------	-----------

Zdroj: ERÚ

Největší část celkových pohledávek tvořily pokuty ve správním řízení (včetně nákladů řízení) ve výši 14 247,71 tis. Kč.

Tabulka 27 Celkové závazky k 31. 12. 2021

Celkové závazky [tis. Kč]	65 376,38
----------------------------------	------------------

Zdroj: ERÚ

Největší část celkových závazků tvořily prostředky Energetického regulačního fondu ve výši 45 444,39 tis. Kč.

ERÚ neměl žádné závazky vůči dodavatelům – dodavatelské faktury zaevidované do 31. 12. 2021 byly uhrazeny. ERÚ nevykazoval k 31. 12. 2021 žádné závazky po lhůtě splatnosti.

14 LIDSKÉ ZDROJE

14.1 Personální agenda

Schváleným rozpočtem a systemizací na rok 2021 byl stanoven počet zaměstnanců ERÚ ve výši 289 systemizovaných míst. Ve srovnání s rokem 2020 došlo ke snížení o sedm míst.

Z celkového fyzického počtu 251 zaměstnanců k 31. 12. 2021 mělo 106 zaměstnanců pracoviště v Jihlavě, 70 zaměstnanců v Ostravě a 75 zaměstnanců v Praze.

Bylo vyhlášeno a realizováno 191 výběrových řízení na služební místa, čtyři výběrová řízení v režimu zákoníku práce na služební místa a čtyři výběrová řízení v režimu zákoníku práce na pracovní místa. I přes realizovaná výběrová řízení se nepodařilo všechna služební místa obsadit. Příčinou je často zdlouhavost procesu přijetí do služebního poměru vyvolaná danými lhůtami výběrového řízení a neschopnost služebního úřadu konkurovat nástupním platem soukromému sektoru, zejména v oboru energetiky. Mnohým uchazečům navíc leckdy nevyhovují specifika a podmínky služebního poměru.

ERÚ zajišťuje úřednickou zkoušku v oboru služby 29 – Energetika pro celou státní správu. V roce 2021 proběhlo celkem devět termínů úřednických zkoušek, během nichž úspěšně složilo úřednickou zkoušku třináct státních zaměstnanců ERÚ a jedenáct státních zaměstnanců ostatních institucí.

14.2 Vzdělávací činnost

ERÚ disponoval dostatečným objemem rozpočtových prostředků v oblasti vzdělávání, a byl tak schopen plně zajistit požadované vzdělávací aktivity. Na vzdělávání zaměstnanců byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 2 085,81 tis. Kč. V porovnání s rokem 2020 jde o nárůst o 48,27 %, tj. absolutně o 679,06 tis. Kč. Celkové výdaje na vzdělávání za rok 2021 tak představují podíl 1,26 % ze skutečných nákladů na platy zaměstnanců v pracovním a služebním poměru (včetně platů členů Rady ERÚ), což je zvýšení proti roku 2020 (podíl 0,84 % při objemu 1 406,75 tis. Kč).

Vstupní vzdělávání úvodní absolvovalo 43 zaměstnanců. Vstupní vzdělávání následné bylo organizováno ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu, zúčastnilo se ho 12 zaměstnanců. Cílem bylo seznámit účastníky se základy právního řádu, s fungováním veřejné správy, s problematikou veřejných financí apod.

ERÚ dbá na prohlubující vzdělávání manažerské a vzdělávání představených. V roce 2021 proběhlo školení zaměřené na manažerské dovednosti, kterého se zúčastnili dva zaměstnanci a školení Tři náročné situace vedoucího pracovníka, kterého se zúčastnil jeden zaměstnanec.

V roce 2021 probíhala v širší míře jazyková výuka, do které byla zařazena i část nově nastupujících zaměstnanců. Pro rok 2021 bylo stanoveno celkem 70 systemizovaných míst, u nichž je znalost jednoho světového jazyka kvalifikačním předpokladem. Celkem tedy splnilo k datu 31. 12. 2021 kvalifikační požadavek znalosti cizího jazyka 100 % zaměstnanců z obsazeného počtu systemizovaných míst.

Celkem se uskutečnilo 103 vzdělávacích akcí v oblasti státní správy, kybernetické bezpečnosti, korupce, etiky a whistleblowingu, MS Office, školení odborné způsobilosti, BOZP, požární ochrany a práce ve výškách a další odborná a průběžná školení reagující na aktuální legislativní změny. Proškoleny v nich bylo v přepočtu 1 078 zaměstnanců (v roce 2020 bylo proškoleny 271 zaměstnanců při počtu 56 vzdělávacích akcí).

Na jazykové vzdělávání bylo v roce 2021 vynaloženo celkem 868,85 tis. Kč, čímž došlo k poklesu proti roku 2020 (1 044,18 tis. Kč). U ostatního vzdělávání a školení se částka výdajů proti roku 2020 (362,57 tis. Kč) výrazně zvýšila.

14.3 Zaměstnanci

Rozpočtovaný průměrný plat na rok 2021 byl plánován ve výši 51 223 Kč (schválený rozpočet), skutečně dosažený průměrný plat byl ve výši 56 203 Kč, index 109,72 %. Při meziročním porovnání skutečně dosaženého průměrného platu 2021/2020 činí index 104,69 %. K mírnému meziročnímu navýšení celkového průměrného platu došlo z důvodu platových postupů zaměstnanců, proplácení nařízené přesčasové práce a přiznáním ostatních složek platu. Ukazatele pro rok 2021 jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 28 Ukazatele rozpočtu v oblasti platů

	Schválený rozpočet 2021 [tis. Kč]	Konečný rozpočet 2021 [tis. Kč]	Skutečnost 2021 [tis. Kč]	Index [%]
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	179 955,36	170 776,93	167 876,41	98,30
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	26 732,74	26 647,70	26 106,53	97,97
Platy zaměstnanců na služebních místech podle zákona o státní službě	142 250,29	132 435,46	130 878,67	98,82
Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozané od platů ústavních činitelů	8 656,80	8 656,80	8 656,80	100,00

Zdroj: ERÚ

V rámci závazného ukazatele Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci byly zapojeny nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 721,44 tis. Kč z důvodu výplaty odbytného v souvislosti s dopady systematizace k 1. 1. 2020. Dále došlo rozpočtovým opatřením k navýšení tohoto ukazatele ve výši 591,60 tis. Kč na úhradu výdajů spojených s vysláním zaměstnance ERÚ do instituce EU a snížení ve výši 10 491,47 tis. Kč z důvodu vázání prostředků státního rozpočtu za neobsazená místa. Prostředky na platy byly čerpány úměrně s mírou obsazenosti systemizovaných míst.

Tabulka 29 Průměrný přepočtený stav a fyzický evidenční stav zaměstnanců

	Plán 2021 [-]	Skutečnost 2021 [-]	Index [%]
Průměrný přepočtený stav zaměstnanců, z toho	289	245,60	84,98
státní zaměstnanci	236	193,05	81,80
zaměstnanci v režimu zákoníku práce	48	47,55	99,06
členové Rady ERÚ	5	5	100,00
Fyzický evidenční stav zaměstnanců, z toho	289	251	86,85
státní zaměstnanci	236	198	83,90
zaměstnanci v režimu zákoníku práce	48	48	100,00
členové Rady ERÚ	5	5	100,00

Zdroj: ERÚ

Na ostatní osobní výdaje byly čerpány prostředky ve výši 1 512,97 tis. Kč, a to formou dohod o provedení práce nebo dohod o pracovní činnosti na výkon prací.

Počet vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců v roce 2021 činil 83,66 %. Struktura vzdělání koresponduje s velmi vysokými nároky kladenými na zaměstnance ERÚ.

V ERÚ je podporována snaha o zachování rovnosti mužů a žen a diverzity v rozhodovacích pozicích. V rámci představených a vedoucích zaměstnanců bylo k datu 31. 12. 2021 z celkového počtu 48 plánovaných pozic obsazeno 45, z toho 15 ženami, tj. podíl 33,33 %. V celkovém početním stavu zaměstnanců je zastoupeno 47,84 % mužů a 52,19 žen, přičemž je patrný silící trend nárůstu počtu žen. Tato situace je zřetelná především na okruhu přihlášených účastníků do vyhlašovaných výběrových řízení k obsazení volných systemizovaných míst.

15 VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM

ERÚ má zavedený odpovídající vnitřní kontrolní systém v souladu s ustanoveními zákona o finanční kontrole, svou koncepcí, záměry a cíli, čímž vytváří podmínky pro příznivé kontrolní prostředí pro hospodaření s veřejnými prostředky.

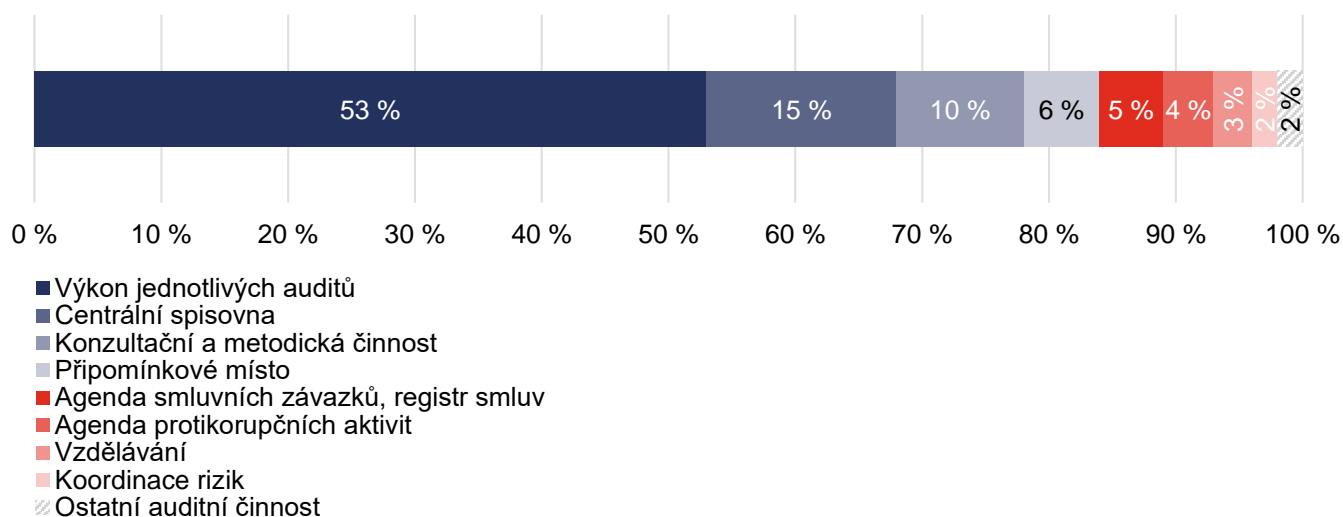
Činnost ERÚ je upravena soustavou právních, vnitřních a služebních předpisů. Organizace a delegace odpovědností je zajištěna souborem řídicích a kontrolních nástrojů a postupů k organizování, řízení a zajištění finanční kontroly v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Provádí analýzu rizik, na základě které plánuje a realizuje interní audity, využívá tři stupně řídicí kontroly, zveřejňuje výsledky rozhodovacího řízení, přijímá opatření k odstranění zjištěných nedostatků, má nastaven systém prevence a detekce korupce a činí i další kroky nezbytné k udržování a prověřování účinnosti vnitřního kontrolního systému k zajištění fungování řídicí kontroly a interního auditu.

Řídicí kontrola je realizována vedoucími zaměstnanci a představenými v rámci jim stanovených pravomocí na všech úrovních řízení za účelem dosažení stanovených cílů a minimalizace výskytu rizik. Je zajišťována v procesu přípravy finančních operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověřování vybraných operací v rámci dosažených výsledků a správnosti hospodaření. O všech schvalujících postupech řídicí kontroly jsou vyhotoveny písemné záznamy.

Interní audit zajišťuje samostatné, funkčně nezávislé oddělení, jehož činnost je přímo řízena a koordinována Radou ERÚ, která zodpovídá za jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od ostatních řídicích a výkonných struktur. Plní důležitou roli pro fungování a zdokonalování vnitřního kontrolního systému a pomáhá ERÚ dosahovat jeho cílů tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování účinnosti systému řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů a řízení a správy ERÚ.

Výkon jeho činnosti probíhal na základě Plánu interního auditu na rok 2021 schváleného Radou ERÚ. Při plánování auditní činnosti pro rok 2021 byl zohledněn přetrvávající mimořádný režim úřadu a nastavená bezpečnostní opatření v souvislosti s pandemií COVID-19. Interní audity byly zaměřeny na hlavní procesy ERÚ, ve kterých bylo možno maximálně využít elektronické podklady v přiměřeném rozsahu a detailu.

Graf 37 Přehled aktivit interního auditu v roce 2021

Zdroj: ERÚ

Auditní akce byly v roce 2021 zaměřeny na:

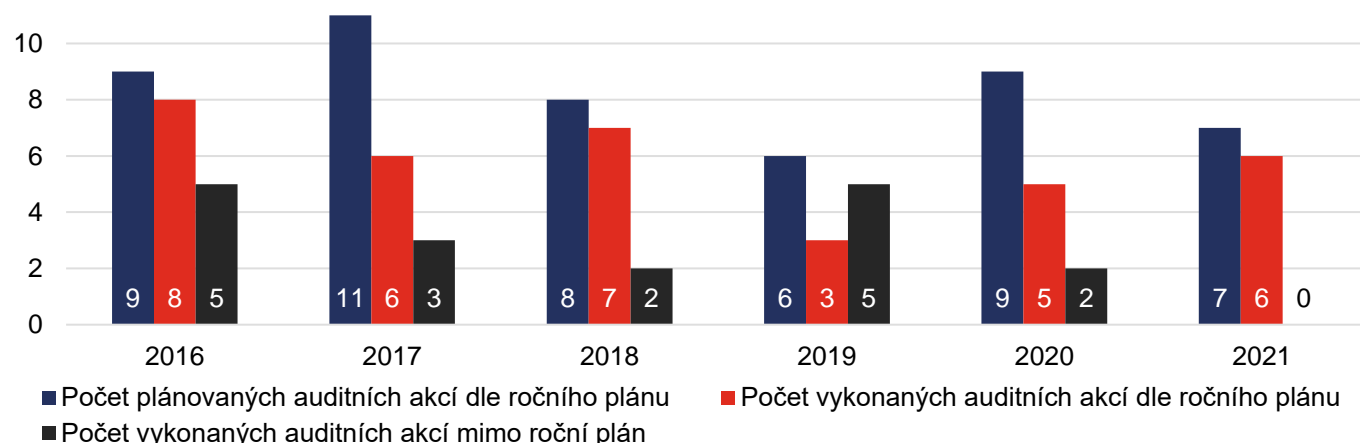
- /// dodržování právních, služebních a vnitřních předpisů,
- /// nastavení řídicích a kontrolních mechanismů,
- /// prověření hospodárného, účelného a efektivního využívání veřejných prostředků,
- /// správnost, úplnost a průkaznost účetnictví,
- /// proces a rozsah přístupových práv v rámci informačních systémů ERÚ a dodržování zásad informačních systémů a jejich rizik,
- /// ověření správnosti prováděných pracovních postupů v procesu udělování licencí v energetických odvětvích,
- /// dodržování postupů při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu se zaměřením na úplnost, vedení a uchovávání písemné dokumentace všech úkonů souvisejících s realizací veřejných zakázek,
- /// dodržování pravidel právních předpisů při zpracování osobních údajů,
- /// plnění protikorupčních opatření.

V jednotlivých auditovaných oblastech byl také prověřen a vyhodnocen vnitřní kontrolní systém. Prostřednictvím řídicí kontroly byla vyhodnocena provozní, finanční, právní a jiná rizika související s plněním záměrů a cílů úřadu. Výsledky interních auditů byly projednány s Radou ERÚ a s odpovědnými vedoucími zaměstnanci auditovaných útvarů, kteří přijali odpovídající opatření.

Konzultační a metodická činnost interního auditu byla zaměřena na hodnocení nastavených procesů a jejich zdokonalování především v oblasti systému řízení rizik, uzavírání smluvních vztahů s vazbou na zveřejňování smluv v registru smluv, finančního řízení, veřejných zakázek a vedení spisové a archivní služby.

Oddělení interního auditu vykonalo v roce 2021 celkem 5 auditních akcí a jeden následný audit, který vyhodnotil stav plnění přijatých opatření k nápravě zjištěných nedostatků z již provedených auditů. Celkový počet vykonaných auditů byl počtem auditů srovnatelný s rokem 2020, avšak ve srovnání s předchozími roky jejich počet klesl, zejména z důvodu zařazení většího počtu systémových auditů, které byly zaměřeny průřezově najednou na více oblastí.

Graf 38 Počet auditních akcí v návaznosti na roční plány

Zdroj: ERÚ

Interními audity v roce 2021 nebyla identifikována žádná pochybení závažnějšího charakteru, která by vedla k uložení rozsáhlých, či systémových opatření k jejich nápravě a která by měla významný vliv na

řádnou správu a řízení při hospodaření s veřejnými prostředky a majetkem. Přijatá opatření směřovala zejména ke zlepšení procesů a pracovních postupů auditovaných oblastí.

Na základě výsledků interních auditů a kontrol v roce 2021 lze podat přiměřené ujištění, že zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek. Jednotlivé prvky, ze kterých se vnitřní kontrolní systém skládá, poskytují přiměřenou jistotu, že ERÚ má nastaven funkční vnitřní kontrolní systém, který poskytuje přiměřené ujištění, že veřejné výdaje vykazované v rámci kapitoly 349 státního rozpočtu jsou čerpány v souladu s legislativním rámcem.

15.1 Vnější kontrola

V roce 2021 byly provedeny dvě vnější kontroly úřadu. Oblastním inspektorátem pro Jihočeský kraj a Vysočinu byla v období únor až srpen 2021 provedena kontrola dodržování povinností vymezených zákonem o inspekci práce se zaměřením na povinnosti na úseku pracovní doby a povinnosti na úseku pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Kontrolou bylo identifikováno toliko pochybení spočívající v absenci vyznačení začátku a konce odpracované směny a začátku a konce odpracované práce přesčas v pracovních listech náhodně vybraných zaměstnanců za období do konce roku 2020.

Kontrolnímu orgánu byla již při zahájení kontroly předložena aktualizace vnitřního a služebního předpisu týkající se této oblasti, v rámci kterého byla úřadem nastavena příslušná opatření k odstranění nedostatků, a to nastavením nového systému evidence pracovní a služební doby, přesčasové práce a pohotovostí, s účinností od 1. 1. 2021.

Všeobecnou zdravotní pojišťovnou ČR (VZP ČR) byla v závěru roku provedena kontrola dodržování oznamovací povinnosti, stanovení vyměřovacích základů a výše pojistného a dodržování termínů splatnosti pojistného.

Kontrolou byly zjištěny splatné závazky vůči VZP ČR u jednoho zaměstnance, evidenční nedostatky zjištěny nebyly. Nedoplatek vůči VZP ČR vznikl z důvodu přechodu na nový personální a mzdový systém, kdy došlo k chybnému nahrání neaktuálního kódu zdravotní pojišťovny u jednoho zaměstnance, v důsledku čehož byly platby odváděny na účet jiné zdravotní pojišťovny, které byla odeslána žádost o vrácení přeplatku a vzniklý nedoplatek byl odveden na účet VZP ČR.

PŘÍLOHY

Příloha 1 Zpráva auditora

KRATKY AUDIT

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Vedení Energetického regulačního úřadu

Výrok auditora

Provedli jsme audit fondu zřízeného dle ustanovení § 14 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů („prvek účetní závěrky“) Energetického regulačního úřadu („Společnost“) sestaveného na základě českých účetních předpisů k 31.12.2021.

Podle našeho názoru jsou finanční informace v rozvaze ve fondu zřízeného dle ustanovení § 14 zákona č. 458/2000 Sb. k 31.12.2021 ve všech významných (materiálních) ohledech sestaveny v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Odpovědnost statutárního orgánu Společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky, tak aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je Společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán plánuje zrušení Společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit prvku účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že prvek účetní závěrky neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v prvku účetní závěrky odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti prvku účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a

informace, které v této souvislosti statutární orgán Společnosti uvedl v příloze účetní závěrky vztahující se k auditovanému prvku účetní závěrky.

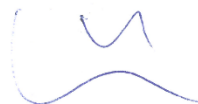
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem, a zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

Naší povinností je informovat statutární orgán mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

kratkyaudit s.r.o.
K nádraží 225, 664 59 Telnice
Evidenční číslo 583

Ondřej Krátký
Evidenční číslo 2437

7. března 2022

Příloha 2 Rozpočtové hospodaření ERÚ
Tabulka 30 Plnění závazných ukazatelů pro rok 2021

Ukazatele	Schválený rozpočet [tis. Kč]	Rozpočet po změnách [tis. Kč]	Konečný rozpočet příjmů a výdajů [tis. Kč]	Skutečnost [tis. Kč]	Plnění [%] (srovnání sloupců 4 a 3)
	1	2	3	4	5
Souhrnné ukazatele					
Příjmy celkem	318 848,00	318 848,00	318 848,00	319 056,59	100,07
Výdaje celkem	292 164,73	292 968,12	323 964,51	285 861,69	88,24
Specifické ukazatele – příjmy					
Daňové příjmy	298 848,00	298 848,00	298 848,00	302 561,43	101,24
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem, v tom níže	20 000,00	20 000,00	20 000,00	16 495,16	82,48
příjmy z rozpočtu EU bez SZP celkem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy přijaté transfery celkem	20 000,00	20 000,00	20 000,00	16 495,16	82,48
Specifické ukazatele – výdaje					
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů ERÚ, v tom níže	292 164,73	292 968,12	323 964,51	285 861,69	88,24
výdaje spojené s výkonem předsednictví v Radě EU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ostatní výdaje na zabezpečení plnění úkolů ERÚ	292 164,73	292 968,12	323 964,51	285 861,69	88,24
Průřezové ukazatele					
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	179 955,36	180 546,96	170 776,93	167 876,41	98,30
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	26 732,74	26 732,74	26 647,70	26 106,53	97,97
Platy zaměstnanců na služebních místech podle zákona o státní službě	142 250,29	142 841,89	132 435,46	130 878,67	98,82
Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů ústavních činitelů	8 656,80	8 656,80	8 656,80	8 656,80	100,00
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	60 824,91	61 024,87	57 478,75	56 290,04	97,93
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	3 552,80	3 564,63	3 354,80	3 312,84	98,75
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu EU bez SZP – celkem, v tom níže	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ze státního rozpočtu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
podíl rozpočtu EU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	0,00	0,00	19 725,00	2 778,20	14,08

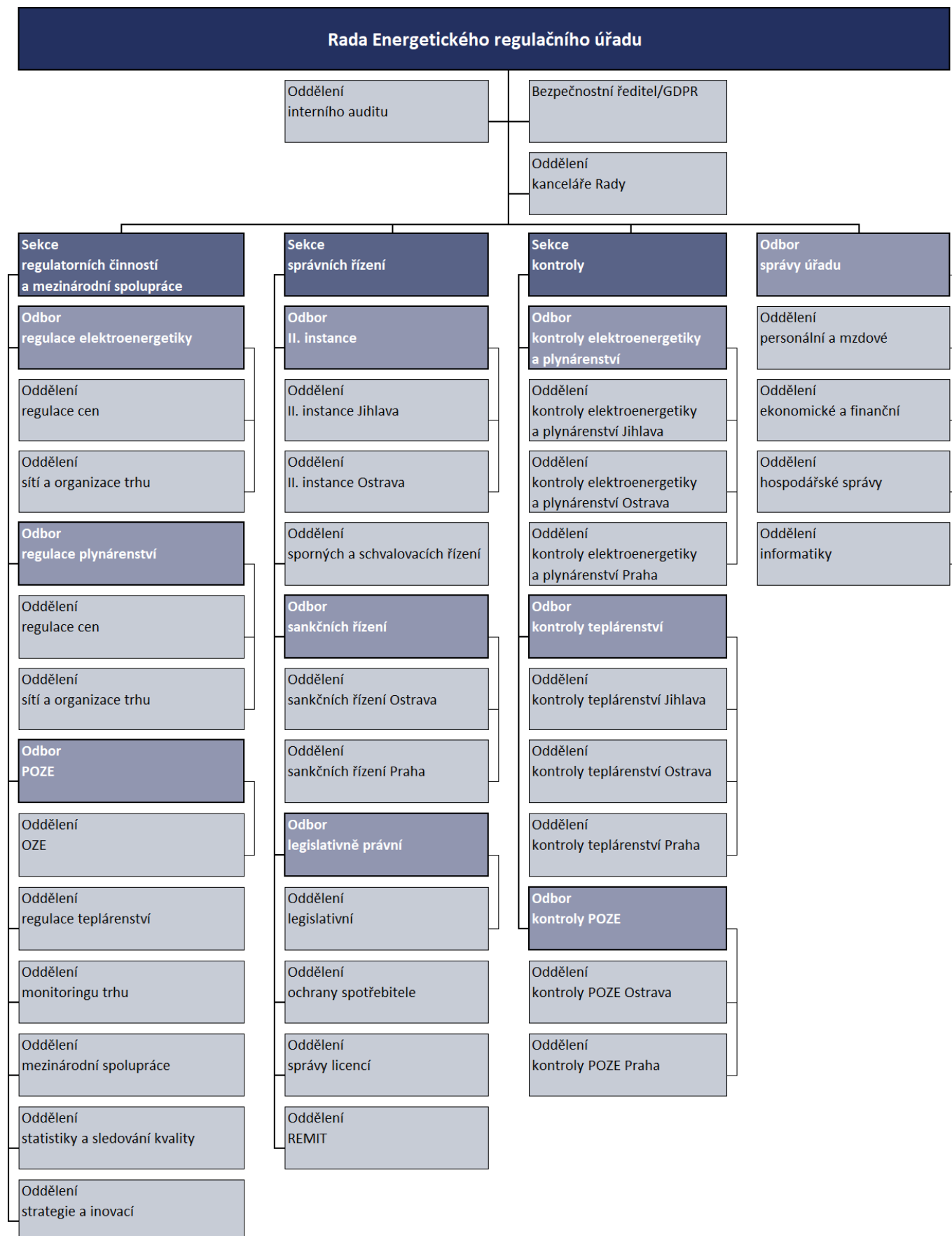
Zdroj: ERÚ

Tabulka 31 Porovnání skutečných výdajů kapitoly 349 – ERÚ za období 2017–2021

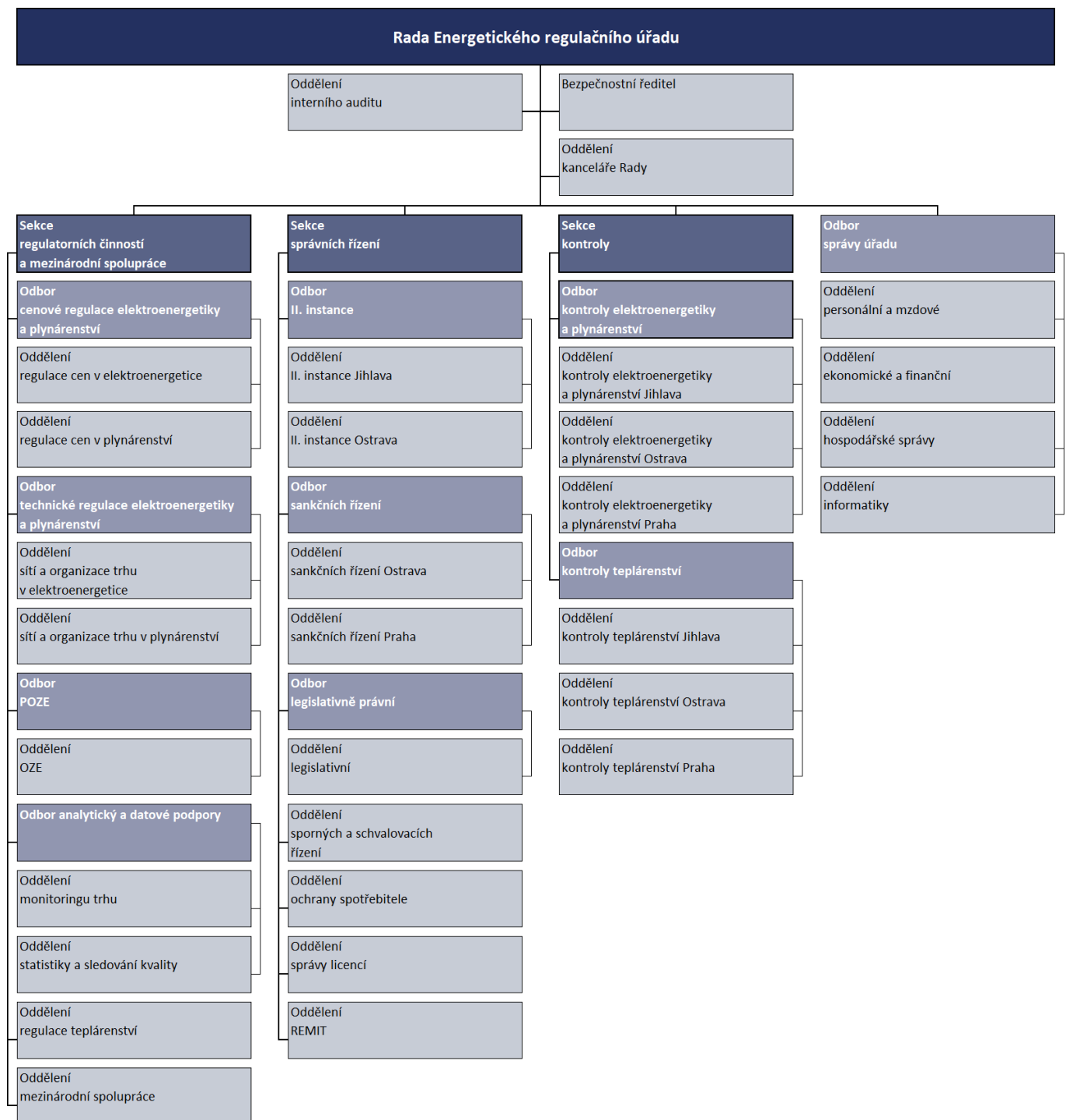
Ukazatel	Skutečnost 2017 [tis. Kč]	Skutečnost 2018 [tis. Kč]	Skutečnost 2019 [tis. Kč]	Skutečnost 2020 [tis. Kč]	Skutečnost 2021 [tis. Kč]	Index 21/20 [%]
Celkové výdaje, v tom níže	286 379	294 477	312 466	292 262	285 862	97,81
platy, ostatní platby, pojistné a FKSP	223 145	233 412	236 146	236 892	227 479	96,03
výdaje na programové financování reprodukce majetku	19 700	10 128	24 893	5 903	2 778	47,06
ostatní výdaje celkem	43 534	50 937	51 427	49 467	55 605	112,41
použití nároků z nespotřebovaných výdajů	39 069	44 978	46 017	33 673	25 808	76,64
Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci	164 889	172 208	174 050	176 573	167 876	95,07
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služ. místech, platy zaměstnanců v pracovním poměru na služ. místech podle zákona o státní službě, platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů úst. činitelů (předseda, Rada ERÚ)	161 221	168 688	171 698	167 474	165 642	98,91
Počty zaměstnanců (průměrný přepočtený stav)	262	276	282	260	246	94,62
Platy, ostatní platby, pojistné a FKSP na zaměstnance	852	846	837	911	925	101,54
Výdaje programové financování na zaměstnance	75	37	88	23	11	47,83
Ostatní výdaje na zaměstnance	166	185	182	190	226	118,95
Výdaje celkem na zaměstnance	1 093	1 067	1 108	1 124	1 162	103,38

Zdroj: ERÚ

Příloha 3 Organizační struktura Energetického regulačního úřadu k 31. 12. 2020

Příloha 4 Organizační struktura Energetického regulačního úřadu od 1. 1. 2021

SEZNAMY

Tabulky

Tabulka 1	Počet kontrol a počet šetření předaných k sankčním řízením v roce 2021	11
Tabulka 2	Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2021	14
Tabulka 3	Ukazatele velkoobchodního trhu s elektřinou	17
Tabulka 4	Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – domácnosti.....	18
Tabulka 5	Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – mimo domácnosti	19
Tabulka 6	Ukazatele maloobchodního trhu s elektřinou – dodavatelé a HHI	20
Tabulka 7	Ukazatele velkoobchodního trhu s plynem.....	35
Tabulka 8	Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – obchodníci a HHI.....	37
Tabulka 9	Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – domácnosti.....	40
Tabulka 10	Ukazatele maloobchodního trhu s plynem – mimo domácnosti.....	40
Tabulka 11	Průměrné předběžné ceny tepelné energie pro konečné spotřebitele včetně procentní změny [Kč/GJ] (bez DPH)	47
Tabulka 12	Přehled rozkladů rozhodnutých v roce 2021 podle agend	61
Tabulka 13	Přehled vedených a pravomocně ukončených sporných a schvalovacích řízení podle pravomoci ERÚ.....	63
Tabulka 14	Počet platných licencí podle předmětu podnikání.....	65
Tabulka 15	Počet provozoven na výrobu elektřiny a instalované podle využitých druhů OZE.....	66
Tabulka 16	Počet licenčních řízení podle druhu žádosti	67
Tabulka 17	Rozpočet kapitoly 349.....	68
Tabulka 18	Členění příjmů celkem	68
Tabulka 19	Výsledky skutečného plnění – příjmy celkem za rok 2021.....	68
Tabulka 20	Výsledky skutečného čerpání – výdaje celkem za rok 2021	69
Tabulka 21	Členění úspor rozpočtu výdajů za rok 2021	69
Tabulka 22	Členění nároků z nespotřebovaných výdajů.....	69
Tabulka 23	Výsledné hospodaření podle podprogramů za rok 2021	70
Tabulka 24	Peněžní fondy k 31. 12. 2021.....	71
Tabulka 25	Stav majetku ERÚ k 31. 12. 2021	71
Tabulka 26	Celkové pohledávky k 31. 12. 2021.....	71
Tabulka 27	Celkové pohledávky k 31. 12. 2021.....	72
Tabulka 28	Ukazatele rozpočtu v oblasti platů.....	74
Tabulka 29	Průměrný přepočtený stav a fyzický evidenční stav zaměstnanců	74
Tabulka 30	Plnění závazných ukazatelů pro rok 2021	81
Tabulka 31	Porovnání skutečných výdajů kapitoly 349 – ERÚ za období 2017–2021	82

Grafy

Graf 1	Vývoj počtu podání spotřebitelů	5
Graf 2	Vývoj výroby a spotřeby elektřiny [TWh]	12
Graf 3	Spotový trh – elektřina (denní trh) v roce 2021 [EUR/MWh]	16
Graf 4	Forwardový trh – elektřina (dlouhodobé ceny a produkt CAL 22) [EUR/MWh]	17
Graf 5	Počet změn dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků	18
Graf 6	Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti k 1. 1. 2021	19
Graf 7	Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti k 31. 12. 2021	19
Graf 8	Vývoj podílů na trhu a HHI	20
Graf 9	Podíl obchodníků na trhu s elektřinou dle OPM k 30. 9. 2021	21
Graf 10	Podíl obchodníků na trhu s elektřinou dle OPM k 31. 12. 2021	21
Graf 11	Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí přenosové soustavy.....	22
Graf 12	Vývoj ceny za systémové služby [Kč/MWh].....	23

Graf 13	Vývoj ceny za rezervovanou kapacitu a použití sítí distribučních soustav VN a VVN	23
Graf 14	Vývoj ceny za činnost operátora trhu [Kč/OM/měsíc]	24
Graf 15	Vývoj ceny na podporu elektřiny z POZE	24
Graf 16	Vývoj průměrných celkových regulovaných cen na jednotlivých napěťových hladinách [Kč/MWh]	25
Graf 17	Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu	27
Graf 18	Paroplynové elektrárny Počerady a Vřesová – dodávka zemního plynu pro výrobu elektřiny [MWh]	28
Graf 19	Naplněnost zásobníků – porovnání let 2020 a 2021	32
Graf 20	Porovnání ceny Indexu OTE, a.s., a EEX NCG/THE spot v roce 2021 [EUR/MWh]	33
Graf 21	Zemní plyn – spotový trh (denní trh) v roce 2021 [EUR/MWh]	34
Graf 22	Zemní plyn – forwardový trh (dlouhodobé ceny a produkt CAL 2022) [EUR/MWh]	34
Graf 23	Podíl složek ceny za dodávku plynu pro domácnosti k 1. 1. 2021	36
Graf 24	Podíl složek ceny za dodávku plynu pro domácnosti k 31. 12. 2021	36
Graf 25	Podíl dodavatelů plynu na spotřebě plynu v roce 2021	38
Graf 26	Podíl obchodníků na trhu s plynem dle OPM k 30. 9. 2021	39
Graf 27	Podíl obchodníků na trhu s plynem dle OPM k 31. 12. 2021	39
Graf 28	Počet změn dodavatele plynu u hlavních kategorií zákazníků	40
Graf 29	Vývoj indikativní ceny plynu pro charakter odběru vytápění	41
Graf 30	Porovnání průměrných regulovaných cen za distribuci plynu (distribuce, přeprava, operátor trhu) podle provozovatelů distribučních soustav [Kč/MWh]	43
Graf 31	Dodávky tepla konečným spotřebitelům [GJ]	46
Graf 32	Průměrné ceny tepla pro konečné spotřebitele 2016 – 1. 1. 2021 [Kč/GJ] (bez DPH)	48
Graf 33	Průměrné předběžné ceny tepla [Kč/GJ] (bez DPH) se znázorněním podílu paliva [%] pro konečné spotřebitele za rok 2021	49
Graf 34	Průměrné ceny tepla [Kč/GJ] (bez DPH) se znázorněním podílu paliva [%] pro konečné spotřebitele ve vybraných krajích	50
Graf 35	Vývoj výroby elektřiny brutto z OZE a její podíl na tuzemské brutto spotřebě [TWh]	53
Graf 36	Přehled pravomocně uložených pokut	64
Graf 37	Přehled aktivit interního auditu v roce 2021	76
Graf 38	Počet auditních akcí v návaznosti na roční plány	77

Přílohy

Příloha 1	Zpráva auditora	79
Příloha 2	Rozpočtové hospodaření ERÚ	81
Příloha 3	Organizační struktura Energetického regulačního úřadu k 31. 12. 2020	83
Příloha 4	Organizační struktura Energetického regulačního úřadu od 1. 1. 2021	84

LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY

Zákony ČR

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2021

zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky ČR

vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

vyhláška č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice, ve znění vyhlášky č. 41/2010 Sb.

vyhláška č. 545/2006, o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství, ve znění vyhlášky č. 396/2011 Sb.

vyhláška č. 280/2007 Sb., o provedení ustanovení energetického zákona o Energetickém regulačním fondu a povinnosti nad rámec licence

vyhláška č. 401/2010 Sb., o obsahových náležitostech Pravidel provozování přenosové soustavy, Pravidel provozování distribuční soustavy, Řádu provozovatele přepravní soustavy, Řádu provozovatele distribuční soustavy, Řádu provozovatele zásobníku plynu a obchodních podmínek operátora trhu, ve znění vyhlášky č. 330/2017 Sb.

vyhláška č. 30/2012 Sb., o náležitostech žádostí o schválení jmenování, volby, jiného ustanovení do funkce a odvolání orgánů nezávislého provozovatele přepravní soustavy

vyhláška č. 194/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství

vyhláška č. 195/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v plynárenství

vyhláška č. 196/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen za činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství

vyhláška č. 262/2015 Sb., o regulačním výkaznictví, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 296/2015 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení výkupních cen pro výrobu elektřiny a zelených bonusů na teplo a o stanovení doby životnosti výroben elektřiny a výroben tepla z obnovitelných zdrojů energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech), ve znění vyhlášky č. 266/2016 Sb.

vyhláška č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 8/2016 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích

vyhláška č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě, ve znění vyhlášky č. 487/2021 Sb.

vyhláška č. 404/2016 Sb., o náležitostech a členění výkazů nezbytných pro zpracování zpráv o provozu soustav v energetických odvětvích, včetně termínů, rozsahu a pravidel pro sestavování výkazů (statistická vyhláška), ve znění vyhlášky č. 154/2018 Sb.

vyhláška č. 359/2020 Sb., o měření elektřiny

vyhláška č. 207/2021 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích

vyhláška č. 488/2021 Sb., o podmínkách připojení k plynárenské soustavě

vyhláška č. 489/2021 Sb., o postupech registrace podpor u operátora trhu a provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (registrační vyhláška)

Nařízení EU

nařízení (EU) č. 715/2009	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005
nařízení (EU) č. 1227/2011	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií
nařízení (EU) č. 347/2013	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009
nařízení (EU) č. 543/2013	Nařízení Komise (EU) č. 543/2013 ze dne 14. června 2013 o předkládání a zveřejňování údajů na trzích s elektřinou a o změně přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009
nařízení (EU) č. 312/2014	Nařízení Komise (EU) č. 312/2014 ze dne 26. března 2014, kterým se stanoví kodex sítě pro vyrovnávání plynu v přepravních sítích
nařízení (EU) 2015/703	Nařízení Komise (EU) 2015/703 ze dne 30. dubna 2015, kterým se stanoví kodex sítě pro pravidla týkající se interoperability a předávání údajů

nařízení (EU) 2015/1222	Nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení
nařízení (EU) 2016/631	Nařízení Komise (EU) 2016/631 ze dne 14. dubna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení výroben k elektrizační soustavě
nařízení (EU) 2016/1388	Nařízení Komise (EU) 2016/1388 ze dne 17. srpna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro připojení spotřeby
nařízení (EU) 2017/459	Nařízení Komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
nařízení (EU) 2017/460	Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
nařízení (EU) 2017/1485	Nařízení Komise (EU) 2017/1485 ze dne 2. srpna 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav
nařízení (EU) 2017/2195	Nařízení Komise (EU) 2017/2195 ze dne 23. listopadu 2017, kterým se stanoví rámcový pokyn pro obchodní zajišťování výkonové rovnováhy v elektroenergetice
nařízení (EU) 2017/2196	Nařízení Komise (EU) 2017/2196 ze dne 24. listopadu 2017, kterým se stanoví kodex sítě pro obranu a obnovu elektrizační soustavy
nařízení (EU) 2017/1938	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010
nařízení (EU) 2018/1999	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013
nařízení (EU) 2019/941	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES
nařízení (EU) 2019/942	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/942 ze dne 5. června 2019, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů
nařízení (EU) 2019/943	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou

Směrnice EU

směrnice (EU) 2009/73/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES
směrnice (EU) 2010/31/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov
směrnice (EU) 2011/83/EU	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES

a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES

- směrnice (EU) 2012/27/EU Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES
- směrnice (EU) 2018/844 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti
- směrnice (EU) 2018/2001 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
- směrnice (EU) 2018/2002 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti
- směrnice (EU) 2019/944 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK, POJMŮ A JEDNOTEK

Poznámka

Názvy českých společností jsou uvedeny tak, jak jsou zapsány v českém Obchodním rejstříku, i pokud jsou zde zapsány chybně (a. s. nebo s. r. o. bez mezer, dělicích čárek apod.).

4M MC	země propojeného trhu regionu 4M Market Coupling, konkrétně Česká republika, Maďarsko, Rumunsko a Slovensko
ACER	Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
AT	Rakousko
BSD	bezpečnostní standard dodávek plynu
CAIDI	průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
CEER	Rada evropských energetických regulátorů (Council of European Energy Regulators)
CMP	postupy pro řízení překročení kapacity v případě smluvního překročení kapacity (Congestion management procedures) ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009, o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005
CNG	stlačený zemní plyn (compressed natural gas)
COVID-19	onemocnění COVID-19
CWD	metodika určování referenčních cen podle vzdálenosti, vážená podle kapacity
CZ, ČR	Česká republika
ČEPS	provozovatel české přenosové soustavy, společnost ČEPS, a.s.
ČR, CZ	Česká republika
DE	Německo
Dekarbonizační balíček	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o vnitřním trhu s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s plyny z obnovitelných zdrojů, se zemním plynem a s vodíkem a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942
DPH	daň z přidané hodnoty
DPI	dodavatel poslední instance
EEX	energetická burza European Energy Exchange AG
EK, Komise (EU)	Evropská komise
energetický zákon	zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů
ERRA	Regionální sdružení energetických regulátorů (Energy Regulators Regional Association)
ERÚ, úřad	Energetický regulační úřad
EU	Evropská unie

FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HHI	Herfindahl-Hirschmanův Index
hladina NN	hladina nízkého napětí
hladina VN	hladina vysokého napětí
hladina VVN	hladina velmi vysokého napětí
HU	Maďarsko
kapitola 349	kapitola 349 – Energetický regulační úřad
Komise (EU), EK	Evropská komise
LNG	zkapalněný zemní plyn (liquefied natural gas)
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MODOM	zákazníci kategorie maloobděratel a domácnosti
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MRC	multi regional coupling
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
nařízení REMIT	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií
NC CAM	Nařízení komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013
NC INT	Nařízení Komise (EU) 2015/703 ze dne 30. dubna 2015, kterým se stanoví kodex sítě pro pravidla týkající se interoperability a předávání údajů
NC TAR	Nařízení komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn
NET4GAS	provozovatel české přepravní soustavy, společnost NET4GAS, s.r.o.
novela POZE	novela zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 382/2021 Sb.
NRZP	Národní rada osob se zdravotním postižením
operátor trhu	společnost OTE, a.s.
OM	odběrné místo
OPM	odběrné a předávací místo
OZE	obnovitelné zdroje energie
PCI	projekty společného zájmu (Projects of Common Interest)
PL	Polsko
POZE	podporované zdroje energie
PPAT	audit osob profesionálně sjednávajících transakce
PXE	energetická burza (Power Exchange Central Europe)
Rada (EU)	Rada Evropské unie
Rada ERÚ	Rada Energetického regulačního úřadu
SAIDI	průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období

SAIFI	průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období
SK	Slovensko
SMO ČR	Svaz měst a obcí ČR
SOCR ČR	Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
TA ČR	Technologická agentura ČR
teplo	tepelná energie
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
úřad, ERÚ	Energetický regulační úřad
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VOSO	zákazníci kategorie střední odběratel a velkoodběratel
VZP ČR	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR
web ERÚ, web webinář	webové/internetové stránky ERÚ on-line seminář
zákon o POZE	zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zásady cenové regulace 2021–2025	Zásady cenové regulace pro regulační období 2021–2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující

Jednotky

A	Ampér
EUR	měna zemí Eurozóny
GJ	Gigajoul
GWh	Gigawatthodina
Kč	koruna česká
kV	Kilovolt
MW	Megawatt
mil.	Milion
MWh	Megawatthodina
t	Tuna
tis.	Tisíc
TWh	Terawatthodina
W	Watt

